

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2006 m. kovo 15 d.*

Byloje T-15/02

BASF AG, įsteigta Liudvigshafene (Vokietija), atstovaujama *solicitors* N. Levy, J. Temple-Lang, *barrister* R. O'Donoghue ir advokatės C. Feddersen,

ieškovė,

prieš

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujamą R. Wainwright ir L. Pignataro-Nolin, nurodžiusią adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

dėl prašymo panaikinti arba sumažinti baudas, kurios ieškovei buvo skirtos 2001 m. lapkričio 21 d. Komisijos sprendimo 2003/2/EB dėl EB 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūros 3 straipsnio b punktu (byla COMP/E-1/37.512 – *Vitaminai*) (OL L 6, 2003, p. 1),

* Bylos kalba: anglų.

EUROPOS BENDRIJŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS
(ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas H. Legal, teisėjai P. Mengozzi ir I. Wiszniewska-Białecka,
posėdžio sekretorius I. Natsinas, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2005 m. sausio 12 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

- ¹ 2001 m. lapkričio 21 d. Sprendimo 2003/2/EB, susijusio su EB 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūra (byla COMP/E-1/37.512 – *Vitaminai*) (OL L 6, 2003, p. 1, toliau – sprendimas), 1 straipsnyje Komisija nustatė, kad keletas įmonių, dalyvaudamos keliuose atskiruose karteliuose, susijusiuose su dvylika skirtingų vitaminų rinkų, t. y. vitaminų A, E, B1, B2, B5, B6, folio rūgšties, vitaminų C, D3, H, beta karotino ir karotinoidų rinkomis, pažeidė EB 81 straipsnio 1 dalį ir Europos ekonominės erdvės (EEE) susitarimo 53 straipsnio 1 dalį. Konkrečiai kalbant, iš sprendimo 2 konstatuojamosios dalies matyti, kad sudarydamos šiuos kartelius atitinkamos įmonės nustatė įvairių prekių kainas, pasidalijo pardavimo kvotas, bendrai susitarė dėl kainų padidinimo ir jas padidino,

paskelbė kainas pagal savo susitarimus, pardavė prekes už sutartą kainą, parengė sutarčių laikymosi priežiūros ir kontrolės mechanizmą bei dalyvavo nuolatiniuose susitikimuose dėl savo planų įgyvendinimo.

- 2 Tarp šių įmonių, be kita ko, yra *BASF AG* (toliau – *BASF*, arba ieškovė), kuri buvo pripažinta atsakinga už pažeidimus, susijusius su Bendrijos ir EEE vitaminų A, E, B1, B2, B5, C, D3 ir H, beta karotino ir karotinoidų rinkomis (sprendimo 1 straipsnio 1 dalies b punktas).
- 3 Sprendimo 2 straipsniu įmonėms, kurios buvo pripažintos atsakingomis už minėtus pažeidimus, nurodyta nedelsiant juos nutraukti, jeigu dar nebuvo jų nutraukusios, ir nuo šiol susilaikyti nuo nustatytų neteisėtų veiksmų ar elgesio, taip pat nuo bet kokių priemonių, turinčių tokį ar lygiavertį tikslą arba poveikį.
- 4 Paskyrusi baudas už pažeidimus, nustatytus vitaminų A, E, B2, B5, C, D3, beta karotino ir karotinoidų rinkose, Komisija nepaskyrė baudų už vitaminų B1, B6, H ir folio rūgšties rinkose nustatytus pažeidimus (sprendimo 3 straipsnis).
- 5 Iš esmės iš sprendimo 645–649 konstatuojamųjų dalių matyti, kad vitaminų B1, B6, H ir folio rūgšties rinkose nustatyti pažeidimai buvo baigti daryti daugiau nei prieš penkerius metus iki Komisijai pradedant savo tyrimą, todėl šiems pažeidimams buvo taikomas 1974 m. lapkričio 26 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2988/74 dėl teisinių procedūrų ir sankcijų, taikomų pagal Europos ekonominės bendrijos taisykles dėl transporto ir konkurencijos, taikymo terminų (OL L 319, p. 1) 1 straipsnis.

- 6 Todėl būtent *BASF* nebuvo paskirta bauda už jos dalyvavimą darant pažeidimus, susijusius su vitaminais B1 ir H.
- 7 Atvirkščiai, už dalyvavimą darant pažeidimus, susijusius su vitaminais A, E, B2, B5, C ir D3, beta karotinu ir karotinoidais, *BASF* buvo paskirtos baudos už kiekvieną pažeidimą (sprendimo 3 straipsnio b punktas).
- 8 Šių baudų dydį Komisija nustatė taikydama Baudų nustatymo metodo gaires, remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalimi, (OL C 9, 1998, p. 3, toliau – gairės) bei Pranešimą dėl baudų neskyrimo arba sumažinimo kartelių atvejais (OL C 207, 1996, p. 4, toliau – pranešimas dėl bendradarbiavimo).
- 9 Sprendimo 657 ir 658 konstatuojamosiose dalyse Komisija nurodė bendruosius kriterijus, pagal kuriuos nustatė baudų dydį. Ji pažymėjo, kad turi atsižvelgti į visas bylos aplinkybes, ypač į pažeidimo trukmę ir sunkumą (tai yra du kriterijai, aiškiai nustatyti 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17 – Pirmojo reglamento, įgyvendinančio Sutarties (81) ir (82) straipsnius (OL 13, 1962, p. 204), – 15 straipsnio 2 dalyje), kiekvienu atveju įvertinti kiekvienos iš darant pažeidimus dalyvavusių įmonių vaidmenį ir, be kita ko, nustatydamas skirtos baudos dydį atsižvelgti į galimas sunkinančias arba lengvinančias aplinkybes bei prireikus taikyti pranešimą dėl bendradarbiavimo.
- 10 Dėl pažeidimų sunkumo Komisija nusprendė, kad, atsižvelgiant į nagrinėjamų pažeidimų pobūdį, jų poveikį įvairioms atitinkamų vitaminų rinkoms, taip pat į tai, kad kiekvienas pažeidimas apėmė visą Bendrijos rinką ir, sukūrus EEE, visą šios rinką, įmonės, kurioms skirtas sprendimas, EB 81 straipsnio 1 dalies ir EEE susitarimo 53 straipsnio 1 dalies atžvilgiu padarė labai sunkius pažeidimus, už

kuriuos gali būti skirta mažiausiai 20 milijonų eurų bauda (sprendimo 662–674 konstatuojamosios dalys).

- 11 Komisija pažymėjo, kad ji, siekdama nustatyti pradinį baudų dydį, atsižvelgė į tai, kokio dydžio yra skirtingos atitinkamų vitaminų rinkos, ir priminė, kad „labai sunkių pažeidimų kategorijoje galimų baudų skalė suteikia galimybę skirti įmonėms skirtingas baudas, atsižvelgiant į pažeidėjų tikrąjį ekonominį pajėgumą padaryti pastebimą žalą konkurencijai, ir nustatyti tokį baudos lygį, kuris užtikrintų pakankamą atgrasantį poveikį“. Ji pažymėjo, kad „taip skirti baudas visų pirma būtina tokiais kaip šios bylos atvejais, kai labai skiriasi darant pažeidimą dalyvavusių įmonių dydis“. Toliau ji nurodė, kad „šiomis su keliomis įmonėmis susijusios bylos aplinkybėmis, siekiant nustatyti pagrindinę baudą, būtina atsižvelgti į kiekvienos įmonės neteisėtos veikos konkrečią svarbą ir tikrąją įtaką konkurencijai“ (sprendimo 675, 678 ir 679 konstatuojamosios dalys).

- 12 Todėl Komisija nusprendė, kad gali suskirstyti atitinkamas įmones į skirtingas kategorijas „pagal kiekvienos santykinę svarbą įvairiose atitinkamų vitaminų rinkose“, ir pridūrė, jog „įmonės priskyrimas konkrečiai kategorijai prireikus gali būti tikslinamas, kad būtų atsižvelgta į būtinybę užtikrinti atgrasantį poveikį“. Norėdama palyginti įvairių įmonių santykinę svarbą kiekvienoje iš atitinkamų vitaminų rinkoje, Komisija nusprendė, kad reikia remtis nagrinėjamo produkto apyvarta pasauliniu mastu. Iš esmės Komisija pažymėjo, kad „visi karteliai savo pobūdžiu buvo pasauliniai, jais pirmiausia buvo siekiama pasidalyti rinkas pasaulyje ir sutrukdyti konkurencijos veiksniams visu pajėgumu veikti EEE“ ir kad „konkretaus kartelio konkretaus dalyvio apyvarta pasaulyje taip pat leidžia spręsti apie jo įtaką viso kartelio veiksmingumui arba, atvirkščiai, nestabilumui, kuris karteliui būtų būdingas, jei ši įmonė nebūtų jame dalyvavusi“. Komisija taip pat nurodė, kad, siekdama nustatyti atitinkamą apyvartą, ji ėmė „paskutinius visus kalendorinius pažeidimo metus“ (sprendimo 680 ir 681 konstatuojamosios dalys).

- 13 Tačiau iš sprendimo 695 ir 696 konstatuojamųjų dalių matyti, kad, atsižvelgdama į beta karotino arba karotinoidų rinkų požymius, Komisija nusprendė, jog su šiais produktais susijusių pažeidimų atveju nereikia taikyti įmonių skirstymo į skirtingas kategorijas metodo, todėl dviem įmonėms, dalyvavusioms darant šiuos pažeidimus – *F. Hoffmann-La Roche AG* (toliau – *Roche*) ir *BASF*, – buvo nustatyti tokie patys pradiniai baudų dydžiai.
- 14 Šitaip Komisija ieškovei nustatė tokius pradinius dydžius, kurių suma siekė 128,5 mln. EUR: 18 mln. EUR dėl vitamino A rinkos pažeidimo, 35 mln. EUR – dėl vitamino E, 10 mln. EUR – dėl vitamino B2, 14 mln. EUR – dėl vitamino B5, 7,5 mln. EUR – dėl vitamino C, 4 mln. EUR – dėl vitamino D3, 20 mln. EUR – dėl beta karotino ir galiausiai 20 mln. EUR – dėl karotinoidų rinkos pažeidimo (sprendimo 683–696 konstatuojamosios dalys).
- 15 Norėdama užtikrinti pakankamą atgrasantį baudų poveikį, Komisija 100 % padidino pradinius baudos dydžius, nustatytus *BASF*, *Roche* ir *Aventis SA*, kad būtų atsižvelgta į šių įmonių dydį ir bendruosius išteklius (sprendimo 697–699 konstatuojamosios dalys).
- 16 Toliau Komisija kiekvienai įmonei, atsižvelgusi į jos dalyvavimo darant kiekvieną pažeidimą trukmę, padidino pradinius baudų dydžius, kurie atitinkamai atvejais buvo patikslinti taikant 15 punkte nurodytą 100 % koeficientą. Buvo nustatyti šie ieškovei skirtų baudų pagrindiniai dydžiai, kurių suma siekė 438,75 mln. EUR: 68,4 mln. EUR dėl vitamino A rinkos pažeidimo, 133 mln. EUR – dėl vitamino E, 28 mln. EUR – dėl vitamino B2, 50,4 mln. EUR – dėl vitamino B5, 21,75 mln. EUR – dėl vitamino C, 11,2 mln. EUR – dėl vitamino D3, 64 mln. EUR – dėl beta karotino ir galiausiai 62 mln. EUR – dėl karotinoidų rinkos pažeidimo (sprendimo 701–711 konstatuojamosios dalys).

- 17 *Roche* ir *BASF* atžvilgiu buvo taikoma sunkinanti aplinkybė, susijusi su pažeidimo organizatoriaus arba kurstytojo vaidmeniu, kurį jos abi atliko įvairiuose karteliuose. Todėl pagrindiniai jų baudų dydžiai buvo atitinkamai padidinti 50 % ir 35 % (sprendimo 712–718 konstatuojamosios dalys). Dėl to *BASF* apskaičiuotų baudų suma buvo padidinta iki beveik 592,32 mln. EUR.
- 18 Galiausiai, taikydama pranešimą dėl bendradarbiavimo, Komisija visų pirma pagal šio pranešimo B skyrių atleido *Aventis* nuo baudos už pažeidimus, susijusius su vitaminais A ir E. Šiuo atžvilgiu Komisija, be kita ko, pažymėjo, kad *Aventis*, padariusi 1999 m. gegužės 19 ir 25 d. pareiškimus, buvo pirmoji įmonė, pateikusi lemiamus šių pažeidimų įrodymus pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkte numatytą sąlygą (sprendimo 741 ir 742 konstatuojamosios dalys).
- 19 Be to, Komisija nusprendė, kad *Roche* ir *BASF* Komisijos tarnyboms 1999 m. birželio 2 d.–liepos 30 d. pateiktuose dokumentuose pirmosios pateikė lemiamų neteisėtų susitarimų vitaminų B2, B5, C ir D3, beta karotino ir karotinoidų rinkose įrodymų. Tačiau *Roche* ir *BASF* atliko kurstytojų vaidmenį arba lemiamą vaidmenį neteisėtoje veikloje, susijusioje su vitaminais A, E, B2, B5, C ir D3, beta karotinu ir karotinoidais, todėl, Komisijos nuomone, jos neatitiko pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus e punkte nustatytos sąlygos. Taigi jokiai iš šių įmonių bauda nebuvo sumažinta pagal šio pranešimo B arba C skyrių (sprendimo 743–745 konstatuojamosios dalys).
- 20 Tačiau kiekvienai iš jų baudos buvo sumažintos pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo D skyrių. Komisija nustatė, kad *Roche* ir *BASF*, pateikusios tikslių neteisėtų susitarimų vitaminų A, E, B2, B5, C ir D3, beta karotino ir karotinoidų rinkose organizacinės struktūros įrodymų, padarė lemiamą įnašą nustatant arba patvirtinant tam tikrus pagrindinius šių pažeidimų aspektus. Taigi Komisija padarė išvadą, kad

Roche ir *BASF* atitiko D skyriaus 2 dalies pirmojoje įtraukoje nustatytą sąlygą ir 50 % sumažino baudą, kuri joms būtų buvusi skirta už visus šiuos pažeidimus, jei nebūtų bendradarbiavusios su Komisija (sprendimo 747, 748, 760 ir 761 konstatuojamosios dalys).

- 21 Šitaip galutinai buvo nustatytos tokios *BASF* skirtinos baudos: 46,17 mln. EUR dėl vitamino A rinkos pažeidimo, 89,78 mln. EUR – dėl vitamino E, 18,9 mln. EUR – dėl vitamino B2, 34,02 mln. EUR – dėl vitamino B5, 14,68 mln. EUR – dėl vitamino C, 7,56 mln. EUR – dėl vitamino D3, 43,2 mln. EUR – dėl beta karotino ir galiausiai 41,85 mln. EUR – dėl karotinoidų rinkos pažeidimo (sprendimo 3 straipsnio b punktas). Šių baudų bendras dydis (toliau – bendra bauda) – 296,16 mln. EUR.

Procesas ir šalių reikalavimai

- 22 Ši byla buvo pradėta ieškovei 2002 m. sausio 31 d. pateikus ieškinį Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai.
- 23 2002 m. birželio 24 d. ieškiniu, pateiktu Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai, *Aventis* paprašė leisti įstoti į šią bylą atsakovės pusėje. Išklausęs pagrindines šalis, Pirmosios instancijos teismas (ketvirtoji kolegija) 2003 m. vasario 25 d. Nutartimi (Rink. p. II-213) atmetė šį prašymą, tą pačią dieną baigėsi rašytinė proceso dalis.

- 24 Susipažinęs su teisėjo pranešėjo pranešimu, Pirmosios instancijos teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, imdamasis proceso organizavimo priemonių, pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 64 straipsnį paprašė šalių atsakyti į klausimus raštu, o atsakovės – pateikti tam tikrų dokumentų. Šalys per nustatytą terminą įvykdė šį prašymą.
- 25 2005 m. sausio 12 d. įvykusiame posėdyje išklaustytos šalių nuomonės žodžiu ir atsakymai į Pirmosios instancijos teismo pateiktus klausimus. Posėdyje Pirmosios instancijos teismas atsakovės paprašė pateikti laišką, kurį *Roche* jai perdavė bendradarbiaudama per administracinę procedūrą, ir sustabdė žodinę proceso dalį.
- 26 Per nustatytą terminą atsakovė šį prašymą įvykdė ir 2005 m. sausio 18 d. pateikė prašomą laišką, taip pat ir kitus laiškus, kuriuos *Roche* jai perdavė bendradarbiaudama per administracinę procedūrą. 2005 m. vasario 8 d. ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašymu pateikė savo pastabas dėl atsakovės pateiktų dokumentų.

27 Ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašo:

- panaikinti arba iš esmės sumažinti bendrą baudą, skirtą sprendimo 3 straipsnio b punktu,

- priteisti iš atsakovės bylinėjimosi išlaidas ir nurodyti atlyginti kitas ieškovės išlaidas šioje byloje.

28 Atsakovė Pirmosios instancijos teismo prašo:

- atmesti ieškinį,

- priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl reikalavimų, susijusių su panaikinimu ir bendros baudos dydžio sumažinimu

- 29 Ieškovė visiškai ir be išlygų sutinka, kad dalyvavo darant pažeidimus, susijusius su vitaminais A, E, B2, B5, C ir D3, beta karotinu ir karotinoidais, ir pripažįsta šių pažeidimų sunkumą. Tačiau ji pabrėžia, kad baudų griežtumo atžvilgiu sprendimas neturi precedentų ir kad jis yra Komisijos baudų skyrimo politikos radikalus pakeitimas.
- 30 Grįsdama savo pagrindinį prašymą panaikinti arba iš esmės sumažinti bendrą baudą, ieškovė nurodo aštuonis ieškinio pagrindus. Pirmieji du susiję su teisės į gynybą pažeidimu įvairiais požiūriais, trečiasis ieškinio pagrindas susijęs su proporcingumo ir vienodo požiūrio principų pažeidimu nustatant tam tikrų ieškovei paskirtų baudų pradinių dydį, ketvirtasis ieškinio pagrindas susijęs su ieškovei nustatytų baudų pradinių dydžių padidinimu siekiant atgrasančio poveikio, penktasis – su vertinimo klaidomis, padarytomis priskiriant ieškovei organizatorės ir kurstytojos vaidmenį darant septynis pažeidimus, šeštasis ir septintasis ieškinio pagrindai susiję su ieškovės bendradarbiavimo per administracinę procedūrą vertinimu, aštuntasis pagrindas susijęs su profesinės paslapties ir gero administravimo principo pažeidimu.

*A — Dėl pirmojo ir antrojo ieškinio pagrindų, susijusių su teisės į gynybą pažeidimu**1. Šalių argumentai*

a) Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su teisės į gynybą pažeidimu iš anksto nepranešus apie Komisijos vertinimą, kad egzistavo keletas atskirų kartelių

31 Ieškovė tvirtina, kad iki sprendimo priėmimo jai nebuvo pranešta apie Komisijos vertinimą, dėl kurio skirtos kelios atskiros baudos ir kuriame teigiama, kad kiekvienam vitaminui buvo atskiras kartelis. Tai, kad nebuvo iš anksto pranešta apie šį vertinimą, smarkiai pakenkė jos teisės į gynybą įgyvendinimui visų paskirtų baudų dydžio atžvilgiu.

32 Ji primena, jog yra tvirtai nusistovėjęs principas, kad Komisijos sprendimas negali būti grindžiamas tokiu teisinių ar faktinių aplinkybių vertinimu, kuris iš esmės skiriasi nuo pranešime apie kaltinimus pateikto vertinimo. Komisija pažeidė šį principą, sprendime pirmą kartą suformulavusi naują labai griežtą požiūrį į neteisėtų susitarimų teisinį vertinimą. Iš esmės, pasak ieškovės, pranešime apie kaltinimus, pirmiausia jo 206, 210 ir 212 punktuose, buvo pažymėta, kad yra vienas bendras kartelis, kurį sudaro neteisėti susitarimai, susiję su įvairiais vitaminais, o sprendimo 584 konstatuojamojoje dalyje pirmą kartą nurodyta, kad susitarimai dėl kiekvieno vitamino yra atskiri Bendrijos konkurencijos teisės pažeidimai.

33 Vadinasi, ieškovei skirtinos baudos pradinis dydis, kuris jai galėjo būti nustatytas, buvo ne 20 mln. EUR – atskaitos taškas, pagal gaires nustatomas už vieną pažeidimą, – bet 160 mln. EUR už aštuonis atskirus pažeidimus. Taigi šiuo atveju, remdamasi

vertinimu, kad su kiekvienu vitaminu, susijusiu su nagrinėjama susitarimais, yra susijęs vienas atskiras pažeidimas, Komisija ieškovei pradinį baudos dydį nustatė mažiausiai aštuonis kartus didesnį nei dydis, kurį buvo galima numatyti. Ieškove mano, kad tokiu atveju ji privalėjo turėti galimybę pareikšti savo požiūrį į šį vertinimą ir į dėl jo padarytas išvadas dėl baudos nustatymo.

34 Atsakovė šiuos argumentus atmeta kaip nepagrįstus. Ji mano, kad sprendimas tiksliai pakartoja pranešimo apie kaltinimus struktūrą bei teisinį vertinimą ir niekaip nepakeitė šį pranešimą pagrindžiančio samprotavimo. Ypač ji teigia, kad tiek pranešimo apie kaltinimus struktūra, tiek daugelis jo dalių aiškiai rodė, kad Komisija visus susitarimus, susijusius su skirtingomis vitaminų rinkomis, laikė ne vienu tęstiniu pažeidimu, bet keletu atskirų pažeidimų. Ieškovės atsakymas į pranešimus apie kaltinimus irgi tai įrodo, nes priešpaskutinėje 5 puslapio pastraipoje ji mini keletą „pažeidimų“, o ne vieną.

35 Dublike ieškove nurodo, kad pranešimo apie kaltinimus skyrius, kuriame aprašomi neteisėti susitarimai, buvo pavadintas „Kartelis“, o atitinkamame sprendimo skyriuje daroma nuoroda į „kartelius“. Ji priduria, jog pranešime apie kaltinimus buvo daug kartų nurodyta, jog Komisija nagrinėja vieną kartelį. Bet kuriuo atveju, neatsižvelgiant į pranešimo apie kaltinimus struktūrą ir konkrečias dalis vienintelis svarbus dalykas yra teisinė išvada, esanti pranešime apie kaltinimus, pagal kurią apskaičiuojant baudas buvo vienas kartelis.

36 Dėl atsakovės cituojamos atsakymo į kaltinimus dalies ieškove tvirtina, kad ten ji nekalbėjo apie tai, ar neteisėti susitarimai sudaro vieną, ar kelis pažeidimus, bet paprasčiausiai nurodė lengvinančias aplinkybes, susijusias su *BASF* vaidmeniu kartelyje.

b) Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su teisės į gynybą pažeidimu, pranešime apie kaltinimus nepakankamai paaiškinus kriterijus, į kuriuos Komisija numatė atsižvelgti apskaičiuodama baudas

37 Ieškovė tvirtina, kad pranešime apie kaltinimus pateikti paaiškinimai dėl jai paskirtos baudos apskaičiavimui svarbių kriterijų buvo netinkami ir neleido deramai įgyvendinti teisės į gynybą šių baudų dydžio atžvilgiu.

38 Ieškovė pažymi, kad pranešime apie kaltinimus pateikti paaiškinimai dėl kriterijų, kuriais Komisija ketino pagrįsti baudos apskaičiavimą, yra bendrojo pobūdžio ir nekonkretūs. Po bendrosios įvadinės dalies pranešime apie kaltinimus tik trys iš maždaug 230 konstatuojamųjų dalių yra skirtos aiškinimui standartiniais ir labai bendro pobūdžio žodžiais, kaip Komisija, nustatydamą baudos dydį, ketina atsižvelgti į pažeidimo sunkumą, atgrasantį poveikį, pažeidimo trukmę ir visas sunkinančias bei lengvinančias aplinkybes. Toks numatomų baudų aiškinimo lygis pažeidžia teisę į gynybą dėl trijų pagrindinių priežasčių.

39 Pirma, jei įmonė, kaip ieškovė šioje byloje, visiškai bendradarbiauja su Komisija ir neginčija faktinių aplinkybių, pagrindinis, gal net ir vienintelis, pranešimo apie kaltinimus tikslas – leisti šiai įmonei kuo aiškiau suprasti pagrindą, kuriuo remdamasi Komisija ketina skirti jai baudą.

40 Antra, sprendimu skirtos baudos yra didžiausios nei kada nors buvo skirtos Bendrijos procedūroje dėl konkurencijos teisės ir rodo radikalų bei precedento neturintį Komisijos baudų politikos pasikeitimą. Pavyzdžiui, ieškovė pažymi, kad prieš taikant pranešimą dėl bendradarbiavimo baudų, skirtų įmonėms, dėl kurių priimtas sprendimas, bendra suma buvo beveik 1 800 mln. EUR, t. y. šešis kartus didesnė nei kada nors vienoje byloje paskirta bauda – 273 mln. EUR, skirta 1998 m.

rugsėjo 16 d. Komisijos sprendimu 1999/243/EB, susijusiu su EB sutarties 85 ir 86 straipsnių taikymo procedūra (byla IV/35.134 – *Trans-Atlantic Conference Agreement*) (OL L 95, 1999, p. 1). Ji priduria, kad bendras jai skirtos baudos dydis iki pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymo – beveik 600 mln. EUR (žr. šio sprendimo 17 punktą) — apytiksliai šešis kartus viršijo kada nors anksčiau vienai įmonei Komisijos skirtą baudą, t. y. 102 mln. EUR, 1998 m. sausio 28 d. Komisijos sprendimu 98/273/EB, susijusiu su EB sutarties 85 straipsnio taikymo procedūra, skirta *Volkswagen AG* (IV/35.733 — *VW*) (OL L 124, p. 60). Tačiau pareigos motyvuoti ir teisės būti išklaustyti dėl pagrindinių kriterijų, kuriais institucija ketina remtis nustatydamą baudos dydį, taikymo ribos turi būti proporcingos šios baudos dydžiui.

- 41 Trečia, kriterijai, kurie nebuvo tinkamai paaiškinti pranešime apie kaltinimus, yra ypač svarbūs, nes dėl jų iš esmės padidinta bendra ieškovei skirta bauda. Pirmiausia tai yra padidinimas 100 % siekiant atgrasančio poveikio, dėl kurio Komisija bendros baudos dydį, apskaičiuotą atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą, padidino nuo 128,5 mln. EUR iki 257 mln. EUR (žr. šio sprendimo 14 ir 15 punktus), taip pat vertinimas, kuriame teigiama, kad ieškovė buvo viena iš kartelio organizatorių ir dėl kurio Komisija bendros baudos pagrindinį dydį padidino 35 %, t. y. daugiau kaip 153 mln. EUR, bei atsisakė sumažinti baudą, taikydama pranešimą dėl bendradarbiavimo (žr. šio sprendimo 17 ir 19 punktus). Ieškovė ypač pažymi, kad pranešime apie kaltinimus visai nebuvo užsiminta apie Komisijos ketinimą *BASF* baudą gerokai padidinti „siekiant atgrasančio poveikio“ ir kad organizatorės vaidmens priskyrimas *BASF* prieštarauja pranešimui apie kaltinimus.

- 42 Atsakovė ginčija šių ieškovės kaltinimų pagrįstumą.

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 43 Pirmuoju ir antruoju ieškinio pagrindais, kurie turi būti nagrinėjami kartu, ieškovė iš esmės siekia, kad būtų visiškai panaikintas sprendimo 3 straipsnio b punktas ir atitinkamai – baudos, kurios jai buvo skirtos šiuo punktu.
- 44 Primintina, kad teisės į gynybą gerbimas visose procedūrose, kuriose gali būti skirtos sankcijos, būtent vienkartinės ar periodiškai mokamos baudos, yra pagrindinis Bendrijos teisės principas, kurio turi būti laikomasi net ir administracinio pobūdžio procedūros metu (1979 m. vasario 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hoffmann-La Roche prieš Komisiją*, 85/76, Rink. p. 461, 9 punktas ir 2003 m. spalio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *ARBED prieš Komisiją*, C-176/99 P, Rink. p. I-10687, 19 punktas).
- 45 Taikant šį principą Reglamento Nr. 17 19 straipsnio 1 dalis ir 1998 m. gruodžio 22 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 2842/98 dėl šalių išklausymo nagrinėjant tam tikras bylas pagal EB sutarties (81) ir (82) straipsnius (OL L 354, p. 18) 2 ir 3 straipsniai – nuostatos, kurios taikomos šioje byloje *ratione temporis* – įpareigoja Komisiją supažindinti suinteresuotąsias įmones ir asociacijas su pareikštais kaltinimais, o savo sprendimuose pareikšti tik tuos kaltinimus, dėl kurių šios įmonės ir asociacijos galėjo išdėstyti savo nuomonę.
- 46 Pagal teismų praktiką pranešime apie kaltinimus kaltinimai turi būti suformuluoti pakankamai aiškiai, nors ir apibendrintai, kad suinteresuotieji asmenys iš tikrųjų sužinotų, dėl kokių veiksmų Komisija juos kaltina. Iš esmės tik tenkinantis šią sąlygą pranešimas apie kaltinimus gali atlikti Bendrijos teisės aktų jam skirtą funkciją, t. y. pateikti įmonėms visą būtiną informaciją, kad šios galėtų veiksmingai gintis, kol Komisija nepriėmė galutinio sprendimo (1993 m. kovo 31 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ahlström Osakeyhtiö ir kt. prieš Komisiją*, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 ir C-125/85–C-129/85, Rink. p. I-1307, 42 punktas ir 1998 m.

gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Mo och Domsjö prieš Komisiją*, T-352/94, Rink. p. II-1989, 63 punktas, apeliacinėje instancijoje patvirtintas 2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Mo och Domsjö prieš Komisiją*, C-283/98 P, Rink. p. I-9855).

- 47 Šis reikalavimas yra tenkinamas, kai sprendime suinteresuotieji asmenys nėra kaltinami padarę kitus pažeidimus, išskyrus nurodytuosius pateikiant kaltinimus, ir yra remiamasi tik tomis faktinėmis aplinkybėmis, dėl kurių suinteresuotieji asmenys galėjo pasiaiškinti (1970 m. liepos 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *ACF Chemiefarma prieš Komisiją*, 41/69, Rink. p. 661, 94 punktas ir 2003 m. rugsėjo 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Atlantic Container Line ir kt. prieš Komisiją*, T-191/98, T-212/98–T-214/98, Rink. p. II-3275, 138 punktas).
- 48 Dėl teisės į gynybą įgyvendinimo baudų skyrimo atžvilgiu iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad jei pranešime apie kaltinimus Komisija aiškiai pareiškia, kad spręs klausimą, ar atitinkamoms įmonėms reikės skirti baudas, ir nurodo pagrindines teises bei faktines aplinkybes, dėl kurių bauda gali būti paskirta, pavyzdžiui, tariamo pažeidimo sunkumą, trukmę ir tai, ar pažeidimas buvo padarytas „tyčia, ar dėl neatsargumo“, ji įvykdo savo pareigą gerbti įmonių teisę būti išklaustyms. Tai padariusi ji suteikia joms informaciją, reikalingą parengti gynybą ne tik dėl pažeidimo konstatavimo, bet ir dėl baudos skyrimo (1983 m. birželio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją*, 100/80–103/80, Rink. p. 1825, 21 punktas ir 2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Lögstör Rör prieš Komisiją*, T-16/99, Rink. p. II-1633, 193 punktas, apeliacinėje instancijoje patvirtintas 2005 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P, C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 428 punktu).
- 49 Iš to matyti, kad baudų dydžio nustatymo atžvilgiu atitinkamų įmonių teisė į gynybą buvo užtikrinta, Komisijai suteikus galimybę pateikti pastabas dėl inkriminuojamų veikų trukmės, sunkumo ir antikonkurencinio pobūdžio (1994 m. spalio 6 d.

Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tetra Pak prieš Komisiją*, T-83/91, Rink. p. II-755, 235 punktas ir 48 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Löfgstör Rör prieš Komisiją* 194 punktas).

50 Šioje byloje pranešimo apie kaltinimus 229 punkto b dalyje Komisija aiškiai nurodė savo ketinimą įmonėms, kurioms skirtas šis dokumentas, paskirti baudas.

51 Taip pat pranešimo apie kaltinimus 227 punkte Komisija nurodė, kad EB 81 straipsnio 1 dalis ir EEE susitarimo 53 straipsnio 1 dalis buvo pažeistos tyčia.

52 Dėl inkriminuojamų veikų sunkumo Komisija, pranešimo apie kaltinimus 226 punkte priminusi, kad atsižvelgs į pažeidimo pobūdį, konkrečią jo įtaką rinkai ir atitinkamos rinkos geografines ribas, – tai yra svarbūs veiksniai pagal gairių 1 punkto A dalies pirmąją pastraipą vertinant pažeidimo sunkumą, – 227 punkte pažymėjo, kad rinkų pasidalijimas ir kainų nustatymas pagal savo pobūdį yra sunkiausias EB 81 straipsnio 1 dalies ir EEE susitarimo 53 straipsnio 1 dalies pažeidimas, kad susijusios įmonės visiškai suprato savo elgesio neteisėtumą, kad jos susitarė sukurti slaptą ir organizuotą sistemą, kuria siekė apriboti konkurenciją dideliame pramonės sektoriuje, kad neteisėti susitarimai buvo sumanyti, valdomi ir skatinami aukščiausiu lygiu įmonių viduje ir kad jie suteikė išimtinę naudą šioms įmonėms, dėl to nukentėjo klientai ir galiausiai visa visuomenė; be to, jie apėmė visą Bendrijos rinką, o sukūrus EEE – visas EEE susitarimo šalis ir pakenkė visai vitaminų pramonei.

- 53 Pranešimo apie kaltinimus 226 punkte Komisija taip pat pareiškė ketinanti nustatyti tokį baudų dydį, kuris būtų pakankamas jų atgrasančiam poveikiui užtikrinti.
- 54 Toliau, 228 punkte, Komisija pridūrė, kad nustatydamą baudą, skirtingą kiekvienai įmonei, ji atsižvelgs į kiekvienos iš jų vaidmenį neteisėtuose susitarimuose, svarbą vitaminų pramonėje, neteisėto elgesio poveikį konkurencijai ir į visas kitas lengvinančias arba sunkinančias aplinkybes. Ji aiškiai paminėjo organizatoriaus vaidmenį, kurį, be kita ko, neteisėtuose susitarimuose atliko ieškovė.
- 55 Tame pačiame 228 punkte Komisija taip pat nurodė, kad būtina atsižvelgti į kiekvienos įmonės dalyvavimo šiuose susitarimuose trukmę, kuri 220 punkte patikslinta dėl kiekvieno vitamino ir kiekvieno dalyvio.
- 56 Taigi matyti, kad Komisija pranešime apie kaltinimus nurodė faktines ir teises aplinkybes, kuriomis ji grindė ieškovei skirtų baudų dydžio apskaičiavimą, todėl šiuo atžvilgiu, atrodo, ieškovės teisė būti išklaustyta buvo tinkamai užtikrinta.
- 57 Tačiau reikia išnagrinėti, kiek konkretūs argumentai, kuriuos ieškovė pateikia grįsdama savo pirmąjį ir antrąjį ieškinio pagrindus, gali paneigti šią išvadą.

58 Minėtai išvadai neprieštarauja argumentas, susijęs su ypatinga pranešimo apie kaltinimus paskirtimi tuo atveju, kai jis yra skirtas įmonei, kuri visiškai bendradarbiavo su Komisija ir neginčijo faktinių aplinkybių (žr. šio sprendimo 39 punktą). Kaip teisingai pažymėjo atsakovė, pranešimo apie kaltinimus paskirtis nesikeičia atsižvelgiant į įmonės, kuriai jis yra skirtas, konkrečią padėtį. Kad ir kiek įmonė būtų bendradarbiavusi, pranešimo apie kaltinimus paskirtis – pateikti įmonėms ir įmonių asociacijoms informaciją, būtiną, kad jos galėtų veiksmingai gintis, kol Komisija priims galutinį sprendimą (46 punkte minėto sprendimo *Ahlström Osakeyhtiö ir kt. prieš Komisiją* 42 punktas ir tame pačiame punkte minėto 2000 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Mo och Domsjö prieš Komisiją* 63 punktas). Šiuo požiūriu tai, kad ieškovė bendradarbiavo su Komisija, pripažino dariusi pažeidimus ir juos apibūdino, anaipol nepanaikina jos teisės ir intereso gauti iš Komisijos dokumentą, kuriame būtų tiksliai pateikti visi kaltinimai, Komisijos pareikšti ieškovei, tarp jų ir kaltinimai, kurie gali būti grindžiami kitų suinteresuotųjų įmonių pareiškimais arba pateiktais įrodymais. Be to, ieškovės argumentas yra prieštaringas, nes jis aiškiai grindžiamas viena aplinkybe, t. y. tuo, kad ieškovė neginčijo faktinių aplinkybių, o tai logiškai leidžia daryti prielaidą, kad buvo iš anksto atsiųstas pranešimas apie kaltinimus, kuriame nurodyti Komisijos kaltinimai ir juos pagrindžiančios faktinės aplinkybės, taigi tokia vėlesnė aplinkybė negali turėti įtakos pranešimo pobūdžiui ir paskirčiai.

59 Taip pat negalima sutikti ir su tą patį antrąjį ieškinio pagrindą pagrindžiančiu argumentu dėl radikalios ir precedento neturinčios pakeitimo Komisijos politikos baudų skyrimo srityje (žr. šios sprendimo 40 punktą). Nėra būtinybės nagrinėti, ar sprendimu skirtos baudos, atsižvelgiant į jų dydžius, iš tikrųjų atspindi naują šios politikos etapą ir kiek jos tai atspindi, ir primintina, kad pagal teismų praktiką Komisija neprivalo pranešime apie kaltinimus pranešti apie galimą savo politikos pakeitimą – šis pakeitimas priklauso nuo konkurencijos politikos bendrojo pobūdžio priežasčių ir neturi tiesioginio ryšio su nagrinėjamos bylos konkrečiomis aplinkybėmis (48 punkte minėtų sprendimų *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 22 punktas ir *Lögstör Rör prieš Komisiją* 203 punktas). Iš esmės Komisija neprivalo įspėti įmonių dėl savo ketinimų padidinti bendrą baudų lygį (1992 m. kovo 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Solvay prieš Komisiją*, T-12/89, Rink.

p. II-907, 311 punktą ir 48 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Lögstör Rör prieš Komisiją* 203 punktą).

- 60 Taip pat nepagrįstas yra labai painus argumentas, kuris nurodytas pagrindžiant tą patį antrąjį ieškinio pagrindą ir susijęs su tuo, kad pranešime apie kaltinimus nebuvo tinkamai paaiškinti du, pasak ieškovės, „ypač svarbūs“ dalykai, nurodyti sprendime apskaičiuojant baudų dydį, pirma, – padidinimas 100 % siekiant atgrasančio poveikio ir, antra, organizatorės vaidmens priskyrimas ieškovei (žr. šio sprendimo 41 punktą).
- 61 Dėl antrojo elemento, atrodo, ieškovė iš tikrųjų ginčija ne tai, kad pranešime apie kaltinimus nebuvo pakankamų paaiškinimų, bet tai, kad pranešimui apie kaltinimus ir sprendimui trūksta vienodumo, nes šio sprendime nurodyto elemento pranešime apie kaltinimus nebuvo. Tačiau šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad, kaip buvo minėta šio sprendimo 54 punkte, pranešimo apie kaltinimus 228 punkte aiškiai nurodyta, jog ieškovė atliko organizatorės vaidmenį, todėl jokių neatitikimų nėra.
- 62 Dėl pirmojo elemento, nurodyto šio sprendimo 60 punkte, reikėtų pastebėti, kad Komisija neturėjo ieškovei pranešti, kiek gali būti padidinta bauda siekiant užtikrinti atgrasantį baudos poveikį. Iš esmės, kadangi Komisija nurodė faktines ir teises aplinkybes, kuriomis remsis skaičiuodama baudų dydį, ji neprivalo patikslinti, kaip kiekviena iš šių aplinkybių pasinaudos ji nustatydamas. Jei numatomų baudų dydis būtų nurodytas, kol įmonėms dar nebuvo suteikta galimybė pateikti savo pastabas dėl joms pareikštų kaltinimų, tai reikštų, kad Komisijos sprendimas neleistinu būdu yra priimamas iš anksto (48 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 21 punktą ir 1983 m. lapkričio 9 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Michelin prieš Komisiją*, 322/81, Rink. p. 3461, 19 punktą; 48 punkte minėto sprendimo *Lögstör Rör prieš Komisiją* 200 punktą).

- 63 Toliau reikia išnagrinėti ieškovės argumentus, pagrindžiančius pirmąjį ieškinio pagrindą, ir jų poveikį šio sprendimo 56 punkte suformuluotai laikinajai išvadai.
- 64 Šiuo ieškinio pagrindu ieškovė kaltina Komisiją, kad ši neleido pateikti pastabų dėl kito specifinio veiksnio, kuris, ieškovės nuomone, turėjo didelę ir nepalankią įtaką apskaičiuojant baudų dydį sprendime, t. y. dėl Komisijos vertinimo, kad inkriminuojami veiksmai sudaro keletą atskirų, o ne vieną pažeidimą.
- 65 Šiuo atžvilgiu visų pirma reikia patikslinti, ar šis Komisijos vertinimas galėjo padaryti ieškovei didelės žalos.
- 66 Ieškovė mano, kad jei Komisija būtų padariusi išvadą, jog buvo vienas pažeidimas, ji būtų skyrusi tik vieną baudą, kurios pradinis dydis pagal gaires būtų siekęs 20 mln. EUR, o sudėjus ieškovei iš tikrųjų skirtų aštuonių baudų pagrindinius dydžius jų suma yra aštuonis kartus didesnė nei numatomas vienos baudos pagrindinis dydis.
- 67 Tačiau taip manoma dėl klaidingo gairių aiškinimo. Iš esmės pagal gairių 1 punkto A dalies antrąją pastraipą „galimos baudos“ už „labai sunkius pažeidimus“, t. y. „horizontalius apribojimus, pavyzdžiui, kainų kartelius ir rinkos dalijimosi kvotas“, yra „nuo 20 milijonų (eurų)“. Taigi iš šios gairių dalies negalima daryti išvados, kad už tokio pobūdžio pažeidimus įmonei skirtinos baudos pradinis dydis iš esmės turi būti ribojamas 20 mln. EUR.

- 68 Pažymėtina, kad Komisija sprendimo 675 konstatuojamojoje dalyje pažymėjo, jog, siekdama nustatyti pradinį baudų dydį, ji atsižvelgė į skirtingų atitinkamų vitaminų rinkų dydį. Net darant prielaidą, kad sprendime Komisija būtų padariusi išvadą, jog buvo vienas bendras pažeidimas, apimantis visas skirtingas nagrinėjamų vitaminų rinkas, nustatydamą bendrą skirtinos baudos dydį ji būtų galėjusi, remdamasi sprendimo 675 konstatuojamojoje dalyje nurodytu kriterijumi, atsižvelgti į bendrą šių rinkų vertę. Pradinis baudos dydis būtų buvęs nustatytas gerokai didesnis nei 20 mln. EUR, kurie yra minimali riba už labai sunkius pažeidimus.
- 69 Turint omenyje, kad gairėse labai sunkiems nusikaltimams nurodytas 20 mln. EUR dydis yra „minimali riba“, o ne „lubos“, niekas neleidžia manyti, kad jei Komisija savo sprendime būtų nusprendusi, jog buvo vienas pažeidimas, ji būtina būtų turėjusi nustatyti vieną ieškovei skirtiną baudą, kurios pradinis dydis būtų mažesnis nei ieškovei realiai nustatytų aštuonių baudų pradinių dydžių suma.
- 70 Vis dėlto tai, ar tam tikri neteisėti veiksmai yra vertinami kaip tas pats pažeidimas, ar kaip keletas atskirų pažeidimų, iš esmės turi įtakos galimai sankcijai, nes, konstatavus keletą atskirų pažeidimų, gali būti skiriamos kelios atskiros baudos, kiekvieną kartą laikantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje nustatytų ribų (2005 m. birželio 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją*, T-71/03, T-74/03, T-87/03 ir T-91/03, nepaskelbta Rinkinyje — Rink. 2005, p. II-10*, 118 punktą), t. y. neperžengiant 10% ribos nuo apyvartos per paskutinius finansinius metus,ėjusius iki sprendimo priėmimo.
- 71 Vis dėlto reikia konstatuoti, jog šioje byloje aplinkybė, kad Komisija nustatytas faktines aplinkybes vertino kaip kelis atskirus pažeidimus, neturėjo jokios įtakos šių ribos taikymui. Iš esmės ieškovei skirtų baudų suma, net ta, kuri buvo numatyta iki

pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymo (592,32 mln. EUR), yra gerokai mažesnė už 10 % ribą, kuri laikoma susijusia su bendrąja apyvarta (48 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 119 punktas), nes prieš sprendimo priėmimą, t. y. 2000 m., ieškovės bendroji apyvarta buvo 35 946 mln. EUR (žr. 1 lentelę sprendimo 123 konstatuojamojoje dalyje).

72 Reikia pridurti, kad jei Komisija būtų nusprendusi, kad šiuo atveju buvo vienas pažeidimas, apimantis visus vitaminus, dėl kurių yra priimtas sprendimas, ji greičiausiai būtų galėjusi, apskaičiuodama ieškovei skirtiną baudą, atsižvelgti ir į neteisėtus veiksmus, susijusius su vitaminais B1 ir H, už kuriuos Komisija neskyrė baudų nusprendusi, kad tai yra atskiri pažeidimai, kurių atžvilgiu jos įgaliojimų nustatyti sankcijas terminas pagal Reglamentą Nr. 2988/74 yra pasibaigęs.

73 Išdėstytų samprotavimų, kuriais siekiama ieškovės argumentus įterpti į bendresnį ir objektyvesnį kontekstą, bet kuriuo atveju nepakanka siekiant paneigti, kad Komisijos vertinimas, pagal kurį šiuo atveju buvo keli atskiri pažeidimai, galėjo turėti kokios nors įtakos ieškovei skirtų baudų dydžiui. Todėl turi būti išnagrinėta, ar ieškovei buvo suteikta galimybė, atsakant į pranešimą apie kaltinimus, pareikšti savo nuomonę dėl to, ar jai pranešime apie kaltinimus inkriminuojamos veikos sudaro vieną pažeidimą, ar kelis.

74 Tiesa, reikia pripažinti, kad nors pranešime apie kaltinimus Komisija gerai išaiškino bei išsamiai apibūdino įmonėms inkriminuojamas veikas ir nurodė nuostatas (EB 81 straipsnis ir EEE susitarimo 53 straipsnis), kurios, jos manymu, galėjo būti pažeistos tomis pačiomis veikomis, savo pozicijos šiuo klausimu ji aiškiai nepareiškė.

75 Iš esmės, viena vertus, ieškovė yra teisi, pranešime apie kaltinimus pažymėdama tam tikras vietas, kurios gali rodyti, jog Komisija nagrinėjamus antikonkurencinius veiksmus laikė sudarančiais vieną pažeidimą.

76 Visų pirma reikia remtis pranešimo apie kaltinimus 206 punkto trečiąja pastraipa, kurioje Komisija pažymėjo:

„Neatsižvelgiant į gamintojų skaičių, susitikimų dalyvių kaitą ir produktų asortimento įvairovę, neteisėtų susitarimų visuma praktiškai ir teisiškai sudaro bendrą suderintą mechanizmą, skirtą pasaulinei viso vitaminų asortimento rinkai kontroliuoti, (Roche) esant sutarčių ir susitarimų tinklo centre.“

(„Notwithstanding the number of producers, the variation in the participation in the meetings and the diversity of their product ranges, the complex of collusive arrangements, in practice and in effect, constituted an overall coordinated scheme to control the world market across the whole range of vitamin products with (Roche) at the centre of the network of agreements and arrangements.“)

77 Ypač svarbu paminėti pranešimo apie kaltinimus 212 punkto antrąją pastraipą, kurioje Komisija nurodė:

„Atsižvelgdama į metodo tęstinumą ir panašumą, Komisija mano, kad visus susitarimus dėl skirtingų vitaminų reikia nagrinėti tos pačios procedūros metu. Komisija laikys tai vienu bendru vitaminų karteliu, kurio pagrindinę „masę“ sudarė

(Roche), BASF ir Rhône-Poulenc, o kitos įmonės savo gaminamų vitaminų atžvilgiu prisijungė prie kartelio arba prie jo dalies.“

(„Given the continuity and similarity of method, the Commission considers it appropriate to treat in one and the same procedure the complex of agreements covering the different vitamins. The Commission will consider this as one single overarching vitamin cartel with (Roche), BASF and Rhône-Poulenc forming the main ‘mass’ and the other producers adhering to, and forming a subset of, the cartel for the particular vitamins which they produce.“)

78 Pranešimo apie kaltinimus 225 punkto trečiojoje ir ketvirtojoje pastraipose Komisija pažymėjo, kad neįmanoma užtikrintai pasakyti, ar „pažeidimas“ buvo visiškai pasibaigęs, ir kad reikėjo reikalauti, jog įmonės, kurioms šis pranešimas buvo skirtas, nutrauktų „pažeidimą“.

79 Kita vertus, atsakovė taip pat teisingai nurodo kitas pranešimo apie kaltinimus dalis, kurios gali rodyti ją ketinus nustatyti, kad buvo keletas pažeidimų.

80 Šiuo atžvilgiu paminėtina, kad pranešimo apie kaltinimus 212 punkto trečiojoje pastraipoje Komisija, pakartodama 1975 m. gruodžio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Suiker Unie ir kt. prieš Komisiją* (40/73–48/73, 50/73, 54/73–56/73, 111/73, 113/73 ir 114/73, Rink. p. 1663, 111 punktas) žodžius, be kita ko, pažymėjo:

„Visiškai niekas nedraudžia Komisijai priimti vieno sprendimo dėl kelių pažeidimų, net jei kai kurie sprendimo adresatai nėra susiję su kai kuriais pažeidimais, su sąlyga,

kad sprendimas leidžia kiekvienam adresatui tiksliai atskirti jam pareikštus kaltinimus. <...> Skirdama baudą, jei ji bus paskirta, Komisija visiškai atsižvelgs į kiekvieno dalyvio vaidmenį ir į konkretaus atitinkamo vitamino rinkos dydį.“

(„There is no reason at all why the Commission should not make a single decision covering several infringements, even if some of the undertakings to which it is addressed are unconnected with some of these infringements, provided that the decision permits each addressee to obtain a clear picture of the complaints made against it. <...> When and if any penalty is to be assessed, the Commission will take full account of the part played by each of the participants and the size of the market for the particular vitamin concerned.“)

81 Pranešimo apie kaltinimus 212 punkto pirmojoje pastraipoje pasakyta:

„Komisija mano, kad visi pažeidimai šiuo atveju turi visus susitarimo požymius (EB) 81 straipsnio prasme.“

(„The Commission considers that the complex of infringements in this case present all the characteristics of a full agreement in the sense of Article 81.“)

82 Pranešimo apie kaltinimus 225 punkto trečiojoje pastraipoje yra nurodyta:

„Daugelio produktų atžvilgiu pažeidimai buvo toliau daromi ir pradėjus tyrimą.“

(„The infringements continued for most products long after the start of the investigations.“)

83 Pranešimo apie kaltinimus 226 punkto ketvirtojoje pastraipoje Komisija pažymėjo, kad, taikydama pranešimą dėl bendradarbiavimo, ji gamintojų bendradarbiavimą vertins „atskirai kiekvieno produkto“ atžvilgiu („in relation to each product separately“).

84 Šio ginčo šalys pranešimo apie kaltinimus tekste nurodo daugelį kitų dalykų, kurie, jų nuomone, patvirtina kiekvienos iš jų pateiktą šio dokumento aiškinimą klausimu, ar buvo vienas, ar keli atskiri pažeidimai. Šie dalykai, pavyzdžiui, žodžių „susitarimas“, „sutartis“ arba „kartelis“ vartojimas vienaskaita arba daugiskaita, atrodo mažiau svarbūs.

85 Pavyzdžiui, viena vertus, atsakovė pirmiausia pažymi, kad žodžiai „susitarimų visuma“ („complex of agreements“), „sutarčių ir susitarimų visuma“ („complex of agreements and arrangements“), „karteliniai susitarimai“ („cartel agreements“), „neteisėti susitarimai“ („collusive agreements“), vartojami pranešime apie kaltinimus, reiškia, jog Komisija manė, kad šiuo atveju buvo keli atskiri pažeidimai.

86 Tačiau šie žodžiai, kaip ir pasakymas „neteisėti susitarimai“ („collusive arrangements“), taip pat esantis pranešime apie kaltinimus, negali būti aiškinami kaip būtinais atspindintys tikslų teisinį vertinimą dėl kelių pažeidimų. Iš esmės iš teismų praktikos matyti, kad tam tikri veiksmai, turintys tą patį antikonkurencinį tikslą, kurių kiekvienas atskirai atitinka sąvoką „susitarimas“, „suderintieji veiksmai“ arba „įmonių asociacijų sprendimas“ EB 81 straipsnio 1 dalies prasme, gali būti

šio straipsnio vieno pažeidimo skirtingos atmainos (1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Anic Participazioni*, C-49/92 P, Rink. p. I-4125, 113 punktas).

- 87 Kita vertus, ieškovė remiasi daugybe pranešimo apie kaltinimus vietų, kur Komisija, konkrečiai nenurodydama vienokio ar kitokio vitamino, vartoja žodį „kartelis“, be kita ko, kai ši institucija, siekdama patvirtinti savo kompetenciją byloje, pranešimo 195 punkte nurodė, kad „kartelis turėjo esminės įtakos EB valstybių narių tarpusavio prekybai ir konkurencijai Bendrijos rinkoje“ („the cartel had an appreciable effect on trade between EC Member States and competition in the Common Market“).
- 88 Tačiau pirmiausia žodžio „kartelis“ vartojimas nebūtinai reiškia, jog yra kalbama apie vieną kartelį EB 81 straipsnio prasme. Iš esmės šis žodis gali reikšti horizontalaus pobūdžio kartelį, tačiau bendresne prasme jis gali būti vartojamas tam tikrai struktūrai, organizacijai, atsakingai už neteisėtus veiksmus konkurencijos normų atžvilgiu, apibūdinti. Taigi negalima atmesti, kad pranešime apie kaltinimus žodis „kartelis“ buvo vartojamas siekiant pavadinti bendrą organizaciją, kurią sukūrė vitaminų gamintojai, ir tai anaipol nereiškia, kad negali būti padaryta išvada dėl kelių kartelių ir atitinkamai kelių pažeidimų buvimo. Antra, tam tikri pranešime apie kaltinimus dėl „kartelio“ suformuluoti teiginiai, pavyzdžiui, 195 punkte esantis teiginys dėl kartelio poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai arba 227 punkte esantis teiginys dėl EB 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimo, padaryto tyčia, taip pat gali būti aiškinami taip, esą jais iš tikrųjų buvo siekiama apibūdinti požymius, kurie yra bendri visiems pranešime apie kaltinimus nurodytiems karteliams, kad būtų išvengta nereikalingo šių požymių kartojimo kalbant apie kiekvieną kartelį.
- 89 Dėl pranešimo apie kaltinimus struktūros, kuria remiasi atsakovė, reikia pažymėti, kad jo C antraštinėje dalyje „Kartelis“, pateikiamas konkretus ir išsamus neteisėtų susitarimų, susijusių su kiekvienu vitaminu atskirai, aprašymas, išskyrus tai, kad

vitaminai A ir E nagrinėjami kartu, tačiau jie priskiriami skirtingoms rinkoms. Išskyrus šią taip kiekviename iš šios C antraštinės dalies skyrių paaiškintą išimtį, Komisija nagrinėja konkretų vitaminą, jo požymius, gamintojus ir su juo susijusią rinką (ji vertinama kaip atskira rinka), su atitinkamu vitaminu susijusio kartelio kilmę, veikimo trukmę, pagrindinį mechanizmą, susitikimus ir kartelio veikimą, taip pat jo dalyvius. Nepaisant pavadinimo vienaskaitos („The cartel“), pranešimo apie kaltinimus C antraštinė dalis leidžia manyti esant keletą atskirų pažeidimų.

90 Pranešimo apie kaltinimus visumos vertinimas leidžia manyti, kad šiame dokumente atsiskleidė akivaizdūs Komisijos svyravimai dėl to, koks turi būti inkriminuojamų veikų teisinis vertinimas – kaip vieno pažeidimo ar kaip kelių pažeidimų, išskyrus nedviprasmišką nuorodą į jų prieštaravimą EB 81 straipsnio 1 daliai ir EEE susitarimo 53 straipsnio 1 daliai. Taigi iš pranešimo apie kaltinimus aiškiai nematyti, ar Komisija ketino padaryti išvadą dėl vieno, ar dėl kelių pažeidimų buvimo.

91 Tačiau šis konstatavimas nereiškia, kad tokiomis aplinkybėmis sprendime nuspręsdama, jog kiekvieno iš nagrinėjamų vitaminų atžvilgiu buvo padarytas atskiras pažeidimas, Komisija pažeidė ieškovės teisę į gynybą.

92 Tiesa, kad 1991 m. sausio 3 d. Sprendime *AKZO prieš Komisiją* (C-62/86, Rink. p. I-3359, 29 punktas), kuriuo remiasi ieškovė, Teisingumo Teismas nurodo, jog „pranešime apie kaltinimus turi būti aiškiai nurodytos faktinės aplinkybės, kuriomis remiasi Komisija, ir pateiktas jų teisinis vertinimas“.

- 93 Tačiau taip pat derėtų priminti, kad pagal teismų praktiką pažeidimą konstatuojantis sprendimas nebūtinai turi būti tiksliai pranešimo apie kaltinimus kopija. Iš tikrųjų Komisijai turi būti suteikta galimybė šiame sprendime atsižvelgti į įmonių atsakymus į pranešimą apie kaltinimus. Šiuo atžvilgiu ji turi galėti ne tik priimti arba atmesti atitinkamų įmonių argumentus, bet ir pati išnagrinėti jų nurodytas faktines aplinkybes arba atsisakyti kaltinimų, kurie pasirodė nepagrįsti, arba pataisyti ar papildyti – tiek faktinių aplinkybių, tiek teisės atžvilgiu – savo argumentus, pagrindžiančius pareikštus kaltinimus (47 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *ACF Chemiefarma prieš Komisiją* 91 ir 92 punktai; 80 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Suiker Unie ir kt. prieš Komisiją* 437 ir 438 punktai ir 1980 m. spalio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Van Landewyck ir kt. prieš Komisiją*, 209/78–215/78 ir 218/78, Rink. p. 3125, 68 punktas).
- 94 Visų pirma reikia pažymėti, kad faktinių aplinkybių vertinimas kyla iš paties su sprendimu susijusio dokumento ir kad teisė būti išklaustam apima visas faktines arba teises aplinkybes, kuriomis grindžiamas šis dokumentas, bet ne galutinę poziciją, kurios laikytis institucija ketina (šiuo klausimu žr. 1999 m. sausio 21 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Neue Maxhütte Stahlwerke ir Lech-Stahlwerke prieš Komisiją*, T-129/95, T-2/96 ir T-97/96, Rink. p. II-17, 231 punktą ir 2003 m. gruodžio 3 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Audi prieš OHMI*, T-16/02, Rink. p. II-5167, 75 punktą).
- 95 Taigi, pirma, teisė į gynybą yra pažeidžiama dėl neatitikties tarp pranešimo apie kaltinimus ir galutinio sprendimo, tik jei sprendime pareikštas kaltinimas pranešime nebuvo nurodytas pakankamai aiškiai, kad jo adresatai galėtų gintis. Antra, faktinių aplinkybių teisinis vertinimas pranešime apie kaltinimus pagal apibrėžimą gali būti tik laikinas, ir vėlesnis Komisijos sprendimas negali būti panaikintas vien dėl to, kad galutinės išvados, susijusios su šiomis faktinėmis aplinkybėmis, tiksliai neatitinka šio laikino vertinimo. Iš esmės Komisija turi išklausti asmenis, kuriems adresuotas pranešimas apie kaltinimus, ir prirėkęs atsižvelgti į jų pastabas atsakant į pareikštus kaltinimus bei pakeisti savo nagrinėjimą būtent tam, kad būtų gerbiama jų teisė į gynybą (2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Mannesmann-röhren-Werke prieš Komisiją*, T-44/00, Rink. p. II-2223, 98–100 punktai).

96 Šioje byloje reikia pažymėti, kad sprendime Komisija tik sutvarkė ir teisės atžvilgiu išplėtė savo argumentus, kuriais ji grindė pareikštus kaltinimus, todėl ji netrukde ieškovei pareikšti savo požiūrio į juos iki sprendimo priėmimo (šiuo klausimu žr. 1992 m. kovo 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Hüls prieš Komisiją*, T-9/89, Rink. p. II-499, 59–65 punktus). Iš esmės skaitydama pranešimą apie kaltinimus ieškovė turėjo suprasti, jog Komisija neatmetė galimybės nuspręsti, kad buvo keli atskiri pažeidimai. Tiesa, Komisija galėjo išvengti apmaudžios painiavos ir prieštaravimų, būdingų pranešime apie kaltinimus esančiam teisiniam vertinimui, susijusiam su klausimu, ar buvo vienas, ar keli pažeidimai, jei tik ji būtų aiškiau suformulavusi šiuo klausimu kylančią alternatyvą, dėl kurios pasiliko teisę spręsti galutiniam sprendime. Tačiau ši painiava ir šis prieštaravimas nesutrukdė ieškovei pareikšti savo požiūrio šiuo klausimu atsakant į pranešimą apie kaltinimus.

97 Kaip teisingai pabrėžė atsakovė, iš šio atsakymo taip pat matyti, jog pati ieškovė bent jau suvokė, kad administracinė procedūra gali būti susijusi su keliais pažeidimais. Iš esmės šio atsakymo 5 puslapyje, apibūdindama priemones, kurių ji ėmėsi siekdama užkirsti kelią būsimiems konkurencijos teisės pažeidimams, ieškovė nurodo, kad ji „nedelsdama nutraukė šios procedūros objektu esančius pažeidimus“ („immediately brought to an end the infringements which are subject of this proceedings“). Ieškovės nurodyta aplinkybė, kad ši pastaba buvo suformuluota atsižvelgiant į samprotavimus, kuriais buvo siekiama įtikinti Komisiją pripažinti lengvinančias aplinkybes ieškovės atžvilgiu, nepanaikina galimybės daryti išvadą, kad ieškovė šiuo administracinės procedūros etapu suvokė, jog po šios procedūros ji gali būti apkaltinta dėl kelių pažeidimų.

98 Be to, atsakovė teisingai nurodo, kad, priešingai nei ieškovė, *Roche*, kuriai buvo skirtas tas pats pranešimas apie kaltinimus, savo atsakyme į šį pranešimą pateikė pastabas dėl vieno ar kelių pažeidimų buvimo. Šiuo atžvilgiu nesvarbu, kad *Roche* norėjo pažymėti, jog, jos manymu, Komisija turi nuspręsti, kad buvo keletas atskirų pažeidimų. Priešingai nei teigia ieškovė, dėl šio *Roche* pastabų pobūdžio negalima

daryti išvados, kad ši įmonė suprato pranešimą apie kaltinimus taip, kad jo adresatės kaltinamos tik dėl vieno bendro kartelio. Bet kuriuo atveju klausimas, kaip *Roche* galėjo aiškinti pranešimą apie kaltinimus, nenagrinėtinas, nes svarbus yra objektyvus šio pranešimo turinys. Taigi šiuo atžvilgiu ieškovė klaidingai teigia, kad pranešime apie kaltinimus ji buvo kaltinama dėl vieno bendro kartelio. Pranešime apie kaltinimus, be tai patvirtinančių nuorodų, yra daug nuorodų, kurios patvirtina ir tai, ką Komisija galiausiai nustatė savo sprendime.

99 Šiomis aplinkybėmis ieškovė galėjo mėginti, kaip tai padarė *Roche*, pakreipti norima linkme teisinį Komisijos nagrinėjimą, kuris, kiek tai susiję su klausimu, ar inkriminuojami veiksmai sudarė vieną, ar kelis pažeidimus, akivaizdžiai atrodė dar atviras. Pranešime apie kaltinimus esantys neaiškumai tam visiškai netrukdo. Tai, kad ieškovė atsakydama į pranešimą apie kaltinimus nepateikė argumentų šiuo klausimu, aiškiai rodė jos pasirinkimą.

100 Užimdama aiškią ir išsamią galutinę poziciją dėl ginčijamų faktinių aplinkybių teisinio kvalifikavimo, t. y. pareikšti ieškovei tiek kaltinimų dėl EB 81 straipsnio 1 dalies ir EEE susitarimo 53 straipsnio 1 dalies pažeidimų, kiek yra vitaminų, susijusių su šiomis faktinėmis aplinkybėmis, Komisija nepažeidė ieškovės teisės būti išklaustyta.

101 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad pirmasis ir antrasis ieškinio pagrindai turi būti atmesti.

- 102 Kadangi posėdyje ieškovė pateikdama pirmąjį ieškinio pagrindą pagrindžiančius argumentus galiausiai nurodė, kad šiuo ieškinio pagrindu keliamas klausimas yra susijęs ne tik su procedūra ir kad gairėse nėra numatyta, jog daug produktų apimančio kartelio atveju Komisija gali dauginti baudas iš šių produktų skaičiaus, reikia konstatuoti, kad jei šia pastaba Komisija yra kaltinama dėl to, jog sprendime padariusi išvadą, esą yra tiek pažeidimų, kiek ir atitinkamų vitaminų, ir paskyrusi ieškovei tiek pat baudų, ji taip pat pažeidė gaires, toks kaltinimas akivaizdžiai peržengia šio ieškinio pagrindo ribas ir yra naujas ieškinio pagrindas, nepriimtinas pagal Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalį, nes jis negrindžiamas jokia teisine arba faktine aplinkybe, paaiškėjusia teismo procese.

B — Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su proporcingumo ir vienodo požiūrio principų pažeidimu nustatant tam tikrų ieškovei skirtų baudų pradinį dydį

1. Šalių argumentai

- 103 Ieškovė pagrindinius baudos dydžius, kuriuos Komisija jai nustatė už pažeidimų sunkumą, ginčija kaip neteisėtus, neproporcingus ir prieštaraujančius vienodo požiūrio principui.
- 104 Ji primena, jog sprendimo 680 ir 681 konstatuojamosiose dalyse buvo aiškiai nurodyta, kad kiekvienai įmonei apskaičiuojant pradinį baudų dydį buvo atsižvelgta į jos santykinę svarbą kiekvienoje atitinkamų produktų rinkoje, o konkrečiau kalbant, į jos pasaulinę apyvartą kiekvieno vitamino atžvilgiu. Tačiau Komisija nepaisė šio

kriterijaus ir apskaičiuodama pradinius baudų dydžius dviem pagrindiniais aspektais laikėsi nevienodo požiūrio.

- 105 Pirma, tam tikrų ieškovei skirtų baudų pradiniai dydžiai buvo neproporcingi, palyginti su kitoms to paties kartelio šalims nustatytais dydžiais. Ieškovė pabrėžia, kad pažeidimų, susijusių su vitaminais B5, C ir E, beta karotinu ir karotinoidais, atveju ieškovei skirtos baudos pradinis dydis, išreikštas procentais nuo įmonės pasaulinės apyvartos, susijusios su atitinkamu vitaminu, yra gerokai didesnis nei *Roche* nustatytas pradinis baudos dydis, nors *Roche* rinkų dalys buvo gerokai didesnės nei ieškovės, ir kad, pasak Komisijos, *Roche*, kaip organizatorės, vaidmuo karteliuose labai skyrėsi nuo ieškovės vaidmens.
- 106 Antra, tam tikrų ieškovei skirtų baudų pradiniai dydžiai skirtingų pažeidimų atveju neproporcingai skiriasi, nors ieškovės atitinkamų skirtingų vitaminų rinkos dalys buvo labai panašios. Pavyzdžiui, ieškovė pažymi, kad vitaminų A ir B2 atžvilgiu ji yra priskiriama antrajai kategorijai (po *Roche*), nes jai priklausė atitinkamai 32 % ir 29 % rinkos, o vitamino E atžvilgiu ji buvo priskirta pirmajai kategorijai (kartu su *Roche*), nors jos rinkos dalis (29 %) buvo tokia pati kaip vitaminų A ir B2 rinkos dalys arba mažesnė ir nors šių trijų rinkų struktūros yra panašios. Ieškovė daro išvadą, kad visų šių pažeidimų atžvilgiu ji turėjo būti priskirta antrajai kategorijai ir kad nevienodas požiūris, dėl kurio Komisija nepateikė jokių paaiškinimų, buvo nepagrįstas.
- 107 Atsakovė pažymi, kad ieškovei skirtų baudų pradiniai dydžiai neperžengia ribų, kurių laikydamosi ji turi diskreciją skirti baudas, ir kad šie dydžiai yra objektyviai pagrįsti.

- 108 Nustatydamą su kiekvienu pažeidimu susijusias kategorijas atsakovė, siekdama tinkamai įvertinti baudas, atsižvelgė į eilę pagal dydį, užuot rėmusis aritmetinėmis formulėmis. Kaip matyti iš sprendimo 685, 689 ir 691 konstatuojamųjų dalių, įmonės buvo priskirtos antrajai kategorijai po *Roche*, kai jų rinkos dalys buvo pastebimai mažesnės už *Roche* rinkos dalis, kaip buvo padaryta ieškovės atžvilgiu dėl su vitaminais B5 ir C susijusių pažeidimų.
- 109 Tačiau dėl su beta karotinu ir karotinoidais susijusių pažeidimų, atsižvelgus į šių dviejų rinkų, kurios beveik išimtinai priklauso *BASF* ir *Roche*, ypatumus, nuspręsta, kad šių įmonių svarba kartelio veikimui buvo ypatinga ir kad joms priklausančių šių rinkų dalių skirtumas tinkamai neatspindi nei kiekvienos iš šių įmonių vaidmens darant pažeidimą, nei jų bendro dydžio. Dėl šios priežasties šių pažeidimų atžvilgiu nebuvo jokių atskirų kategorijų ir pradinis baudų dydis nustatytas atsižvelgus tik į rinkos dydį.
- 110 Vykdydama Pirmosios instancijos teismo nustatytas proceso organizavimo priemonės, atsakovė pateikė tam tikrus metodo, kuriuo ji rėmėsi nustatydamą sprendimu skirtų baudų pradinius dydžius, patikslinimus.
- 111 Atsakovė nurodė, kad, atsižvelgusi į kiekvieno vitamino rinkos dydį, siekdama nustatyti pradinį baudos dydį, atitinkantį kiekvieno pažeidimo sunkumą (toliau – bendrasis pagrindinis dydis), ji pasinaudojo duomenimis apie rinkos dydį EEE visais paskutiniaisiais pažeidimo metais. Be to, ji patikslino šiuos duomenis kiekvienam iš nagrinėjamų vitaminų ir pažymėjo, kad bendrieji pradiniai dydžiai tais atvejais, kai Komisija skirstė į kategorijas, liko susieti su kiekvieno pažeidimo pirmąja kategorija.

- 112 Tame pačiame kontekste atsakovė nurodė, kaip ji įmonėms, priskirtoms antrajai kategorijai, nustatė tikslų pradinį dydį už kiekvieną pažeidimą, kurių atžvilgiu kartelio dalyvius suskirstė į kategorijas taikydama gairių 1 punkto A dalies ketvirtąją ir šeštąją pastraipas. Šiuo atžvilgiu ji paaiškino, kad pradinį dydį antrajai kategorijai apskaičiavo pagal santykį tarp šiai kategorijai priskirtų įmonių pasaulinių produkto apyvartų vidurkio (toliau taip pat – atitinkamos apyvartos) ir pirmajai kategorijai priskirtų įmonių atitinkamų apyvartų vidurkio, juos suapvalinusi. Šiam tikslui buvo naudojami duomenys apie paskutinius visus pažeidimo metus, pateikti sprendimo 123 konstatuojamojoje dalyje esančių įvairių vitaminų rinkų lentelės pirmojoje skiltyje, už skliaustelių.
- 113 Taigi, pavyzdžiui, dėl su vitaminu A susijusio pažeidimo, remiantis šio vitamino Europos rinkos dydžiu 1998 m., pirmajai kategorijai priskirtai *Roche* buvo nustatytas 30 mln. EUR bendrasis pradinis baudos dydis, kuris antrajai kategorijai priskirtoms *BASF* ir *Aventis* buvo sumažintas iki 18 mln. EUR, t. y. 60 % nuo 30 mln. EUR, atsižvelgiant į tai, kad šių įmonių atitinkamos apyvartos sudaro 60,64 % atitinkamos *Roche* apyvartos.
- 114 Ieškovė, susipažinusi su šiais paaiškinimais, kuriuos ji laiko esminiais ir dėl kurių nebuvimo sprendime priekaištauja, taip pat kurių ji norimu laiku iš Komisijos negavo, nors ir ne kartą iki šio ieškinio pateikimo jų prašė, per posėdį pateikė papildomus kaltinimus dėl jai sprendime nustatytų pradinių dydžių.
- 115 Pirmiausia pažymėjusi, kad tam tikri taikant proceso organizavimo priemonės Komisijos pateikti duomenys, susiję tiek su Europos vitaminų rinkų dydžiu, tiek su bendraisiais pradiniais baudų dydžiais, neatitinka sprendime pateikiamų duomenų, ieškovė nurodė, kad Komisija, bendruosius pradinius baudų dydžius skirstydama

pagal atitinkamo produkto Europos rinkų dydį, mažesnėms rinkoms nustatė dydį, kuris, išreikštas procentais nuo rinkos dydžio, yra gerokai didesnis nei didesnių rinkų atveju. Ji kaltina Komisiją nenurodžius nieko, kas galėtų pateisinti šią aplinkybę.

- 116 Antra, ieškovė tvirtina, kad taikant Komisijos metodą, kurį sudaro skirstymas į kategorijas ir pradinio dydžio antrajai kategorijai apskaičiavimas pagal santykį tarp šiai kategorijai priskirtų įmonių atitinkamų apyvartų vidurkio ir pirmajai kategorijai priskirtų įmonių atitinkamų apyvartų vidurkio, atsirado iškraipymų. Dėl šio metodo ieškovei už pažeidimus, susijusius su vitaminais B5, C ir E, buvo nustatyti pradiniai baudų dydžiai, pastebimai didesni nei tie, kurie galėjo būti paskirti pagal „klasikinį, paprastą ir racialesnį“ metodą, skaičiuojant šiuos dydžius tiesiogiai kaip procentus nuo pagrindiniam rinkos dalyviui nustatyto pradinio baudos dydžio ir remiantis santykiu tarp atitinkamos ieškovės ir šio rinkos dalyvio apyvartos. Pasak ieškovės, šis kategorijų ir vidurkių metodas yra nesuderinamas su gairėmis, kur visiškai neminimi tokie vidurkiai, kurie, be to, negali atspindėti kiekvienos kartelyje dalyvaujančios įmonės veiklos konkrečios svarbos ir tikrosios įtakos konkurencijai.

- 117 Per posėdį atsakovė į šiuos papildomus kaltinimus atsakė tvirtindama, kad sprendime yra pakankamai paaiškinimų, kaip buvo skaičiuojami pradiniai baudų dydžiai, kad bendrasis pradinis dydis yra nustatomas ne pagrindiniam rinkos dalyviui, bet pirmajai kategorijai ir atitinkamai visoms šiai kategorijai priskirtoms įmonėms, ir kad net jei buvo galimi kiti metodai, pasirinktas metodas yra tinkamas ir nuoseklus.

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas

a) Preliminarios pastabos

- 118 Visų pirma pažymėtina, jog iš sprendimo 655–775 konstatuojamųjų dalių matyti, kad baudas už konstatuotus EB 81 straipsnio 1 dalies ir EEE susitarimo 53 straipsnio 1 dalies pažeidimus Komisija skyrė pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį, ir nors sprendime tiesiogiai nesiremiam gairėmis, baudų dydis buvo nustatytas pagal šiose gairėse įtvirtintą metodą.
- 119 Tačiau nors Komisija, nustatydamą kiekvienos baudos dydį, turi diskreciją ir neprivalo taikyti jokios konkrečios matematinės formulės (1995 m. balandžio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Martinelli prieš Komisiją*, T-150/89, Rink. p. II-1165, 59 punktą), ji negali nukrypti nuo taisyklių, kurias pati sau nustatė (kaip analogiją žr. 1991 m. gruodžio 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Hercules Chemicals prieš Komisiją*, T-7/89, Rink. p. II-1711, 53 punktą, apeliacinėje instancijoje patvirtintą 1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Hercules Chemicals prieš Komisiją*, C-51/92 P, Rink. p. I-4235). Kadangi gairės yra priemonė, kuria, atsižvelgiant į aukštesnę teisinę galią turinčias teisės normas, siekiama detalizuoti kriterijus, kuriuos Komisija ketina taikyti naudodamasi šia diskrecija, nustatydamą baudas Komisija turi realiai atsižvelgti į baudų nustatymo metodo gairių nuostatas ir ypač tas, kurios yra imperatyvios (2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00, Rink. p. II-2501, 537 punktą).
- 120 Gairėse numatyta, kad Komisija, apskaičiuodama baudos dydį, atskaitos tašku laiko pagal pažeidimo sunkumą apskaičiuotą sumą. Vertinant pažeidimo sunkumą reikia atsižvelgti į pažeidimo pobūdį, jo įtaką rinkai, jeigu ji gali būti įvertinta, ir

atitinkamos geografinės rinkos dydį (1 punkto A dalies pirmoji pastraipa). Pažeidimai skirstomi į tris grupes: „lengvi pažeidimai“, už kuriuos numatoma nuo 1 000 iki 1 mln. EUR bauda, „sunkūs pažeidimai“, baudžiami nuo 1 mln. EUR iki 20 mln. EUR bauda, ir „labai sunkūs pažeidimai“, už kuriuos numatoma daugiau nei 20 mln. EUR bauda (1 punkto A dalies antroji pastraipa, pirma, antra ir trečia įtraukos). Kiekvienoje kategorijoje skirtinos baudos skalė suteikia galimybę įmonėms skirti skirtingas baudas pagal jų padaryto pažeidimo pobūdį (1 punkto A dalies trečioji pastraipa). Taip pat pagal gaires reikia atsižvelgti į faktinę ekonominę pažeidėjų galimybę padaryti pastebimos žalos kitiems ūkio subjektams ir visų pirma vartotojams bei nustatyti tokio dydžio baudą, kuri turėtų pakankamą atgrasantį poveikį (1 punkto A dalies ketvirtoji pastraipa).

- 121 Tam tikrais atvejais gali prireikti koreguoti baudas, numatytas kiekvienai iš trijų kategorijų, siekiant atsižvelgti į specifinę kiekvienos įmonės neteisėtos veikos svarbą ir šios veikos poveikį konkurencijai, visų pirma tuomet, kai to paties tipo pažeidimus padaro labai skirtingo dydžio įmonės, ir taip bendrą atskaitos tašką pritaikyti kiekvienos įmonės specifikai <...> (1 punkto A dalies šeštoji pastraipa).

- 122 Šioje byloje ieškovė neginčija nei labai sunkaus pažeidimų, dėl kurių ji kaltinama sprendime, pobūdžio, nei vertinimų, kuriais Komisija rėmėsi darydama išvadas dėl didelio šių pažeidimų sunkumo ir kurie yra susiję su šių pažeidimų pobūdžiu, tikrąja įtaka rinkai bei atitinkamos rinkos geografinėmis ribomis (sprendimo 662–674 konstatuojamosios dalys).

123 Ieškovė taip pat neginčija šiuo atveju Komisijos taikyto kriterijaus (675 konstatuojamoji dalis) dėl atsižvelgimo į atitinkamų vitaminų rinkų dydį nustatant pradinį baudų dydį. Šis kriterijus iš esmės reiškia, kad, atsižvelgiant į kiekvienos susijusios rinkos dydį, yra diferencijuojamas pradinis baudos dydis, kuris vėliau susiejamas su pirmąja įmonių kategorija, Komisijos nustatoma kiekvienam pažeidimui, jei yra taikomas diferencijuotas požiūris pagal gairių 1 punkto A dalies ketvirtąją ir šeštąją pastraipas, o nesant tokio diferencijuoto požiūrio šis dydis nustatomas visoms susijusioms įmonėms.

124 Be to, rašytinėje proceso dalyje ieškovė visiškai neginčijo absoliutaus bendrųjų pradinių dydžių lygio. Net dėl pažeidimų, susijusių su beta karotinu ir karotinodais, kurių atžvilgiu Komisija neatliko jokio skirstymo į kategorijas, ieškovė šioje proceso dalyje ginčijo ne tai, kad 20 mln. EUR dydis, nustatytas *Roche* ir jai pačiai, apskritai yra per didelis, bet tai, kad dviem įmonėms bauda nebuvo diferencijuota arba, kitaip tariant, kad jai nustatytas baudos dydis, palyginti su *Roche* nustatytu dydžiu, yra per didelis.

125 Tačiau per posėdį ir remdamasi paaiškinimais, kuriuos atsakovė pateikė vykdydama proceso organizavimo priemones, ieškovė ginčija būdą, kuriuo Komisija pritaikė bendrųjų pradinių dydžių diferenciaciją. Remdamasi šio sprendimo 115 punkte minėtais argumentais, ieškovė nurodo tariamus prieštaravimus tarp duomenų, kuriais atsakovė, kaip ji teigia, rėmėsi, ir sprendime esančių duomenų, taip pat tai, kad nėra pagrįsta aplinkybė, jog mažesnių rinkų atveju bendrasis pradinis dydis, išreikštas procentais nuo rinkos dydžio, yra gerokai didesnis nei didesnių rinkų atveju.

126 Prieš nagrinėjant kaltinimus dėl konkrečių ieškovei nustatytų pradinių dydžių reikia išnagrinėti šių naujų kaltinimų dėl bendrųjų pradinių dydžių diferencijavimo pagal atitinkamos rinkos dydį priimtinumą, o prireikus – ir jo pagrįstumą Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalies atžvilgiu.

b) Dėl bendrųjų pradinių dydžių diferencijavimo atsižvelgiant į atitinkamos rinkos dydį

127 Konstatuotina, kad per posėdį ieškovės pateikti kaltinimai dėl pradinių dydžių diferencijavimo pagal atitinkamos rinkos dydį yra priimtini, nes jie grindžiami proceso metu atsakovės pateiktais paaiškinimais. Reikia pažymėti, jog sprendimo 675 konstatuojamojoje dalyje nurodžiusi, kad, „siekdama nustatyti pradinį baudų dydį, ji atsižvelgė į skirtingų atitinkamų vitaminų rinkų dydį“, Komisija nenurodė, ar rinkomis ji rėmėsi EEE, ar pasauliniu lygiu, nei to, koks buvo laikotarpis, kuriuo remtasi vertinant rinkos dydį, – šie klausimai buvo išaiškinti, kai taikant proceso organizavimo priemonės atsakovė pateikė patikslinimus (žr. šio sprendimo 110 punktą).

128 Tačiau šie kaltinimai yra nepagrįsti.

129 Dėl atitinkamų duomenų pažymėtina, kad iš tikrųjų yra tam tikra neatitiktis tarp atsakovės atsakyme į rašytinius klausimus ir sprendime esančių teiginių, susijusių, pirma, su vitamino B5 rinkos dydžiu EEE lygiu 1998 m. ir, antra, su bendraisiais pradiniais dydžiais, nustatytais už pažeidimus, susijusius su vitaminais A, B2 ir C. Tačiau ši neatitiktis neturi jokių praktinių pasekmių, nes tai neabejotinai yra korektūros klaidos, kurias atsakovė padarė atsakydama į minėtąjį klausimą, kaip ji

pripažino per posėdį, patikslindama, kad teisingi yra tie duomenys, kurie pateikti sprendime.

- 130 Dėl aplinkybės, kad mažesnių rinkų atveju bendrasis pradinis dydis, išreikštas procentais nuo rinkos dydžio, yra gerokai didesnis nei didesnių rinkų atveju, pateisinimo nebuvimo konstatuotina, kad sprendime pateikti duomenys, surašyti toliau pateikiamoje lentelėje dėl aštuonių susijusių rinkų (nurodant rinkos dydį EEE lygiu per paskutinius visus pažeidimo metus, bendrojo pradinio dydžio absoliutų dydį ir procentais išreikštą rinkos dydį), rodo, jog ieškovės argumentas faktiškai yra teisingas:

Rinka	Rinkos dydis EEE (A) (mln. EUR)	Bendrasis pradinis dydis (B) (mln. EUR)	B Procentais nuo A
Vitaminas E	277	35	12,63 %
Vitaminas C	166	30	18,07 %
Vitaminas A	158	30	18,98 %
Beta karotinas	63	20	31,74 %
Vitaminas B 5	54	20	37,04 %
Vitaminas B 2	45	20	44,44 %
Karotinoidai	42	20	47,62 %
Vitaminas D 3	22	10	45,45 %

- 131 Ieškovė nurodo, kad šis bendrųjų pradinių dydžių diferencijavimas yra nepakankamai motyvuotas, tačiau šiam kaltinimui atmesti pakanka priminti, jog nors sprendime nėra nurodytas metodas, kurį taikydama Komisija gavo šiuos tikslus dydžius pagal skirtingų nagrinėjamų rinkų dydį, Teisingumo Teismas yra

nusprendęs, kad formalūs pareigos motyvuoti reikalavimai yra įvykdomi Komisijai savo sprendime nurodžius kriterijus, kurie jai leidžia įvertinti pažeidimo sunkumą bei trukmę, ir ji neprivalo pateikti išsamesnės informacijos arba skaičių, susijusių su baudos apskaičiavimo būdu (2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Sarrió prieš Komisiją*, C-291/98 P, Rink. p. I-9991, 73 punktas ir 2002 m. spalio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją*, vadinamojo *PVC II*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, Rink. p. I-8375, 463 ir 464 punktai; taip pat žr. 2004 m. balandžio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją*, T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ir T-252/01, Rink. p. II-1181, 252 punktą). Be to, atsakovei proceso metu patikslinus duomenis, kuriais ji rėmėsi nustatydamą rinkų dydį, ieškovė turėjo galimybę įvertinti nagrinėjamo diferencijavimo pagrįstumą ir prirėikus pateikti dėl to prieštaravimus.

- 132 Kadangi šio sprendimo 130 punkte nurodytu argumentu ieškovė ginčija šio diferencijavimo pagrįstumą, reikia konstatuoti, kad jos kaltinimas nėra pakankamai pagrįstas, nes ieškovė nenurodo, kaip aplinkybė, kad mažesnėms rinkoms bendrasis pagrindinis baudos dydis, išreikštas procentais nuo rinkos dydžio, yra nustatytas gerokai didesnis nei didesnėms rinkoms, turi įtakos sprendimo teisėtumui.
- 133 Bet kuriuo atveju manant, jog ieškovė netiesiogiai nurodo, kad yra pažeisti proporcingumo principas, vienodo požiūrio principas arba gairės, svarbu pažymėti, kad bendrasis pradinis baudos dydis labai sunkių pažeidimų atvejais nebūtinai privalo atspindėti tą patį procentą nuo susijusios rinkos dydžio, išreikšto bendrąja apyvarta.
- 134 Atvirkščiai, gairėse kaip baudos apskaičiavimo atskaitos taškas yra numatytas tam tikrų ribų apibrėžtas dydis, atspindintis įvairių pažeidimų sunkumo laipsnį (žr. gairių 1 punkto A dalyje numatytas „galimas baudas“), ir kuris nėra susijęs su atitinkama

apyvarta. Ieškovė neginčija šio metodo, kuris galiausiai yra pagrindinė gairių naujovė ir kuris iš esmės grindžiamas fiksuotų baudų dydžių nustatymu, nors ir santykinu bei lanksčiu (48 punkte minėto sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 225 punktą). Tačiau šis metodas visiškai neįpareigoja, taip pat ir nedraudžia, nustatant bendrąjį pradinį dydį atsižvelgti į atitinkamos rinkos dydį ir juo labiau neįpareigoja Komisijos nustatyti šio dydžio kaip procentinės išraiškos nuo bendrosios apyvartos rinkoje.

135 Be to, manant, kad Komisija, viename sprendime konstatuodama kelis labai sunkius pažeidimus ir nusprenddama diferencijuoti bendruosius pagrindinius dydžius, kad būtų atsižvelgta į susijusių rinkų dydžius, vis dėlto turėtų tiksliai laikytis griežto šių baudų ir rinkų dydžių proporcingumo, šioje byloje niekas nerodo, kad bendrieji pradiniai dydžiai, nustatyti už pažeidimus, susijusius su mažesnėmis rinkomis, yra pernelyg dideli. Iš esmės taikant tokį kriterijų taip pat buvo galima dėl didžiausių rinkų nustatyti dar didesnius bendruosius pradinius dydžius. Visų pirma ieškovė nepateikia argumentų ir neįrodo, kad proporcingumo principas įpareigoja visiems nagrinėjamiems pažeidimams nustatyti tokį patį bendrąjį pradinį dydį kaip ir pažeidimui, susijusiam su vitaminu E, t. y. 12,63 % atitinkamos rinkos dydžio.

136 Atitinkamų duomenų nagrinėjimas rodo, kad atsakovė protingai ir nuosekliai bendruosius pradinius dydžius diferencijavo pagal rinkos dydį. Iš esmės iš 130 punkte pateiktos lentelės matyti, kad Komisija nustatė didesnius bendruosius pradinius dydžius didesnių rinkų atveju (žr. 2 ir 3 skiltis), tačiau nesilaikė tikslios matematinės formulės, kurios ji bet kuriuo atveju neprivalo laikytis. Pavyzdžiui, gerokai didesnei vitamino E rinkai bendrasis pradinis dydis yra 35 mln. EUR; dviem kitoms eilėje pagal dydį rinkoms, t. y. vitamino C ir vitamino A rinkoms, kurios praktiškai yra vienodos, buvo nustatytas 30 mln. EUR bendrasis pradinis dydis; dėl kitų gerokai mažesnių rinkų Komisija, nors gairėse numatyta, kad už labai sunkius pažeidimus

nustatomas „nuo 20 milijonų (eurų)“ dydis, nusprendė, kad reikia apriboti jį 20 mln. EUR, o mažiausiai rinkai, kurios dydis nedaug viršijo 20 mln. EUR, sumažinti šį dydį iki 10 mln. EUR.

- 137 Šiomis aplinkybėmis reikia daryti išvadą, kad ieškovės argumentai neįrodo, jog sprendime atliktas bendrųjų pradinių dydžių diferencijavimas pagal skirtingų atitinkamų rinkų dydį dėl kokių nors priežasčių yra neteisėtas.

c) Dėl konkrečių ieškovei nustatytų pradinių dydžių

- 138 Toliau reikia išnagrinėti kaltinimus, kuriuos ieškovė savo rašytinėse pastabose (žr. šio sprendimo 104–106 punktus) ir per posėdį (žr. šio sprendimo 116 punktą) pateikė dėl konkrečių jai už pažeidimus, susijusių su vitaminais B5, C ir E, beta karotinu ir karotinoidais, nustatytų pradinių dydžių.

- 139 Ieškovė ginčija, kad, priešingai nei 680–681 konstatuojamosiose dalyse nurodė Komisija, jai nustatyti pradiniai dydžiai nebuvo išreikšti procentais nuo pagrindinei pažeidimo dalyvei *Roche* nustatytų pradinių dydžių, atsižvelgiant į ieškovės ir *Roche* atitinkamų apyvartų santykį, arba – o tai yra tas pats – tai, kad *BASF* ir *Roche* skirti pradiniai dydžiai nesudaro kiekvienos iš jų atitinkamos apyvartos to paties procento.

140 Ieškovė pažymi, kad dėl vitamino E *Roche* ir jai pačiai buvo nustatytas toks pats 35 mln. EUR pradinis dydis, kuris sudarė 14% nuo jos atitinkamos apyvartos per paskutinius visus kalendorinius pažeidimo metus (1998), o nuo atitinkamos *Roche* apyvartos jis sudarė tik 10%. Taigi ieškovei nustatytas pradinis dydis, išreikštas procentais nuo atitinkamos individualios apyvartos, buvo 40% didesnis nei nustatytasis *Roche*, nors pastarosios dalis pasaulinėje vitamino E rinkoje buvo apie 50% didesnė nei ieškovės. Tas pats pasakytina ir apie vitaminus B5 ir C, o beta karotino ir karotinoidų atveju proporcijos buvo dar didesnės – ieškovei nustatyti pradiniai dydžiai, išreikšti procentais nuo jos atitinkamos apyvartos buvo tris kartus didesni nei *Roche* nustatyti dydžiai, nors *Roche* šiose dviejose rinkose turima dalis buvo maždaug tris kartus didesnė nei ieškovės.

141 Šiuo atžvilgiu visų pirma primintina, kad už pažeidimus, susijusius su vitaminu E, beta karotinu ir karotinoidais, ieškovei buvo nustatytas toks pats pradinis absoliutus dydis kaip ir *Roche*. Taip yra dėl to, kad *Roche* ir *BASF* tais atvejais, kai Komisija skirstė įmones į kategorijas (vitaminas E), buvo priskirtos tai pačiai kategorijai (pirmajai), arba dėl to, kad nebuvo įmonių suskirstymo į kategorijas ar kokio nors kito diferencijuoto vertinimo (beta karotinas ir karotinoidai).

142 Tačiau už pažeidimus, susijusius su vitaminais B5 ir C, ieškovei nustatytas mažesnis pradinis absoliutus dydis nei *Roche*. Taip buvo dėl ieškovės priskyrimo kitai ir žemesnei (antrajai) kategorijai, nei buvo priskirta *Roche*.

143 Taigi, pirma, kaip tvirtina atsakovė, reikia konstatuoti, jog sprendimo 680 ir 681 konstatuojamosiose dalyse Komisija visiškai nenurodė, kad ji pradinius baudų

dydžius nustatys tiesiogiai remdamasi susijusių įmonių atitinkama apyvarta, pavyzdžiui, procentais nuo šios apyvartos. Atvirksčiai, iš šių konstatuojamųjų dalių matyti, kad atitinkama apyvarta bus imama kiekvienos įmonės santykinei svarbai rinkoje įvertinti, skirstant įmones į kategorijas ir taip siekiant diferencijuoti bendrąjį pradinį dydį, nustatytą pagal pažeidimo pobūdį, pažeidimo poveikį atitinkamai rinkai, nagrinėjamos rinkos geografines ribas ir atitinkamos rinkos dydį, kad pagal gairių 1 punkto A dalies ketvirtąją ir šeštąją pastraipas būtų atsižvelgta į „pažeidėjų efektyvų ekonominių pajėgumą padaryti pastebimą žalą konkurencijai“, kiekvienos įmonės „specifinę neteisėtos veikos svarbą“ ir „šios poveikį konkurencijai“ (žr. šio sprendimo 11 ir 12 punktus). Be to, dėl pažeidimų, susijusių su beta karotinu ir karotinoidais, iš 682, 695 ir 696 konstatuojamųjų dalių aiškiai matyti, kad kriterijus, kuriuo Komisija rėmėsi apskaičiuodama pradinis dydžius, buvo būtent siekis išvengti bet kokio skirtingo požiūrio į dvi įmones, vienintėles dalyvavusias darant šiuos pažeidimus (žr. šio sprendimo 13 punktą).

¹⁴⁴ Antra, pažymėtina, kad gairėse pateikiamas pradinio baudų dydžio apskaičiavimo metodas negrindžiamas susijusių įmonių apyvarta, tačiau gairės neprieštarauja Reglamento Nr. 17 15 straipsniui, išaiškintam teismų praktikoje (2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją*, T-23/99, Rink. p. II-1705, 282 punktas, patvirtintas, be kita ko, šiuo klausimu 48 punkte minėto sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, 254–257 ir 261 punktais).

¹⁴⁵ Iš esmės pagal teismų praktiką, nustatydamą baudų dydį pagal nagrinėjamo pažeidimo sunkumą ir trukmę, Komisija neprivalo nei apskaičiuoti baudos remdamasi dydžiais, kurie yra grindžiami susijusių įmonių apyvarta, nei užtikrinti, kad jei baudos yra skirtos kelioms darant tą patį pažeidimą dalyvavusioms įmonėms, galutiniai jų dydžiai, nustatyti jas apskaičiavus susijusioms įmonėms, atspindėtų visą skirtumą tarp šių įmonių jų bendrosios apyvartos arba nagrinėjamo produkto

apyvartos atžvilgiu (144 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 278 punktas, patvirtintas, be kita ko, šiuo klausimu 48 punkte minėto sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 255 ir 312 punktais).

- 146 Šiuo atžvilgiu primintina nusistovėjusi teismų praktika, pagal kurią pažeidimų sunkumas turi būti nustatytas remiantis daugeliu veiksnių, pavyzdžiui, konkrečiomis bylos aplinkybėmis, jos kontekstu ir baudų atgrasomuoju poveikiu (1996 m. kovo 25 d. Teisingumo Teismo nutarties *SPO ir kt. prieš Komisiją*, C-137/95 P, Rink. p. I-1611, 54 punktas ir 1997 m. liepos 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Ferriere Nord prieš Komisiją*, C-219/95 P, Rink. p. I-4411, 33 punktas; 144 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 279 punktas).
- 147 Tiesa, norėdama nustatyti baudų dydį, Komisija į pažeidimo objektu buvusių prekių apyvartą gali atsižvelgti kaip į pažeidimo sunkumo vertinimo kriterijų, bet nereikia šiai apyvartai suteikti neproporcingos svarbos, palyginti su kitais vertinimo kriterijais, nes baudų nustatymas negali būti tik paprasto šia apyvarta grindžiamo skaičiavimo rezultatas (48 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 120 ir 121 punktai ir 144 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 280 punktas).
- 148 Be to, net jei gairėse nenumatyta, kad baudos apskaičiuojamos pagal konkrečios įmonės bendrąją apyvartą arba apyvartą atitinkamoje rinkoje, jos nedraudžia atsižvelgti į šiuos rodiklius nustatant baudos dydį, kad būtų laikomasi bendrųjų Bendrijos teisės principų ir jei to reikalauja aplinkybės. Be to, remiantis gairėmis, vienodo nubaudimo už tą pačią veiklą principas, jei aplinkybės duoda tam pagrindą, gali nulemti skirtingų baudų atitinkamoms įmonėms skyrimą, ir šis diferencijavimas nepriklauso nuo aritmetinių skaičiavimų (1 punkto A dalies septintoji pastraipa) (144 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 283–285 punktai,

patvirtinti, be kita ko, šiuo klausimu 48 punkte minėto sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 258 ir 259 punktais).

- 149 Dėl proporcingumo ir vienodo požiūrio principų, kuriuos nurodo ieškovė reikia pažymėti, kad jie taip pat nereikalauja, jog pradinis baudos dydis sudarytų tą patį procentą nuo individualios apyvartos visų vieno kartelio dalyvių atžvilgiu (šiuo klausimu žr. 48 punkte minėto sprendimo *Lögstör Rör prieš Komisiją* 303 punktą).
- 150 Tai, kad pradinis baudos dydis nebūtinai visų kartelio narių atžvilgiu turi sudaryti tą patį procentą nuo kiekvieno iš jų atitinkamos apyvartos, yra neatsiejama nuo įmonių skirstymo į kategorijas metodo, kurį taikant tai pačiai kategorijai priskirtoms įmonėms yra nustatomas fiksuotas pradinis dydis. Tačiau Pirmosios instancijos teismas jau yra nusprendęs, kad nors taikant tokį metodą neatsižvelgiama į skirtumą tarp tos pačios kategorijos įmonių dydžių, iš esmės jis negali būti ginčijamas (2003 m. kovo 19 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *CMA CGM ir kt. prieš Komisiją*, T-213/00, Rink. p. II-913, 385 punktas ir 131 punkte minėto 2004 m. balandžio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 217 punktas).
- 151 Iš to matyti, jog vien tai, kad tam tikrų sprendimu skirtų baudų atveju atitinkamos *BASF* apyvartos procentinis dydis, atspindintis šiai įmonei nustatytą konkretų pradinį dydį, yra didesnis nei atitinkamos *Roche* apyvartos procentinis dydis, atspindintis *Roche* nustatytą konkretų pradinį dydį, savaime neįrodo, kad Komisija pažeidė proporcingumo ir vienodo požiūrio principus. Taip pat yra ir vertinant, kaip nurodo ieškovė, dviejų įmonių skirtumus pasaulinėje rinkoje, nes tokie skirtumai neturi reikšmės ieškovės pateiktam konkrečių pradinių baudų dydžių, išreikštų procentais nuo atitinkamos apyvartos, palyginimui. Kadangi šis palyginimas grindžiamas dviejų įmonių atitinkama nagrinėjamo produkto apyvarta, taip lyginant iš esmės jau atsižvelgiama į šių įmonių užimamą pasaulinės rinkos dalių skirtumus, nes minėtos dalys yra gautos remiantis šiais skaičiais.

152 Todėl ieškovės argumentais, pagrįstais pradinių dydžių, nustatytų jai ir *Roche*, palyginimu, yra siekiama, kad galiausiai būtų konstatuota, jog:

- a) dėl su vitaminu E susijusio pažeidimo, už kurį *Roche* ir ieškovei, jas priskyrus tai pačiai kategorijai, buvo nustatytas tas pats pradinis dydis, nors remiantis sprendimo 681 konstatuojamojoje dalyje nurodytu atitinkamos apyvartos kriterijumi ieškovei turėjo būti nustatytas mažesnis nei *Roche* pradinis dydis ir todėl ji turėjo būti priskirta kitai ir žemesnei nei *Roche* kategorijai;

- b) dėl su vitaminais B5 ir C susijusių pažeidimų, už kuriuos ieškovė buvo priskirta kitai ir žemesnei nei *Roche* kategorijai ir jai nustatytas mažesnis nei *Roche* pradinis dydis, nustatyti pradiniai dydžiai tinkamai neatspindi dviejų įmonių skirtingos padėties minėto kriterijaus atžvilgiu;

- c) dėl su beta karotinu ir karotinoidais susijusių pažeidimų, už kuriuos *Roche* ir ieškovei buvo nustatytas tas pats pradinis dydis, nes įmonės nebuvo skirstomos į kategorijas arba nebuvo jokio kito diferencijuoto požiūrio, Komisija turėjo pagal tą patį kriterijų diferencijuoti požiūrį į šias dvi įmones, nustatydama ieškovei mažesnius pradinius dydžius nei *Roche*.

153 Pirma, reikia išnagrinėti argumentus, nurodytus a punkte, kartu su ieškovės argumentu, kuriuo ji ginčija jos priskyrimą pirmajai kategorijai su vitaminu E susijusio pažeidimo atžvilgiu ir sieja su šio priskyrimo bei jos priskyrimo pažeidimų, susijusių su vitaminais A ir B2 atvejais, palyginimu (žr. šio sprendimo 106 punktą).

- 154 Antra, b punkte nurodytas argumentas bus nagrinėjamas kartu su per posėdį pareikštu ieškovės prieštaravimu (žr. šio sprendimo 116 punktą), kuris yra priimtinas pagal Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalį, nes grindžiamas proceso metu paaiškėjusiomis aplinkybėmis, dėl metodo, pagal kurį su antrąja kategorija sietinas pradinis dydis nustatomas pagal vidurkius, patikslinant, kad tuo pačiu metu per posėdį pateiktas prieštaravimas dėl skirstymo į kategorijas metodo yra nepriimtinas pagal minėtą straipsnį ir kad bet kuriuo atveju jam taikoma *in fine* šio sprendimo 150 punkte pateikta išvada.
- 155 Trečia, bus nagrinėjamas c punktas dėl pažeidimų, susijusių su beta karotinu ir karotinoidais.

Vitaminas E

- 156 Kadangi ieškovė ginčija tai, kaip Komisija suskirstė įmones į kategorijas dėl su vitaminu E susijusio pažeidimo, pažymėtina, kad skirstant į kategorijas turi būti laikomasi vienodo požiūrio principo, pagal kurį draudžiama skirtingai vertinti panašias situacijas ir vienodai vertinti skirtingas situacijas, išskyrus atvejus, kai toks vertinimas gali būti objektyviai pateisinamas. Be to, baudų dydis turi bent jau būti proporcingas duomenų, į kuriuos atsižvelgta vertinant pažeidimo sunkumą, atžvilgiu (131 punkte minėto 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 219 punktas ir nurodyta teismų praktika).
- 157 Norėdamas patikrinti, ar kartelio dalyvių skirstymas į kategorijas nepažeidžia vienodo požiūrio ir proporcingumo principų, Pirmosios instancijos teismas, prižiūradamas, ar Komisija teisėtai įgyvendina šioje srityje turimą diskreciją, turi

tik patikrinti, ar šis skirstymas yra logiškas ir objektyviai pagrįstas (150 punkte minėto sprendimo *CMA CGM ir kt. prieš Komisiją* 406 ir 416 punktai ir 131 punkte minėto 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 220 ir 222 punktai), nekeisdamas iš karto Komisijos vertinimo savuoju.

158 Taigi šiuo atveju, išskyrus su beta karotinu ir karotinoidais susijusius pažeidimus, dėl kurių Komisija nusprendė, kad įmonių nereikia skirstyti į kategorijas (žr. sprendimo 695 ir 696 konstatuojamąsias dalis), ji kiekvienam iš sprendime konstatuotų pažeidimų nustatė dvi kategorijas: pirmąją kategoriją, prie kurios priskyrė atitinkamo produkto pasaulinėje rinkoje pagrindinį gamintoją arba pagrindinius gamintojus, ir antrąją kategoriją, prie kurios priskyrė kitą (arba kitus) šio vitamino gamintoją (-us), „kurių rinkos dalys buvo gerokai mažesnės“ (žr. sprendimo 683, 685, 687, 689, 691 ir 693 konstatuojamąsias dalis).

159 Reikia pažymėti, kad gamintojų suskirstymas į dvi kategorijas, t. y. pagrindinius ir kitus, yra tinkamas būdas atsižvelgti į jų santykinę svarbą rinkoje, siekiant diferencijuoti konkrečius pradinius baudų dydžius, jei dėl šio skirstymo nėra nepagrįstai iškraipomos nagrinėjamos rinkos.

160 Dėl šio sprendime taikomo metodo įgyvendinimo kiekvieno pažeidimo atžvilgiu pažymėtina, kad sprendimo 681 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė atsižvelgsianti į „duomenis, susijusius su nagrinėjamam produktui priskirtina apyvarta paskutiniiais visais kalendoriniais pažeidimo metais“, tačiau atsižvelgiant į kitas sprendimo vietas – iš esmės atsakė tai patvirtino atsakydama į Pirmosios instancijos teismo rašytinį klausimą, pateiktą taikant proceso organizavimo priemones, – matyti, kad skirstydama įmones į kategorijas Komisija iš tikrųjų

atsižvelgė į šių įmonių turimas rinkos dalis pasauliniu lygiu per visą laikotarpį, kai buvo daromas pažeidimas.

161 Iš esmės sprendimo 682 konstatuojamojoje dalyje patikslinama, kad „kriterijai, taikomi gamintojų priskyrimui skirtingoms kategorijoms“, „atskirai kiekvienam vitaminui“ yra nurodyti 683–696 konstatuojamosiose dalyse.

162 Iš šių konstatuojamųjų dalių matyti, kad dėl pažeidimų, susijusių su vitaminais A, E, B2, B5, C, ir D3, Komisija dvi kategorijas nustatė „remdamasi santykinės įmonių svarbos rinkoje kriterijumi“, o pradinius dydžius – „atsižvelgdama į šias kategorijas“. Kiekvieno pažeidimo atveju, norėdama priskirti kiekvieną įmonę pirmajai arba antrajai kategorijai, Komisija rėmėsi rinkos dalių duomenimis. Tačiau atsižvelgiant į sprendimo 691 ir 693 konstatuojamosiose dalyse pateikiamus duomenis paaiškėja, kad šios dalys buvo nustatytos ne pagal nagrinėjamo produkto pasaulines apyvartas per paskutinius visus kalendorinius pažeidimo metus (sprendimo 123 konstatuojamojoje dalyje esančių skirtingų vitaminų rinkų lentelių antrojoje skiltyje nurodytos už skliaustelių) – tai yra rinkos dalių, kurias įmonės turėjo iš esmės per visą pažeidimo laikotarpį, vidurkis (šis rinkos dalies vidurkis nurodytas skliausteliuose minėtų lentelių antrojoje skiltyje).

163 Šiomis sąlygomis reikia konstatuoti, kad nuoroda į paskutinius visus kalendorinius pažeidimo metus, esanti sprendimo 681 konstatuojamojoje dalyje ir atsiradusi dėl korektūros klaidos, yra negaliojanti ir nėra įmonių priskyrimo vienai ar kitai kategorijai motyvavimo dalis.

164 Taigi, atsižvelgdama į rinkos dalis pasauliniu lygiu, kurios buvo tiesiogiai nustatytos pagal pasaulinę produkto apyvartą per visą pažeidimo laikotarpį, Komisija taip suskirstė rinkos dalyvius į minėtas kategorijas:

Vitaminai	1-oji kategorija Pagrindinis (-iai) gamintojas (-ai) (rinkos dalis)	2-oji kategorija Kitas (-i) gamintojas (-ai) (rinkos dalis)
Vitaminas A	44 %	32 %–20 %
Vitaminas E	43 %–29 %	14 %–10 %
Vitaminas B 2	47 %	29 %–12 %
Vitaminas B 5	36 %–29 %	21 %
Vitaminas C	40 %–24 %	8 %–6 %
Vitaminas D 3	40 %–32 %	15 %–9 %

165 Iš šių duomenų matyti, kad Komisija kiekvienu atveju nustatė ribą tarp kategorijų ten, kur yra didžiausias atotrūkis, net jei skirtumas sudaro vieną procentinį punktą. Prie pagrindinių gamintojų kategorijos buvo priskirta tik viena įmonė, jei šiai priklausė labai didelė rinkos dalis (44 %–47 %). Tiesa, 29 % sudarančios rinkos dalys buvo laikomos priskirtinomis pirmajai arba antrajai kategorijai, bet tokią rinkos dalį turinčių įmonių padėtis buvo skirtinga: priskiriant antrajai kategorijai buvo 18 procentinių punktų skirtumas, palyginti su pagrindiniu gamintoju (vitaminas B2), o priskiriant pirmajai kategorijai šis skirtumas sudarė tik 7 ir 14 procentinių punktų (vitaminai B5 ir E). Vienintelis atvejis, kai turima rinkos dalimi, sudarančia 24 %, buvo grindžiamas įmonės laikymas „pagrindiniu gamintoju“ (vitaminas C), buvo esant tik 16 procentinių punktų atotrūkiui nuo rinkos lyderio ir kitoms įmonėms turint tik labai nedidelę rinkos dalį (8 % ir 6 %).

166 Konkrečiai kalbant dėl apie su vitaminu E susijusį pažeidimą, pažymėtina, kad dėl nedidelio skirtumo tarp pagrindinio gamintojo (*Roche*) ir ieškovės (14 procentinių punktų), atsižvelgdama į tai, kad *Roche* neturėjo labai didelės rinkos dalies, Komisija

galėjo visiškai logiškai ir pagrįstai, taigi nepažeisdama vienodo požiūrio ir proporcingumo principų, vertinti ieškovę taip pat kaip ir pirmąjį rinkos dalyvį, priskirti ją prie „pagrindinių gamintojų“, skirtingai nei trečiąjį ir ketvirtąjį rinkos dalyvius, ir atitinkamai nustatyti jai tą patį pradinį dydį kaip *Roche*.

167 Dėl ieškovės pateikto palyginimo dėl jos padėties su vitaminu E susijusio pažeidimo atveju ir su vitaminais A ir B2 susijusių pažeidimų atvejais (žr. šio sprendimo 106 punktą) reikėtų pažymėti, kad jis negali priversti konstatuoti, jog buvo pažeistas vienodo požiūrio principas, kuris reiškia, kad vienas asmuo ar asmenų kategorija yra diskriminuojama kito asmens ar kitos asmenų kategorijos atžvilgiu. Juo labiau šis palyginimas negali priversti konstatuoti, kad vienu ar kitu atveju Komisija padarė vertinimo klaidą, taikydama pasirinktą skirstymo į kategorijas kriterijų. Tačiau darant prielaidą, kad yra nustatytas ieškovės nurodytas nevienodas požiūris, konstatuotina, kad pats savaime jis neleidžia nustatyti, koks požiūris į ieškovę turėjo būti tinkamas skirstant įmones į kategorijas šių trijų pažeidimų atžvilgiu, ir jo nepakanka norint pagrįsti ieškovės priskyrimą antrajai kategorijai su vitaminu E susijusio pažeidimo atveju. Taigi ieškovės argumentai nepriimtini.

168 Bet kuriuo atveju, kaip teisingai tvirtina atsakovė, negalima tvirtinti, kad ieškovės padėtis buvo panaši dėl to, jog šiai priklausė tokios pat arba labai panašios rinkos dalys. Kadangi Komisija turėjo įvertinti santykinę įmonių svarbą kiekvienoje rinkoje, ši ieškovės nurodyta aplinkybė negali būti vertinama atsiribojant nuo rinkos dalių pasiskirstymo. Taigi šis pasiskirstymas vitamino E rinkoje nepanašus į pasiskirstymą, būdingą vitaminų A ir B2 rinkoms. Pirma, vitaminų A ir B2 rinkose pirmojo dalyvio padėtis buvo stipresnė. Antra, skirtingai nei vitaminų A ir B2 rinkose, vitamino E rinkoje *BASF* dalis buvo artimesnė pirmojo, o ne trečiojo dalyvio daliai, nes atitinkamai *BASF* nuo vieno ir kito skiria 14 ir 15 procentinių punktų. Taigi tai, kad

su vitaminu E susijusio pažeidimo atveju požiūris į *BASF* skiriasi nuo požiūrio į šią įmonę pažeidimų, susijusių su vitaminais A ir B2, atvejais, yra objektyviai pagrįsta.

- 169 Reikia daryti išvadą, jog ieškovė neįrodė, kad už pažeidimą, susijusį su vitaminu E, konkretus pradinis baudos dydis jai buvo nustatytas pažeidžiant proporcingumo ir vienodo požiūrio principus.

Vitaminai B5 ir C

- 170 Kadangi ieškovė mano, jog, atsižvelgiant į skirtumą tarp individualių atitinkamų apyvartų, pradiniai baudų dydžiai, nustatyti ieškovei ir *Roche* už pažeidimus, susijusius su vitaminais B5 ir C, buvo nepakankamai diferencijuoti, reikia išnagrinėti, ar metodas, kurį Komisiją pasirinko apskaičiuodama šiuos dydžius, neprieštarauja proporcingumo ir vienodo požiūrio principams. Šiuo atžvilgiu, net jei Komisija neprivalo baudų dydžio nustatyti taikydama tikslią matematinę formulę, ji turi savo diskreciją įgyvendinti nuosekliai ir objektyviai (150 punkte minėto sprendimo *CMA CGM ir kt. prieš Komisiją* 431 punktą).
- 171 Svarbu priminti, kad Komisija, kaip ir vitamino E bei kitų vitaminų atžvilgiu, sprendime įmonės, dalyvavusiais kartelyje dėl vitaminų B5 ir C, suskirstė į kategorijas remdamasi kiekvienos iš šių įmonių santykinę svarbą atitinkamoje rinkoje, kuri buvo įvertinta remiantis rinkos dalies vidurkiu tuo laikotarpiu, kai buvo daromas pažeidimas.

- 172 Taip pat primintina, kad pradinis dydis, kiekvieno pažeidimo atžvilgiu siejamas su pirmąja kategorija, yra bendrasis pradinis dydis, t. y. dydis, kuris sprendime nustatytas remiantis vertinimu, kad konstatuoti pažeidimai buvo labai sunkūs, ir atsižvelgiant į atitinkamų rinkų dydį EEE lygiu.
- 173 Kadangi nei sprendime, nei atsakovės rašytinėse pastabose nebuvo nurodytas skaičiavimo metodas, taikytas norint gauti tikslius pradinius dydžius, kurie kiekvieno pažeidimo atveju buvo nustatyti Komisijos antrajai kategorijai priskirtoms įmonėms, Pirmosios instancijos teismas, taikydamas proceso organizavimo priemones, atsakovės paprašė paaiškinti šį vidurkių sistema grindžiamą metodą, apibendrintai pateiktą šio sprendimo 112 ir 113 punktuose.
- 174 Ieškovė ginčija šią vidurkių sistemą ir tvirtina, kad jai nustatytas konkretus pradinis dydis turėjo būti apskaičiuojamas atsižvelgiant į santykį tarp jos atitinkamos apyvartos ir *Roche*, kaip pagrindinės rinkos dalyvės, atitinkamos apyvartos.
- 175 Kadangi tokiu ginčijimu iš esmės yra siekiama paneigti fiksuotus pradinius dydžius, nustatytus tai pačiai kategorijai priskirtoms įmonėms, t. y. patį skirstymo į kategorijas metodą, kuris yra neatsiejamas nuo tokio baudų dydžių fiksavimo, arba kategorijų, į kurias šiuo atveju suskirstė Komisija, skaičių, kuris tariamai nepakankamas, jis negali būti pripažintas dėl šio sprendimo 150 punkte ir 159, 164 bei 165 punktuose išdėstytų priežasčių.
- 176 Nėra ginčijami fiksuoti pradiniai dydžiai, nustatyti tai pačiai kategorijai priklausantioms įmonėms, arba Komisijos šiuo atveju sukurtų kategorijų skaičius, vadinasi, paprasčiausiai yra ginčijama tai, kad Komisija atsižvelgė į kiekvienos kategorijos apyvartos vidurkį, kad gautų konkrečius pradinius dydžius antrajai kategorijai

priskirtoms įmonėms, todėl reikia konstatuoti, kad ieškovė neatskleidė, kodėl toks požiūris yra nenuoseklus ir objektyviai nepagrįstas, nors iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad jis leidžia logiškai ir pagrįstai patikslinti antrajai kategorijai nustatytus pradinius dydžius.

- 177 Reikia daryti išvadą, jog ieškovė neįrodė, kad konkretūs pradiniai baudų dydžiai už pažeidimus, susijusius su vitaminais B5 ir C, jai buvo nustatyti pažeidžiant proporcingumo ir vienodo požiūrio principus.

Beta karotinas ir karotinoidai

- 178 Galiausiai, kadangi ieškovė kaltina Komisiją, kad pažeidimų, susijusių su beta karotinu ir karotinoidais, atžvilgiu *Roche* ir ieškovė buvo vertinamos vienodai, primintina, jog gairių 1 punkto A dalies šeštojoje pastraipoje nustatyta: „Jei pažeidimą padaro kelios įmonės (pvz., kartelio atveju)“, yra numatyta galimybė „koreguoti baudas, numatytas kiekvienai iš trijų kategorijų, siekiant atsižvelgti į specifinę kiekvienos įmonės neteisėtos veikos svarbą ir šios veikos poveikį konkurencijai“. Pagal šią pastraipą toks požiūris galimas „visų pirma tuomet, kai to paties tipo pažeidimus padaro labai skirtingo dydžio įmonės“.
- 179 Šiuo atveju sprendimo 695 ir 696 konstatuojamosiose dalyse Komisija nurodė, jog dėl to, kad pasaulinės beta karotino ir karotinoidų rinkos „iš esmės priklausė dviem pagrindiniams gamintojams“, norint nustatyti pagrindinį baudų dydį nereikėjo

įmonių skirstyti į atskiras kategorijas. *Roche* ir *BASE*, kurioms tuo metu, kai buvo daromas pažeidimas, kartu priklausė 100 % kiekvienos iš šių dviejų rinkų, už kiekvieną iš dviejų nagrinėjamų pažeidimų buvo nustatytas 20 mln. EUR pradinis baudos dydis (žr. šio sprendimo 13 punktą).

180 Šiuo atžvilgiu iš formuluočių „tam tikrais atvejais“ ir „visų pirma“, vartojamų gairių 1 punkto A dalies šeštojoje pastraipoje, matyti, kad Komisija nėra įsipareigojusi sistemiskai atlikti tikslinimo pagal kiekvienos įmonės dydį, nes tai yra tik galimybė, jos pasiliekiama bylose, kuriose to reikia. Šiomis aplinkybėmis primintina teismų praktika, pagal kurią Komisija, nustatydama skirtinų baudų dydžius, turi diskreciją atsižvelgti arba neatsižvelgti į tam tikrus veiksnius, remdamasi nagrinėjamo atvejo aplinkybėmis (šiuo klausimu žr. 146 punkte nurodytą teismų praktiką). Atsižvelgiant į minėtus gairių 1 punkto A dalies šeštosios pastraipos žodžius, manytina, kad Komisija išlaiko tam tikrą diskreciją vertinti, ar reikia baudas tikslinti pagal kiekvienos įmonės dydį (119 punkte minėto sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 553 punktas).

181 Taigi, kadangi rinkoje, kurioje veikia tik du dalyviai, kartelis įmanomas, tik jeigu jie abu jame dalyvauja, reikia konstatuoti, kad, pasak atsakovės, antrojo pagal turimą rinkos dalį rinkos dalyvio dalyvavimas kartelyje yra tiek pat būtinas kaip ir pirmojo rinkos dalyvio. Be to, kaip pažymėjo Komisija, šiuo atveju tai buvo du stambūs gamintojai.

182 Tokiomis aplinkybėmis, nors iš tikrųjų ir buvo akivaizdus skirtumas tarp šių įmonių atitinkamų apyvartų bei turimų rinkos dalių tuo laikotarpiu, kai buvo daromas pažeidimas, kaip matyti iš sprendimo 123 punkte esančių beta karotino ir karotinoidų lentelių, Komisija, neperžengdama savo diskrecijos ribų, galėjo netaikyti

skirtingo požiūrio, ieškovei ir *Roche* nustatydamą pradinius baudų dydžius už minėtose rinkose padarytus pažeidimus.

183 Reikia daryti išvadą, jog ieškovė neįrodė, kad konkretūs pradiniai baudų dydžiai už pažeidimus, susijusius su beta karotinu ir karotinoidais, jai buvo nustatyti pažeidžiant proporcingumo ir vienodo požiūrio principus.

184 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad visas trečiasis ieškinio pagrindas turi būti atmestas.

C — Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su ieškovei nustatytų baudų pradinių dydžių padidinimu siekiant atgrasančio poveikio

1. Šalių argumentai

185 Ieškovė ginčija jai skirtos visos baudos pradinio dydžio padidinimą nuo 128,5 mln. EUR iki 267 mln. EUR siekiant atgrasančio poveikio. Ji mano, kad šis padidinimas nėra pakankamai motyvuotas ir nulemtas įvairių teisės klaidų.

a) Pirmoji dalis: padidinimas 100 % „siekiant atgrasančio poveikio“ nėra pakankamai motyvuotas

186 Ieškovė tvirtina, kad pagrindinio baudų dydžio padidinimas 100 % „siekiant atgrasančio poveikio“ nėra pakankamai motyvuotas. Iš esmės sprendime nėra paaiškinta, nei kodėl jos atžvilgiu reikėjo atgrasymo, nei kodėl reikėjo tokio didelio padidinimo. Teiginys, kad šio padidinimo reikėjo dėl įmonės dydžio arba taikant bendrą atgrasymo koncepciją, visiškai nemotyvuoja tokio masto padidinimo siekiant atgrasančio poveikio.

187 Ieškovė pažymi, kad nepakankamas sprendimo motyvavimas atgrasymo atžvilgiu atrodo dar akivaizdesnis, palyginti su gerokai išsamesniu motyvavimu, kurį Komisiją pateikė 1998 m. spalio 21 d. Komisijos sprendime 1999/60/EB, susijusiam su EB sutarties 85 straipsnio taikymo procedūra (IV/35.691/E-4 – *Šiluminės įrangos kartelis*) (OL L 24, 1999, p. 1, toliau – sprendimas *Šiluminės įrangos kartelis*), pagrįsdama atgrasymo reikalingumą.

188 Atsakovė mano, kad sprendime tinkamai paaiškinta, kodėl pagrindinis baudų dydis *BASE*, *Roche* ir *Aventis* atveju turėjo būti padidintas 100 %. Ji nurodo sprendimo 698 konstatuojamąją dalį, kurioje patikslinama, kad tokio padidinimo reikėjo atsižvelgiant į jų dydį ir bendruosius išteklius. Ši konstatuojamoji dalis turi būti skaitoma kartu su bendroju sprendimo motyvavimu (1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cascades prieš Komisiją*, T-308/94, Rink. p. II-925, 156 punktas), kur išsamiai paaiškinta šių įmonių neteisėto elgesio įtaka įvairioms vitaminų rinkoms.

b) Antroji dalis: ieškovės atveju nereikėjo jokio padidinimo „siekiant atgrasančio poveikio“

189 Pasak ieškovės, sprendime nėra pakankamai išskiriami baudos, kuria baudžiama, ir atgrasymo tikslai. Jos nuomone, kad išnagrinėtų, ar pagrįstas koks nors padidinimas „siekiant atgrasančio poveikio“, Komisija turi patikrinti, ar įmonė yra atgrasyta nuo pažeidimo darymo ateityje ir be jokio baudos, skirtos už pažeidimo sunkumą ir trukmę, padidinimo „siekiant atgrasančio poveikio“.

190 Taigi, siekiant atgrasyti, nebūtina įmonei skirti papildomą baudą vien todėl, kad ši įmonė yra didelė. Politika, kai siekiama didelėms įmonėms skirti didesnes baudas nesant jokio kito pagrindimo, prieštarauja bet kokiai protingai nediskriminavimo sąvokai. Pagal Teisingumo Teismo ir Pirmosios instancijos teismo praktiką Komisija turėtų patikrinti, ar atgrasymas kiekvienos įmonės atžvilgiu yra būtinas, įvertindama, kokia tikimybė, kad ši įmonė pakartotinai padarys pažeidimą (2001 m. liepos 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tate & Lyle ir kt. prieš Komisiją*, T-202/98, T-204/98 ir T-207/98, Rink. p. II-2035, 134 punktą). Nėra jokio pagrįsto ryšio tarp įmonės pasaulinės apyvartos ir būtinybės atgrasyti, nes ši apyvarta nesuteikia jokios informacijos, kokia tikimybė, kad ši įmonė padarys pakartotinį pažeidimą. Gairių atskirose 1 punkto A dalies pastraipose, aiškiai atskiriami įmonių dydis ir atgrasymas.

191 Ieškovė teigia, kad šiuo atveju vertindama būtinybę padidinti ieškovei baudas „siekiant atgrasančio poveikio“ institucija padarė klaidą neišnagrinėjusi kelių aplinkybių, kurios jai turėtų parodyti, kad tokios būtinybės nėra.

192 Pirma, ieškovė ėmėsi ypatingų veiksmų, atleisdama tris labai aukšto rango darbuotojus, kurie buvo tiesiogiai atsakingi už kartelį, ir informavo savo darbuotojus apie šiuos atleidimus bei apie labai sunkias vidaus ir išorės pasekmes, kurias

rizikuoja sukelti panašioje neteisėtoje veikloje dalyvaujantys darbuotojai. Antra, ieškovė savanoriškai pripažino, kad dalyvavo kartelyje, ir tyrimo metu visiškai bendradarbiavo su Komisija. Trečia, teismuose už EEE ribų (Jungtinės Amerikos Valstijose, Kanadoje ir Australijoje) ieškovė sumokėjo baudas, iš viso apie 270 mln. EUR, už kartelį ir mano, kad vien Jungtinėse Amerikos Valstijose ji turės sumokėti šimtus milijonų eurų civilinės žalos atlyginimo. Ketvirta, pats bendrosios baudos pradinis dydis, sudarantis 128,5 mln. EUR, savaime turi atgrasantį poveikį, todėl nereikėjo jokio padidrinimo siekiant tokio poveikio. Penkta, ieškovė ėmėsi ypatingų veiksmų, kad savo įmonėje padidintų sąmoningą konkurencijos normų laikymąsi, o tai rodo jos ketinimą užkirsti kelią būsimiems pažeidimams (2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją*, T-31/99, Rink. p. II-1881, 221 punktą).

¹⁹³ Atsakovė pažymi, kad, priešingai nei tvirtina ieškovė, padidinimas 100% nėra grindžiamas įmonės pasauline apyvarta. Tai daugiau apytikslis pataisymas atsižvelgus į *BASF* dydį kiekvienoje iš skirtingų vitaminų rinkų ir jos bendruosius išteklius. Atsakovė pažymi, kad jei ieškovės aiškinimas būtų tinkamas, *BASF* atžvilgiu padidrinimo koeficientas turėtų būti dar didesnis, nes jos pasaulinė apyvarta buvo didesnė nei *Roche*, tačiau šiai bauda padidinta tiek pat.

¹⁹⁴ Ji ginčija, kad pradinis dydis jau pats savaime turi atgrasantį poveikį. Šiuo atžvilgiu ji pažymi, kad ieškovės nurodytas skaičius, t. y. 128,5 mln. EUR, sprendime niekur neminimas ir klaidina, nes tai yra aštuonių baudų pradinių dydžių, kurie ieškovei buvo nustatyti už dalyvavimą darant skirtingus pažeidimus, suma.

¹⁹⁵ Toliau atsakovė tvirtina, kad aplinkybės (nurodytos šio sprendimo 192 punkte), į kurias atsižvelgus, pasak ieškovės, paaiškėtų, jog nėra būtinybės siekiant atgrasančio poveikio didinti pradinius dydžius, neturi reikšmės.

c) Trečioji dalis: padidinimas 100 % „siekiant atgrasančio poveikio“ prieštarauja gairėms ir iš jų kylantiems teisėtiems lūkesčiams

196 Pasak ieškovės, tokio masto padidinimas „siekiant atgrasančio poveikio“ prieštarauja gairėms ir iš jų kylantiems teisėtiems lūkesčiams. Gairėse nurodyta, kad atgrasymas yra vienas iš veiksnių, į kuriuos Komisija prireikus gali atsižvelgti nustatydamas, ar bauda turi būti mažesnė nei labai sunkiems pažeidimams nustatyti 20 mln. EUR, ar didesnė. Tačiau gairėse niekas neleidžia manyti, kad Komisija gali arba turi laikyti atgrasymą papildomu ir atskiru veiksniu, kuris pats savaime pagrindžia pradinio baudos dydžio padidinimą 100 % arba, kaip yra šiuo atveju, ne mažiau kaip 128,5 mln. EUR.

197 Ji teigia, kad jei Komisija nori skirti baudas, kurių pradinis dydis būtų didesnis kaip 120 mln. EUR, ir 100 % padidinti šį dydį nustatyti, kaip buvo ieškovės atveju, 257 mln. EUR pradinį dydį už pažeidimo sunkumą, ji turi priimti naujas gaires. Iš esmės, remiantis dabartinėmis gairėmis, visiškai negalima tikėtis tokių didelių baudų, ir Komisija nepagrįstai teigia, kad tokio dydžio baudos, apskaičiuotos taikant tokį būdą, neprieštarauja gairėms.

198 Atsakovė tvirtina, kad 100 % padidindama ieškovei skirtų baudų pradinius dydžius ji nepažeidė gairių. Be to, iš gairių negali kilti teisėtų lūkesčių dėl baudų, kurias Komisija gali savo nuožiūra padidinti neperžengdama Reglamento Nr. 17 nustatytų ribų.

d) Ketvirtoji dalis: padidinimas 100 % „siekiant atgrasančio poveikio“ yra per didelis ir neproporcingas

199 Pasak ieškovės, Komisija, neatsižvelgdama į gaires, gali „siekdama atgrasančio poveikio“ skirti baudą, tik jei ši bauda yra proporcinga tikslui sutrukdyti įmonei padaryti naują nusižengimą. Tačiau šiuo atveju Komisija nesilaikė šio principo ir baudą padidino siekdama atgrasyti *in terrorem*. Pagrindinio baudos dydžio padidinimas 100 % tik siekiant apskritai atgrasyti iš esmės yra per didelis ir neproporcingas.

200 Šiuo klausimu ieškovė pažymi, kad iš tikrųjų šis padidinimas sudaro daugiau kaip 40 % visos baudos, kuri galiausiai buvo jai skirta pritaikius pranešimą dėl bendradarbiavimo, ir kad už visus jos padarytus pažeidimus jai buvo pritaikytas tas pats padidinimas 100 %, neatsižvelgiant į jos apyvartą atitinkamose skirtingose vitaminų rinkose ir į skirtingą šių įvairių pažeidimų trukmę.

201 Atsakovė tvirtina, kad baudos turi būti proporcingos pažeidimo sunkumui ir trukmei. Taigi nesvarbu, kad baudos padidinimas „siekiant atgrasančio poveikio“ sudaro 40 % bendros baudos, kuri buvo skirta ieškovei pritaikius pranešimą dėl bendradarbiavimo. Be to, ji dar kartą pažymi, kad visiškai neprivalo nustatyti galutinio baudų dydžio atsižvelgdama į įmonių skirtingą apyvartą.

e) Penktoji dalis: atgrasantis poveikis turi būti vertinamas atsižvelgiant į bendrą baudą, o ne į pradinį baudos dydį

202 Ieškovė teigia, kad Komisija padarė klaidą, kai atgrasymo būtinybę įvertino dar net neapskaičiavusi bendros baudos už pažeidimo sunkumą, trukmę, sunkinančias ir

lengvinančias aplinkybes. Iš esmės tik tai apskaičiavusi Komisija gali nustatyti, ar bauda pati savaime turės pakankamą atgrasantį poveikį, ar reikia ją papildomai padidinti siekiant atgrasyti.

203 Pasak ieškovės, pažeidimo sunkumas priklauso tik nuo paties pažeidimo pobūdžio ir trukmės, o ne nuo išorinių veiksnių, pavyzdžiui, būtinybės atgrasyti nuo neteisėto elgesio ateityje. Ji nurodo šio sprendimo 190 punkte minėto sprendimo *Tate & Lyle ir kt. prieš Komisiją* 109 punktą, iš kurio matyti, kad pažeidimo sunkumas yra susijęs tik su sąlygomis, kuriomis padarytas pažeidimas, ir kad po to, kai atsižvelgus į visas kitas aplinkybes apskaičiuojamas baudos dydis, atgrasymas turi būti nagrinėjamas kiekvienos įmonės atžvilgiu.

204 Atsakovė primena, kad Pirmosios instancijos teismas patvirtino, jog baudos atgrasantis poveikis yra vienas iš veiksnių, į kuriuos atsižvelgiama nustatant pažeidimo sunkumą (192 punkte minėto sprendimo *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* 167 punktą). Be to, ji pabrėžia, jog tai, kad atsižvelgiama į baudos atgrasantį poveikį, yra minima gairių 1 punkto A dalyje, susijusioje su pažeidimo sunkumu, ir kad šio sprendimo 190 punkte minėtas sprendimas *Tate & Lyle ir kt. prieš Komisiją* anaipol neleidžia manyti, jog nustatant pažeidimo sunkumą neturi būti atsižvelgiama į atgrasantį poveikį.

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas

a) Dėl pareigos motyvuoti laikymosi (pirmoji dalis)

205 EB 253 straipsnyje nurodytas motyvavimas turi aiškiai ir nedviprasmiškai atskleisti Bendrijos institucijos, kuri priėmė ginčijamą teisės aktą, argumentus, kad suinteresuotieji asmenys galėtų susipažinti su jo priėmimo priežastimis,

o kompetentingas teismas – vykdyti kontrolę. Pareiga motyvuoti turi būti vertinama atsižvelgiant į kiekvieną atvejį atskirai, t. y. į akto turinį, nurodytų priešasčių pobūdį bei asmenų, kuriems aktas skirtas, ar kitų asmenų, kurie konkrečiai ir asmeniškai yra susiję, interesus gauti paaiškinimus. Motyvuojant nebūtina nurodyti visų faktinių ir teisinių aplinkybių, nes nustatant, ar akto motyvavimas atitinka EB 253 straipsnio reikalavimus, turi būti atsižvelgiama ne tik į jo formuluotę, bet ir į kontekstą bei visas nagrinėjamą klausimą reglamentuojančias teisės normas (1998 m. balandžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Sytraval ir Brink's France*, C-367/95 P, Rink. p. I-1719, 63 punktas).

206 Kai priimamas sprendimas kelioms įmonėms skirti baudas už Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidimą, pareigos motyvuoti apimtis nustatoma atsižvelgiant į tai, kad pažeidimo sunkumas turi būti nustatytas remiantis įvairiais veiksniais, pavyzdžiui, išskirtinėmis bylos aplinkybėmis, jos kontekstu ir baudos atgrasančiu poveikiu, nesudarant privalomo ir išsamaus kriterijų, į kuriuos būtų būtina atsižvelgti, sąrašo (146 punkte minėtos nutarties *SPO ir kt. prieš Komisiją* 54 punktas ir 131 punkte minėto sprendimo *PVC II* 465 punktas; 192 punkte minėto sprendimo *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* 252 punktas).

207 Šioje byloje, kalbant apie ieškovei skirtų baudų pradinių dydžių padidinimą 100 %, reikia pažymėti, jog sprendimo 697 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė, kad „siekdama užtikrinti pakankamą atgrasantį baudos poveikį, ji nustatys, ar reikia patikslinti pradinį dydį kuriai nors iš suinteresuotųjų įmonių“. 698 konstatuojamojoje dalyje Komisija nusprendė, kad *BASF, Roche* ir *Aventis* atveju reikėjo „padidinti pradinį baudos dydį, apskaičiuotą atsižvelgiant į santykinę svarbą atitinkamoje rinkoje, kad būtų įvertintas šių įmonių dydis ir bendrieji ištekliai“. Galiausiai 699 konstatuojamojoje dalyje Komisija kiekvienai iš šių įmonių ir kiekvienam iš pažeidimų atskirai nurodė padidinimo koeficientą „siekiant užtikrinti atgrasantį poveikį“. Šis koeficientas visais atvejais buvo 100 % pagrindinio baudos dydžio.

- 208 Iš šių konstatuojamųjų dalių, kurios sudaro sprendimo skyrių „Pakankamas atgrasantis poveikis“, matyti, jog Komisija nusprendė, kad pradinių ieškovei nustatytų dydžių padidinimas, atsižvelgiant į jos dydį ir bendruosius išteklius, buvo reikalingas siekiant užtikrinti pakankamą atgrasantį baudų poveikį.
- 209 Tiesa, šiame sprendimo skyriuje nepatikslinama, kokiais faktiniais duomenimis remdamasi Komisija įvertino ieškovės dydį ir bendruosius išteklius. Tačiau sprendime yra pakankamai teisinių nuorodų, kad šiuo atžvilgiu Komisija rėmėsi įmonių bendrosiomis apyvartomis, kurios pateikiamos sprendimo 123 konstatuojamosios dalies 1 lentelėje, ir to ieškovė visai neginčija.
- 210 Iš esmės sprendimo 123 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė, kad šioje konstatuojamojoje dalyje esančios lentelės „atspindi kiekvienos įmonės santykinę svarbą pasaulinėje bei EEE rinkose ir atitinkamą jų dydį“. Šias lenteles sudaro pirmoji lentelė, kur skelbiama bendroji pasaulinė kiekvienos įmonės, kuriai skirtas sprendimas, apyvarta 2000 m., ir kitos lentelės, kuriose kiekvienai vitaminų rinkai nurodyta šioje rinkoje veikiančių gamintojų pasaulinė ir EEE apyvarta per paskutinius visus kalendorinius pažeidimo metus.
- 211 Kadangi iš sprendimo matyti, jog Komisija kiekvienos įmonės santykinę svarbą atitinkamoje rinkoje įvertino remdamasi atitinkamo produkto pasaulinės rinkos duomenimis (apyvarta arba rinkos dalimis: šiuo klausimu žr. trečiojo ieškinio pagrindo nagrinėjimą šiame sprendime), kadangi šie duomenys buvo naudojami nustatant pradinius baudų dydžius ir kadangi skaičiai, susiję su EEE rinka šiuo atveju neturi reikšmės (šiuo klausimu žr. 131 punkte minėto 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 246 punktą), reikia konstatuoti, kad atitinkami įmonių dydžiai ir bendrieji ištekliai, į kuriuos buvo atsižvelgta padidinant pradinius dydžius, buvo Komisijos įvertinti remiantis bendrosiomis 2000 m. apyvartomis, nurodytomis 123 konstatuojamosios dalies 1 lentelėje. Ši lentelė rodo,

kad būtent *BASF*, *Roche* ir *Aventis* turėjo didžiausias apyvartas tarp įmonių, kurioms skirtas sprendimas.

- 212 Be to, pagal nusistovėjusią teismų praktiką bendroji apyvarta, nors ir nevisiškai tiksliai, atspindi įmonės dydį ir ekonominę pajėgumą (48 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 121 punktas; 1985 m. lapkričio 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Krupp Stahl prieš Komisiją*, 183/83, Rink. p. 3609, 37 punktas ir 1998 m. gruodžio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją*, C-185/95 P, Rink. p. I-8417, 139 punktas; 1994 m. liepos 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Parker Pen prieš Komisiją*, T-77/92, Rink. p. II-549, 94 punktas; 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *SCA Holding prieš Komisiją*, T-327/94, Rink. p. II-1373, 176 punktas ir 2003 m. liepos 9 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Cheil Jedang prieš Komisiją*, T-220/00, Rink. p. II-2473, 61 punktas). Kiti veiksniai (individualaus neteisėto elgesio poveikis, dydis kiekvienoje iš skirtingų vitaminų rinkoje, dydis visame vitaminų sektoriuje, *Roche* ir *BASF* gebėjimas sumažinti pirkėjų, taip pat veikiančių preliminarinių mišinių perdirbimo rinkoje, maržą arba *Roche*, *BASF* ir *Aventis* vadovų dalyvavimas neteisėtuose susitarimuose), kuriuos atsakovė nurodė savo rašytinėse pastabose kaip dydžio ir bendrųjų išteklių – tai vieninteliai sprendimo 698 konstatuojamojoje dalyje minimi veiksniai – rodiklius, neatrodo tokie akivaizdūs ir niekas sprendime neleidžia manyti, kad, skirtingai nei į bendrąją apyvartą, į šiuos dalykus buvo iš tikrųjų atsižvelgta siekiant atgrasančio poveikio didinant pradinius baudų dydžius. Per posėdį atsakovė galutinai patvirtino, kad sprendimo 698 konstatuojamojoje dalyje vertinant suinteresuotųjų įmonių dydį ir bendruosius išteklius buvo naudojami tik bendrųjų apyvartų duomenys, nurodyti 123 konstatuojamojoje dalyje.

- 213 Kadangi šia ieškinio pagrindo dalimi ieškovė nurodo, kad taip pat buvo nepakankamai motyvuotas nagrinėjamo padidinimo tikslus dydis (100 %, t. y. koeficientas 2), kuris sprendimo 699 konstatuojamojoje dalyje nustatytas vienodai visiems pažeidimams, reikia pažymėti, kad nors sprendime iš tikrųjų nėra nurodytas

metodas, kuriuo remdamasi Komisija nustatė šį tikslų lygį, vis dėlto Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad formalūs pareigos motyvuoti reikalavimai įvykdomi Komisijai savo sprendime nurodžius kriterijus, kurie jai leidžia įvertinti pažeidimo sunkumą ir trukmę, ir ji neprivalo pateikti išsamesnio paaiškinimo arba skaičių, susijusių su baudos skaičiavimu (žr. 131 punkte nurodytą teismų praktiką).

214 Iš šio sprendimo 131 punkte minėto 2000 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Cascades prieš Komisiją* (47 ir 48 punktai) matyti, jog pageidautina, kad Komisija pasinaudotų galimybe nurodyti skaičius, kuriais ji vadovavosi įgyvendindama savo diskreciją būtent siekiant atgrasančio poveikio, bet tai yra galimybė, kuri viršija iš pareigos motyvuoti kylančius reikalavimus.

215 Taigi sprendime Komisija nurodė kriterijus, į kuriuos buvo atsižvelgta padidinant ieškovei nustatytus pradinius baudų dydžius siekiant atgrasančio poveikio, taip leisdama ieškovei susipažinti su šio padidrinimo pagrindimu ir apginti savo teises, o Bendrijos teismui vykdyti kontrolę. Tai, ar šis pagrindimas yra pakankamas, kad teisiškai pagrįstų tokį padidinimą, yra fakto klausimas, kuris bus sprendžiamas nagrinėjant kitas šio ieškinio pagrindo dalis (būtent antrąją ir penktąją dalis).

216 Kadangi ieškovei nustatytų pradinių baudų dydžių padidinimas siekiant atgrasančio poveikio yra pakankamai motyvuotas sprendimo 697–699 bei 123 konstatuojamosiose dalyse, ši ieškinio pagrindo dalis turi būti atmesta.

b) Dėl to, ar pagrįstas padidinimas 100 % siekiant atgrasančio poveikio (antra–penkta dalys)

217 Šio ieškinio pagrindo antra–penkta dalimis ieškovė ginčija minėto padidinimo pagrįstumą. Pirmosios instancijos teismas pirma išnagrinės antrą dalį, kuria ieškovė ginčija, kad jos atžvilgiu reikėjo kokio nors padidinimo „siekiant atgrasančio poveikio“, kartu su penkta dalimi, kuria ieškovė kaltina Komisiją, kad ši vertino šią būtinybę pernelyg ankstyvu savo skaičiavimų etapu. Toliau bus nagrinėjamos trečia ir ketvirta dalys, kuriomis iš esmės siekiama užginčyti nagrinėjamo padidinimo lygį.

Dėl antros ir penktos dalių

— Dėl atsižvelgimo į atgrasymo būtinybę nustatant baudos dydį

218 Primintina, kad Reglamento Nr. 17 15 straipsnyje numatytų baudų tikslas yra nubausti už neteisėtą elgesį ir užkirsti jam kelią ateityje (47 punkte minėto sprendimo *ACF Chemiefarma prieš Komisiją* 173 punktas; 1999 m. balandžio 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją*, T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ir T-335/94, Rink. p. II-931, 1166 punktas ir 119 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 543 punktas).

219 Taigi atgrasymas yra vienas iš baudos tikslų.

- 220 Gairėse šis tikslas nurodytas 1 punkto A dalyje, skirtoje pažeidimo sunkumui. Konkrečiau kalbant, šios dalies ketvirtojoje pastraipoje pasakyta, kad „būtina <...> nustatyti tokio dydžio baudą, kuri turėtų pakankamą atgrasantį poveikį“.
- 221 Nagrinėjamoje byloje ši būtinybė nurodyta atitinkamame sprendimo skyriuje („Pakankamas atgrasantis poveikis“) ir du kartus šio skyriaus konstatuojamosiose dalyse (697 konstatuojamoji dalis: „siekiant užtikrinti pakankamą atgrasantį baudos poveikį“; 699 konstatuojamoji dalis: „<...> Komisija mano, kad yra būtina, siekiant užtikrinti atgrasantį poveikį <...>“).
- 222 Kad būtų pasiektas šis tikslas, Komisija nusprendė, jog trims įmonėms, tarp jų ir ieškovei, konkrečius pradinius baudų dydžius, nustatytus įvertinus bendrą pažeidimo sunkumą, o tam tikrais atvejais ir kiekvienos įmonės santykinę svarbą rinkoje, reikia padauginti iš koeficiento (šiuo atveju padauginti iš 2 arba pridėti 100 %). Apskaičiuojant baudas šis padidinimas buvo atliktas anksčiau nei atsižvelgta į pažeidimo trukmę, kuriai skirta gairių 1 punkto B dalis, ir į sunkinančias bei lengvinančias aplinkybes, kurioms skirti gairių 2 ir 3 punktai.
- 223 Ieškovė, remdamasi šio sprendimo 221 punkte nurodytomis teksto ištraukomis, šį sprendimo skyrių aiškina taip, kad jame Komisija pradinių dydžių, nustatytų ankstesniame sprendimo skyriuje, tinkamumą patikrino atsižvelgdama į atgrasymo būtinybę. Remdamasi šia prielaida, ji kaltina Komisiją, pirma, dėl to, kad ši *in concreto* nepatikrino, kokia yra ieškovės pakartotinio pažeidimo tikimybė, o atgrasančio poveikio būtinybę nagrinėjo remdamasi netinkamu kriterijumi, t. y. įmonės dydžiu ir bendraisiais ištekliais, ir, antra, kad šis nagrinėjimas buvo atliktas pernelyg ankstyvu baudos apskaičiavimo etapu, taip neteisingai neatsižvelgiant į papildomą atgrasantį poveikį, atsirandantį dėl papildomų dydžių, kuriuos Komisija jai nustatė atsižvelgdama į pažeidimo trukmę ir sunkinančią aplinkybę – pažeidimų organizatorės ir kurstytojos vaidmenį.

- 224 Akivaizdu, kad Komisija, norėdama ieškovei ir kitoms dviem suinteresuotosioms įmonėms (*Roche* ir *Aventis*) padidinti pradinius baudų dydžius, nevertino jų pakartotinio pažeidimo tikimybės. Kaip matyti iš sprendimo 697–699 konstatuojamųjų dalių, ji tik atsižvelgė į įmonių dydį ir bendruosius išteklius.
- 225 Vis dėlto reikia pažymėti, jog ta aplinkybė, kad nebuvo įvertinta ieškovės pakartotinio pažeidimo tikimybė, visiškai neturėjo įtakos šio padidrinimo teisėtumui.
- 226 Iš tikrųjų svarbu pažymėti, jog dėl to, kad atgrasymas yra vienas iš baudos tikslų, reikalavimas jį užtikrinti yra bendrasis reikalavimas, kuriuo Komisija turi vadovautis visą baudos apskaičiavimo laiką, ir tai nereiškia, kad turi būti atskiras šio skaičiavimo etapas, skirtas visoms aplinkybėms, turinčioms reikšmės siekiant šio tikslo, įvertinti.
- 227 Taip gairėse, net jeigu jų 1 punkto A dalies ketvirtojoje pastraipoje, t. y. kalbant apie baudos dydžio nustatymą pagal pažeidimo sunkumą, yra nurodyta būtinybė „nustatyti tokio dydžio baudą, kuri turėtų pakankamą atgrasantį poveikį“, tarp sunkinančių aplinkybių yra minimas „poreikis padidinti baudą, siekiant viršyti dėl pažeidimo neteisėtai gautas pajamas, jeigu jų dydį įmanoma objektyviai apskaičiuoti“ (2 punkto penkta įtrauka). Būtent atgrasantis baudos tikslas pateisina tai, kad yra atsižvelgiama į ekonominę ar finansinę pažeidėjų galimai gautą naudą – ji minima gairių 5 punkto b dalyje kaip „objektyvus veiksnys“, į kurią reikia atsižvelgti atlikus skaičiavimus, numatytus ankstesniuose gairių punktuose, siekiant „atitinkamai pakoreguoti baudas“. Iš esmės atgrasantis baudų poveikis būtų sumažintas, jei konkurencijos teisę pažeidusios įmonės galėtų tikėtis, kad už jų elgesį bus skirta bauda, kurios dydis bus mažesnis nei nauda, kurios galima tikėtis dėl šio elgesio (2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją*, T-9/99, Rink. p. II-1487, 456 punktą, apeliacinėje instancijoje patvirtintas, be kita ko, šiuo klausimu 48 punkte minėto sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 292 punktu).

- 228 Be to, atgrasymo būtinybė – tai priežastis, dėl kurios bauda didinama už „pakartotinius to paties pobūdžio tos pačios įmonės (-ių) pažeidimus“, taip pat pagal gaires (2 punkto pirma įtrauka) tai yra sunkinanti aplinkybė (šiuo klausimu žr. 2003 m. rugsėjo 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Michelin prieš Komisiją*, T-203/01, Rink. p. II-4071, 293 punktą).
- 229 Atgrasančio poveikio būtinybė konkrečiu baudos skaičiavimo etapu nėra specialiai vertinama, todėl ieškovės argumentas, kad atgrasymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į pakartotinio pažeidimo tikimybę, yra nepakankamas, kad juo galėtų būti ginčijamas pradinių dydžių padidinimas, kurį Komisija atliko šioje byloje. Iš esmės tai yra padidinimas atsižvelgiant į įmonių dydį ir bendruosius išteklius, nes sprendime nurodyta, jog, siekiant nustatyti baudų dydį, į įmonių dydį ir bendruosius išteklius atsižvelgiama tam, kad bauda turėtų atgrasantį poveikį (žr. sprendimo 698 konstatuojamąją dalį).
- 230 Kitaip tariant, net ir manant, kad Komisija, neatsižvelgusi į veiksnius, kurie, ieškovės nuomone, gali sumažinti jos pakartotinio pažeidimo pavojų (žr. šio sprendimo 192 punktą), padarė klaidą, toks neatsižvelgimas negali turėti įtakos padidinimo, nustatyto sprendimo 697–699 konstatuojamosiose dalyse, principo teisėtumui, kuris priklauso tik nuo to, ar Komisijos taikytas kriterijus, t. y. įmonių dydžio ir bendrųjų išteklių kriterijus, yra tinkamas siekiant užtikrinti atgrasantį baudų poveikį. Toks neatsižvelgimas pateisintų tai, kad Pirmosios instancijos teismas į šiuos veiksnius atsižvelgtų kitokioje nei minėto padidinimo teisėtumo nagrinėjimas situacijoje.
- 231 Be to, dėl šio sprendimo 190 punkte minėto ieškovės nurodyto sprendimo *Tate & Lyle ir kt. prieš Komisiją* (apeliacinėje instancijoje patvirtintas 2004 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimu *British Sugar prieš Komisiją*, C-359/01 P, Rink. p. I-4933) 134 punkto pažymėtina, kad Pirmosios instancijos teismas jame tik nurodė, jog Komisija, kad būtų sustiprintas baudų atgrasantis poveikis, sprendimą dėl jų dydžio gali priimti, kai tam tikros rūšies pažeidimai yra pakankamai dažni dėl

naudos, kurią tam tikros suinteresuotosios įmonės gali iš to gauti, nors jų neteisėtumas yra pripažintas nuo to laiko, kai pradėta vykdyti Bendrijos konkurencijos politika. Priešingai nei teigia ieškovė, iš šios pastabos anaipol negalima daryti išvados, kad atgrasančio baudos poveikio gali būti siekiama tik tuo atveju, kai nagrinėjama įmonė turi ketinimų padaryti pakartotinį pažeidimą.

- 232 Taigi reikia išnagrinėti, ar įmonių dydžio arba bendrųjų išteklių kriterijus yra tinkamas siekiant užtikrinti atgrasantį baudų poveikį (žr. šio sprendimo 233–236 punktus), ir, jei taip, patikrinti, kaip šis kriterijus buvo pritaikytas ieškovei (žr. šio sprendimo 237–245 punktus). Tik paskui reikia kelti klausimą, ar aplinkybės, kurias ieškovė nurodo kaip labai mažos jos pakartotinio pažeidimo tikimybės rodiklius, turi reikšmės apskaičiuojant baudą ir gali pagrįsti jos sumažinimą (žr. šio sprendimo 264–271 punktus).

— Dėl atsižvelgimo į įmonių dydį arba bendruosius išteklius siekiant užtikrinti atgrasantį baudų poveikį reikalingumo

- 233 Pažymėtina, jog Bendrijos teismų praktikoje ne kartą buvo pripažinta, kad įmonės dydis ir ekonominis pajėgumas gali būti vertinimo kriterijai nustatant baudos, skirtinos pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnį, dydį. Pavyzdžiui, buvo nuspręsta, kad šie veiksniai gali būti naudojami kaip įtakos, kurią atitinkama įmonė gali daryti rinkai, rodikliai (šiuo klausimu žr. 48 punkte minėto sprendimo *Musique diffusion française ir kt. prieš Komisiją* 120 punktą ir 1983 m. lapkričio 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *IAZ ir kt. prieš Komisiją*, 96/82–102/82, 104/82, 105/82, 108/82 ir 110/82, Rink. p. 3369, 52 punktą; 212 punkte minėto sprendimo *SCA Holding prieš Komisiją* 176 punktą) arba pagal gairių 1 punkto A dalies penktąją pastraipą – kaip įmonės turimų žinių apie konkurencijos teisės reikalavimus ir iš to kylančias pasekmes rodikliai (192 punkte minėto sprendimo *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* 169 punktas).

234 Sprendime tai, kad buvo atsižvelgta į įmonių dydį ir bendruosius išteklius, yra pateisinama būtinybe užtikrinti atgrasantį baudos poveikį.

235 Tačiau ryšys tarp, viena vertus, įmonių dydžio ir bendrųjų išteklių ir, kita vertus, šios būtinybės negali būti ginčijamas. Šiuo atžvilgiu reikia pastebėti, kad didelė įmonė, turinti finansinių išteklių, kurie yra dideli, palyginti su kitais kartelio nariais, gali lengviau surinkti jos baudai sumokėti būtinus pinigus, o tai pateisina baudos, proporcingai didesnės nei bauda, už tą patį pažeidimą skirta tokių išteklių neturinčiai įmonei, skyrimą, be kita ko, padauginus ją iš tam tikro koeficiento, kad būtų užtikrintas pakankamas atgrasantis poveikis (šiuo klausimu žr. 131 punkte minėto 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 241 ir 243 punktus; taip pat žr. 192 punkte minėto sprendimo *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* 170 punktą, apeliacinėje instancijoje patvirtintą 48 punkte minėtu sprendimu *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, ir 119 punkte minėto sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 244 punktą).

236 Taigi ieškovė klaidingai ginčija, kad įmonių dydis ir bendrieji ištekuliai gali būti vertinimo kriterijai, norint nuspręsti dėl padidinimo taikymo siekiant atgrasančio poveikio; be to, reikia konstatuoti, kad ieškovė, visiškai neginčija duomenų, kuriuos Komisija šiuo atveju naudojo norėdama įvertinti nubaustų įmonių dydį ir bendruosius išteklius, t. y. bendrųjų apyvartų, kurias įmonės pasiekė per prieš sprendimo priėmimąėjusius (2000) metus, kaip buvo pažymėta šio sprendimo 210 ir 211 punktuose.

— Dėl baudos apskaičiavimo etapo, kuriame, siekiant atgrasančio poveikio, turi būti atsižvelgta į įmonių dydį ir bendruosius išteklius

237 Šio ieškinio pagrindo penkta dalimi ieškovė iš esmės siekia, kad būtų konstatuota, jog tikrinant, ar siekiant baudos atgrasančio poveikio turi būti didinama bauda,

reikia atsižvelgti ne į pradinį, o į galutinį baudos dydį, nustatytą įvertinus pažeidimo sunkumą, trukmę, sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes.

238 Kaip matyti iš šio sprendimo 226–229 punktų, atgrasymo būtinybė nėra vienkartinio vertinimo, kuris turi būti įvykdytas konkrečiu baudų apskaičiavimo etapu remiantis visomis svarbiomis aplinkybėmis, objektas – ja yra grindžiamas visas baudos dydžio nustatymo procesas.

239 Kadangi minėta ieškinio pagrindo dalimi siekiama bet kuriuo atveju ginčyti baudos skaičiavimo etapą, kuriame Komisija siekdama atgrasančio poveikio atsižvelgė į įmonių dydį ir bendruosius išteklius, ji yra nepriimtina, nes grindžiama klaidinga prielaida, t. y. tuo, kad nagrinėjamas padidinimas grindžiamas vertinimu, ar konkretus baudos dydis yra tinkamas baudos atgrasymo poveikiui užtikrinti, atsižvelgiant į įmonių dydį ir bendruosius išteklius.

240 Sprendimo 699 konstatuojamoji dalis savaime rodo, jog Komisija taip nevertino padidinimo, kuriuo atgrasančio poveikio yra siekiama atsižvelgiant į įmonės dydį ir bendruosius išteklius. Iš esmės dėl šio padidinimo baudos tos pačios įmonės atžvilgiu labai skiriasi, atsižvelgiant į skirtingus jai inkriminuojamus pažeidimus. Pavyzdžiui, ieškovei skirtos baudos pradinis dydis vitaminui E yra 70 mln. EUR (35 mln. EUR pradinis dydis padidintas 100 %) ir tik 8 mln. EUR (4 mln. EUR pradinis dydis padidintas 100 %) – vitaminui D3. Taigi būtų sunku suprasti, kodėl Komisija nusprendė, kad vitaminui E nustatytas 35 mln. EUR pradinis dydis nėra pakankamai atgrasantis, atsižvelgiant į ieškovės bendrąją apyvartą, ir kad jis turi būti padidintas iki 70 mln. EUR, o dėl vitamino D3 ji nusprendė, kad 8 mln. EUR pradinis dydis pakankamas atgrasančiam poveikiui užtikrinti.

241 Sprendimo 699 konstatuojamojoje dalyje padidinusi pradinius dydžius, Komisija, neatsižvelgdama į juos ir siekdama užtikrinti atgrasantį baudos poveikį, iš esmės tik diferencijavo požiūrį į to paties kartelio dalyvius, kad būtų atsižvelgta į tai, kiek iš tikrųjų juos paveiks bauda. Šis diferencijavimas atliekamas nustačius koeficientus, atsižvelgiant į įmonių dydį ir bendruosius išteklius, nepaisant dydžių, kuriems šie koeficientai yra taikomi.

242 Šis požiūris, atitinkantis šio sprendimo 235 punkte nustatytą taisyklę, reiškia, kad sprendimas dėl būtinybės taikyti atgrasymo veiksnių atsižvelgiant į įmonės dydį arba bendruosius išteklius, nepriklauso nuo to, kuriuo baudos apskaičiavimo etapu jis priimamas, nes šis sprendimas nesiejamas su konkrečiu dydžio tinkamumu.

243 Be to, reikia konstatuoti, kad kai apskaičiavimas, kaip yra sprendime, grindžiamas pradinio dydžio dauginimu arba dalijimu iš tam tikro koeficiento – iš esmės juos atitinka procentais išreikštas padidinimas arba sumažinimas, – nagrinėjama padidinimą 100% pritaikius tuo etapu, kuriuo reikalauja ieškovė, t. y. po pažeidimo trukmės ir sunkinančių bei lengvinančių aplinkybių įvertinimo, o ne prieš jį, galutinis baudos dydis būtų toks pats kaip ir tas, kurį Komisiją nurodė sprendime.

— Dėl būtinybės siekiant atgrasančio poveikio padidinti ieškovei baudą, atsižvelgus į jos dydį ir bendruosius išteklius

244 Reikia pažymėti, kad Komisija teisingai nusprendė, jog, atsižvelgiant į ieškovės dydį ir bendruosius išteklius, įvertintus remiantis 2000 m. bendrąja apyvarta, reikėjo ieškovei taikyti baudos padidinimą siekiant atgrasančio poveikio. Iš tikrųjų iš 1

lentelės, esančios sprendimo 123 konstatuojamojoje dalyje, matyti, kad šis skaičius yra 35 946 mln. EUR, o tai liudija iš tikrųjų nemažą šios įmonės dydį, gerokai viršijantį kitų įmonių, kurioms sprendimas buvo skirtas, dydžius.

245 Argumentas, kurį ieškovė sieja su pakankamai atgrasančiu 128,5 mln. EUR baudos dydžiu, negali paneigti šios išvados. Pirma, kaip nurodo atsakovė, sprendime nebuvo nustatyta jokie pradinio dydžio, atitinkančio minėtą skaičių, kurio nėra sprendime ir kuris atsirado dėl to, kad ieškovė sudėjo visų už skirtingus jai inkriminuosimus pažeidimus skirtų baudų pradinius dydžius, kurių didžiausias iš tikrųjų buvo 35 mln. EUR. Antra, ir svarbiausia, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 239–241 punktuose, nagrinėjamas padidinimas negrindžiamas baudos pradinio dydžio ir jo tinkamumo siekiant atgrasančio pobūdžio vertinimu, taigi net 35 mln. EUR skaičius neturi reikšmės.

246 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad šioje byloje niekas neleidžia daryti išvados, jog nusprendusi, kad, atsižvelgiant į ieškovės dydį ir bendruosius išteklius, buvo būtina siekiant atgrasančio poveikio padidinti jai nustatytus konkrečius pagrindinius dydžius, Komisija pažeidė gaires arba vienodo požiūrio principą ar kitą teisės normą arba principą, reglamentuojančius baudų dydžio apskaičiavimą.

Dėl trečiosios ir ketvirtosios dalių

247 Trečia ir ketvirta dalimis ieškovė iš esmės ginčija, jos nuomone, pernelyg didelį pradinių dydžių padidinimą, jai pritaikytą sprendimo 699 konstatuojamojoje dalyje. Pirma, ji pažymi, kad padidinimas 100 %, kuris šiuo atveju sudarė 128,5 mln. EUR ir

dėl kurio pagrindinis dydis už pažeidimo sunkumą tapo 257 mln. EUR, negali būti pagrįstai numatomas remiantis gairėmis. Antra, nagrinėjamas padidėjimas, dėl kurio ieškovė pažymi, kad jis sudaro 40 % bendros baudos, jai paskirtos po pranešimo dėl bendradarbiavimo pritaikymo, nėra proporcingas tikslui užkirsti kelią naujam pažeidimui ir, kadangi jis yra vienodas visiems pažeidimams, juo neatsižvelgiama į *BASF* apyvartą skirtingose vitaminų rinkose bei į skirtingą pažeidimų trukmę.

248 Pirma, reikia dar kartą pabrėžti, kad, kaip nurodo atsakovė, 128,5 mln. EUR dydis, kurį nurodo ieškovė, neatspindi absoliutaus padidėjimo, pritaikyto už konkretų pažeidimą nustatytam pradiniam baudos dydžiui, bet atsiranda sudėjus visus padidėjimus, nustatytus už daugelį ieškovės pažeidimų, už kuriuos ji buvo nubausta sprendime, atsižvelgus į jos dydį ir bendruosius išteklius bei siekiant atgrasyti. Didžiausio padidėjimo, pritaikyto ieškovei sprendimo 699 konstatuojamojoje dalyje, absoliuti išraiška – 35 mln. EUR padidėjimas vitamino E atveju.

249 Taigi gairėse niekaip nėra prieštaraujama tokio dydžio absoliučios išraiškos padidėjimui arba padidėjimui 100 % „labai sunkių“ pažeidimų atveju, kaip yra šioje byloje.

250 Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad gairių įtvirtinti principai, kaip patikslinta jų preambulėje, „turėtų užtikrinti Komisijos sprendimų skaidrumą bei nešališkumą įmonių ir Teisingumo Teismo požiūriu, kartu išlaikant atitinkamų teisės aktų įtvirtintą Komisijos diskreciją nustatyti baudas iki 10 % bendrosios įmonės apyvartos. Vis dėlto šia diskrecija turi būti naudojamosi laikantis nuoseklios ir nediskriminuojančios politikos, suderinamos su baudmės už konkurencijos taisyklių pažeidimus tikslais“. Taigi gairių tikslas yra skaidrumas ir nešališkumas, o ne baudų dydžio nuspėjamumas.

- 251 Be to, konkrečiai dėl pažeidimų, kurie turi būti vertinami kaip „labai sunkūs“, reikėtų pažymėti, jog gairėse tėra nurodyta, kad galimos baudos „daugiau kaip 20 milijonų (eurų)“. Vienintelės gairėse minimos tokiems pažeidimams taikytinos ribos yra bendroji 10 % bendrosios apyvartos sudaranti riba, nustatyta Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje (žr. gairių preambulę ir 5 punkto a dalį), kurios pažeidimas šioje byloje nėra nurodytas, ir ribos, susijusios su papildomu dydžiu, kuris gali būti skirtas už pažeidimo trukmę (žr. gairių 1 punkto B dalį pirmosios pastraipos antrąją ir trečiąją įtraukas); jų pažeidimas šioje byloje taip pat nėra nurodomas.
- 252 Todėl gairėmis negali būti grindžiami jokie teisėti lūkesčiai dėl pradinio dydžio, papildomų dydžių, pritaikytų už kitus dalykus nei pažeidimo trukmė, ir galutinių baudų dydžių, skirtinų už labai sunkius pažeidimus. Tą patį galima pasakyti apie tai, kokią galutinės baudos procentinę dalį gali sudaryti skaičiuojant baudą nustatytas papildomas dydis.
- 253 Be to, aplinkybė, kad gairėse nėra tiesiogiai numatyta, jog Komisija gali padidinimo koeficientą pritaikyti tam, kad siekiant atgrasančio poveikio būtų atsižvelgta į įmonių dydį ir bendruosius išteklius, nepanaikina šios galimybės. Iš tikrųjų 1 punkto A dalies ketvirtosios pastraipos nuorodose į pažeidimo sunkumo vertinimą paminėta būtinybė nustatyti tokį baudos dydį, kuris užtikrintų pakankamą atgrasantį poveikį. Taigi, kaip matyti iš šio sprendimo 235 ir 236 punktų, aplinkybė, kad yra atsižvelgiama į įmonių dydį ir bendruosius išteklius, gali padėti įvykdyti šį reikalavimą, ir kai pradinis dydis nustatomas tiesiogiai atsižvelgus į šiuos veiksnius, ir kai pagrindinis dydis, nustatytas atsižvelgiant į kitus veiksnius (pvz., pažeidimo pobūdį arba individualaus neteisėto elgesio poveikį), yra patikslinamas siekiant atsižvelgti į įmonių dydį ir bendruosius išteklius. Šis antrasis metodas pritaikytas sprendime ne tik neprieštarauja gairėms, bet dar labiau padidina Komisijos skaičiavimo skaidrumą, palyginti su antruoju metodu.

254 Dėl ieškovės argumento, susijusio su tuo, kad nagrinėjamas padidinimas neproporcingas būtinybei atgrasyti ją nuo pakartotinio pažeidimo, pažymėtina, jog nagrinėjant antrą šio ieškinio pagrindo dalį (žr. šio sprendimo 218–236 punktus) jau buvo nuspręsta, kad sprendimo 699 konstatuojamojoje dalyje nustatytas padidinimas grindžiamas tuo, jog yra atsižvelgiama į įmonių dydį ir bendruosius išteklius, o ne vertinama tikimybė, ar jos padarys pakartotinius pažeidimus, ir kad toks požiūris negali būti ginčijamas. Reikia daryti išvadą, kad šio padidinimo proporcingumas turi būti vertinamas tik dydžio ir bendrųjų išteklių atžvilgiu.

255 Jau buvo konstatuota, kad Komisija sprendime atitinkamų įmonių dydį ir bendruosius išteklius įvertino remdamasi duomenimis apie 2000 m. bendrąją apyvartą, ir šių duomenų tinkamumo šiuo klausimu ieškovė neginčija. Tokiomis sąlygomis tai, kad visiems ieškovei inkriminuojamiems pažeidimams buvo pritaikytas tas pats koeficientas, neatsižvelgus į jos atitinkamą apyvartą ir pažeidimo trukmę, nėra kiek nestebina ir neįrodo kokio nors proporcingumo principo pažeidimo.

256 Galiausiai dėl šio koeficiento konkretaus dydžio (dauginant iš 2 arba pridėdant 100 %) konstatuotina, kad ieškovė akivaizdžiai yra didžiausia iš įmonių, kurioms buvo skirtas sprendimas. Jos bendroji apyvarta 2000 m. buvo 35 946 mln. EUR. Ieškovės bendroji apyvarta yra du kartus didesnė, palyginti su *Roche* (17 678 mln. EUR), ir gerokai didesnė nei *Aventis* (22 304 mln. EUR), tačiau jai buvo taikomas tas pats koeficientas kaip ir šiems įmonėms.

257 Be to, reikia priminti, kad šio sprendimo 187 punkte minėtame sprendime *Šiluminės įrangos kartelis*, kuris buvo priimtas 1998 m. ir dėl kurio, be kita ko, priimtas šio sprendimo 192 punkte minėtas sprendimas *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* (žr. 162–172 punktus), koeficientas 2,5 (arba padidinimas 150 %) pritaikytas įmonei *ABB*, kuri buvo didžiausia grupės, 1997 m. paskelbusios apie 27 600 mln. EUR

bendrąją apyvartą, įmonė. Pirmosios instancijos teismas šiame sprendime nepaneigė šios įmonės ginčyto koeficiento proporcingumo.

258 Tačiau šio sprendimo 131 punkte minėtame 2004 m. balandžio 29 d. Sprendime *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* (245–249 punktai) Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad koeficientas 2,5, skirtas atsižvelgti į *Showa Denko KK* (toliau – *SDK*) dydį ir bendruosius išteklius, yra pernelyg didelis, nes ši įmonė pagal šioje byloje ginčijamą sprendimą (2001 m. liepos 18 d. Komisijos sprendimas 2002/271/EB, susijęs su EB sutarties 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūra – byla COMP/E-1/36.490 – *Grafito elektrodai* (OL L 100, 2002, p. 1, toliau – sprendimas *Grafito elektrodai*)) „anaiptol nebuvo didžiausia iš susijusių įmonių“. Pirmosios instancijos teismas, palyginęs šį koeficientą ir koeficientą 1,25 (arba pradinio dydžio padidinimą 25 %), pritaikytą kitam kartelio dalyviui, dėl kurio Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad šio bendroji apyvarta (3 693 mln. EUR 2000 m.) yra du kartus mažesnė, palyginti su *SDK* apyvarta (7 508 mln. EUR 2000 m.), nusprendė, kad šis koeficientas pernelyg didelis. Taigi Pirmosios instancijos teismas, įgyvendindamas savo neribotą kompetenciją, nusprendė, kad *SDK* nustatytam pradiniam dydžiui turi būti pritaikytas tik koeficientas 1,5 (arba padidinimas 50 %).

259 Šioje byloje *BASF* bendroji apyvarta 2000 m., į kurią buvo atsižvelgta sprendime, yra apie penkis kartus didesnė nei *SDK* apyvarta 2000 m., į kurią atsižvelgta sprendime *Grafito elektrodai* (minėtas šio sprendimo 258 punkte), priimtame keletą mėnesių prieš šioje byloje ginčijamo sprendimo priėmimą, ir šio sprendimo 131 punkte minėtame 2004 m. balandžio 29 d. Sprendime *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją*. Be to, ji yra apie 30 % didesnė nei *ABB* nustatyta apyvarta 1997 m., į kurią buvo atsižvelgta sprendime *Šiluminės įrangos kartelis* (minėtame šio sprendimo 187 punkte), priimtame 1998 m., taip pat šio sprendimo 192 punkte minėtame sprendime *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją*. Koeficientas 2, pritaikytas ieškovei šioje byloje, taip pat neatrodo per didelis, palyginti su šiais precedentiniais dydžiais.

260 Taigi niekas byloje neleidžia daryti išvados, kad ieškovei skirtų konkrečių pradinių dydžių padidinimo lygis sprendimo 699 konstatuojamojoje dalyje prieštarauja gairėms, teisėtiems ieškovės lūkesčiams, galintiems kilti iš gairių, arba proporcingumo principui.

261 Reikia daryti išvadą, kad šio ieškinio pagrindo trečia ir ketvirta dalys turi būti atmestos.

Išvada dėl sprendimo 699 konstatuojamojoje dalyje numatyto padidinimo koeficiento taikymo

262 Atsižvelgiant į išdėstytus samprotavimus, negali būti kritikuojama, kad ieškovei, siekiant atgrasančio poveikio, buvo pritaikytas baudos padidinimas 100 %, atsižvelgiant į jos dydį ir bendruosius išteklius.

263 Tačiau ši išvada neišsprendžia klausimo, ar siekdama taikyti baudos sumažinimo veiksnius Komisija šiuo atveju turėjo atsižvelgti į aplinkybes, ieškovės nurodomas šio ieškinio pagrindo antroje dalyje, kad įrodytų, jog jos pakartotinio pažeidimo tikimybė nedidelė.

Dėl aplinkybių, kurios tariamai įrodo esant nedidelę tikimybę, kad ieškovė padarys pakartotinį pažeidimą

264 Aplinkybės, kurios, pasak ieškovės, jos atžvilgiu susilpnina specialios prevencijos reikalavimus, yra jos aukšto rango darbuotojų, dalyvavusių darant neteisėtus veiksmus, atleidimas, vidaus programų dėl konkurencijos normų laikymosi priėmimas ir aiškinamasis darbas su darbuotojais šiuo klausimu, ieškovės bendradarbiavimas vykstant Komisijos tyrimui ir baudų bei žalos atlyginimo sumokėjimas arba įsipareigojimas sumokėti vykdant trečiųjų valstybių teismų sprendimus, priimtus dėl su vitaminais susijusių neteisėtų veiksmų (žr. šio sprendimo 192 punktą).

265 Nors iš ankstesnio nagrinėjimo matyti, kad šios aplinkybės netrukdytų pritaikyti ieškovei baudos padidinimo atsižvelgiant į įmonių dydį ir bendruosius išteklius, kuriuo buvo siekiama atgrasančio poveikio, vis dėlto reikia patikrinti, koku mastu šios įmonės reikalauja, kad Komisija ieškovės naudai sumažintų baudą.

— Dėl priemonių, kurių ieškovė ėmėsi, kad užkirstų kelią pakartotiniam pažeidimui

266 Dėl priemonių, kurių ieškovė savo įmonėje po pažeidimo nutraukimo ėmėsi, kad užkirstų kelią pakartotiniam pažeidimui (aukšto rango darbuotojų, susijusių su pažeidimais, atleidimas, vidaus programų dėl konkurencijos normų laikymosi priėmimas ir aiškinamasis darbas su darbuotojais šiuo klausimu), reikia pažymėti, jog iš tikrųjų svarbu, kad įmonė jų ėmėsi, jog ateityje jos darbuotojai nedarytų Bendrijos konkurencijos teisių pažeidimų, tačiau tai negali paneigti nustatyto pažeidimo realumo. Vien tai, kad anksčiau priimdama sprendimus tam tikrais atvejais Komisija į normų laikymosi programų sukūrimą atsižvelgė kaip į lengvinančią aplinkybę, nereiškia, kad tą patį ji turi daryti kiekvienoje byloje (119 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tribunal Hercules*

Chemicals prieš Komisiją 357 punktą; 1992 m. kovo 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *ICI prieš Komisiją*, T-13/89, Rink. p. II-1021, 395 punktą; 2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Sigma Technologie prieš Komisiją*, T-28/99, Rink. p. II-1845, 127 punktą ir 144 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 345 punktą, patvirtintas, be kita to, šiuo klausimu 48 punkte minėto *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 373 punktu).

- 267 Taigi prevencinės priemonės, kurių ieškovė, kaip ji nurodo, ėmėsi, visiškai neįpareigoja Komisijos sumažinti baudą.

— Dėl bendradarbiavimo su Komisija tyrimo metu

- 268 Komisija pripažino ieškovės bendradarbiavimo realumą tyrimo metu ir už tai sumažino baudas, pritaikiusi pranešimą dėl bendradarbiavimo, todėl klausimas, ar šis bendradarbiavimas buvo vertas didesnio baudų sumažinimo, turi būti sprendžiamas nagrinėjant argumentus, kuriuos ieškovė nurodo šeštajame ir septintajame ieškinio pagrinduose, susijusiuose būtent su ieškovės bendradarbiavimu Komisijai atliekant tyrimą.

— Dėl trečiosiose šalyse skirtų nuobaudų

- 269 Dėl klausimo, ar vertindama atgrasymo būtinybę įmonės, kuri turi būti nubausta už Bendrijos konkurencijos normų pažeidimą, atžvilgiu Komisija turi atsižvelgti į trečiosiose valstybėse už tuos pačius veiksmus skirtas nuobaudas, pažymėtina, kad atgrasymu, kurio Komisija turi teisę siekti nustatydamą baudos dydį, siekiama užtikrinti, kad įmonės, vykdydamos savo veiklą Bendrijoje arba EEE, laikytųsi

Sutartyje nustatytų konkurencijos normų. Todėl baudos, skirtos už Bendrijos konkurencijos normų pažeidimą, atgrasantis pobūdis negali būti nustatytas nei atsižvelgiant tik į konkrečią nubaustos įmonės padėtį, nei į tai, ar ji laikėsi konkurencijos normų, nustatytų trečiosiose valstybėse už EEE ribų (2003 m. liepos 9 d.. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją*, T-224/00, Rink. p. II-2597, 110 punktas ir 131 punkte minėto 2004 m. balandžio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 147 punktas).

- 270 Taigi Komisija negali būti kaltinama nusprendusi, kad trečiosiose šalyse ieškovei skirtos baudos už neteisėtus veiksmus, susijusius su vitaminų sektoriumi, nesuteikia teisės sumažinti jai skirtų baudų dydžio.

— Išvada dėl ieškovės nurodytų aplinkybių

- 271 Iš pateikto nagrinėjimo matyti, jog aplinkybės, kurias ieškovė paminėjo siekdama įrodyti esant mažą tikimybę, kad ji padarys pakartotinį pažeidimą, ne tik neprieštarauja tam, kad ieškovei būtų pritaikytas baudų padidinimas, atsižvelgiant į jos dydį ir bendruosius išteklius siekiant atgrasančio poveikio, bet ir neįpareigoja Komisijos ieškovės naudai taikyti baudos sumažinimo.

c) Išvada dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo ir dėl ieškovei nustatytų pagrindinių baudų

- 272 Iš visų išdėstytų samprotavimų matyti, kad turi būti atmestas visas ketvirtasis ieškinio pagrindas.

D — Dėl penktojo ieškinio pagrindo, pagrįsto vertinimo klaidomis, priskiriant ieškovei organizatorės ir kurstytojos vaidmenį darant pažeidimus, susijusius su vitaminais A, E, B5, C ir D3, beta karotinu ir karotinoidais

1. Bendrojo pobūdžio preliminarūs klausimai

a) Šalių argumentai

²⁷³ Ieškovė teigia, kad Komisija, pripažindama *BASF* kartu su *Roche* pažeidimų, susijusių su vitaminais A, E, B5, C ir D3, beta karotinu ir karotinoidais, organizatore ir kurstytoja, padarė klaidą. Ji tvirtina, kad jos vaidmuo darant šiuos pažeidimus yra akivaizdžiai mažiau svarbus nei *Roche* vaidmuo ir ne daugiau svarbus nei kurios nors kitos įmonės, kuri nebuvo pripažinta organizatore arba kurstytoja.

²⁷⁴ Kalbant apie kartelį, reikėtų pažymėti, kad organizatorės vaidmenį atlieka įmonė, kuri turi lemiamą įtaką jį kuriant, pavyzdžiui, po to, kai buvo sumanyta kurti kartelį arba pritraukti kitas įmones, ji pasiūlo kartelio veikimui svarbius mechanizmus, pavyzdžiui, susitarimus kainų ir kiekių nustatymo srityje, ir prižiūri jo veikimą, baudama kitas įmones už sutartos krypties nesilaikymą. Atsižvelgiant į šį kriterijų, organizatorės veiksmai, kuriuos Komisija nurodo *BASF* atveju, iš tikrųjų yra paprasti veiksmai, susiję su dalyvavimu *Roche* sumanytame, parengtame ir kontroliuojamame kartelyje. Ieškovė pažymi, kad jei reikėtų sutikti su Komisijos aiškinimu, visi kartelio dalyviai vien dėl dalyvavimo jame būtų laikomi jo organizatoriais.

- 275 Pasak ieškovės, tik *Roche* veiksmai galėtų būti laikomi organizatorės elgesiu, o *BASF* neturėjo būti taikomas joks padidinimas už organizatorės vaidmenį. Komisijos tyrimas šiuo klausimu yra klaidingas daugeliu atžvilgių ir neatitinka teismų praktikoje nustatytų įrodinėjimo kriterijų, pagal kuriuos reikalaujama, kad Komisija neiškreiptų dokumentų arba įrodymų prasmės, praleisdama svarbius žodžius, pateikdama dalinius, netikslius ir nepakankamus įrodymus savo teiginiams pagrįsti arba neteisingai nagrinėdama minėtus dokumentus (1992 m. kovo 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *SIV ir kt. prieš Komisiją*, T-68/89, T-77/89 ir T-78/89, Rink. p. II-1403, 95, 223, 228, 271 ir 281 punktai).
- 276 Ji pažymi, kad sprendime nagrinėjamas kartelio organizatorės vaidmens klausimas labai skiriasi nuo to, kaip jis buvo nagrinėjamas pranešime apie kaltinimus. Pranešime apie kaltinimus nustatyta, kad iš esmės *Roche* buvo bendra kartelio organizatorė ir kad *BASF*, *Aventis* ir *Takeda Chemical Industries Ltd* (toliau – *Takeda*) atliko tik antraeilius vaidmenis. Tačiau sprendime nurodant tuos pačius faktus nebeminimas anksčiau *Aventis* ir *Takeda* priskirtas organizatorių vaidmuo, o kartelio organizatore pripažįstama *BASF* kartu su *Roche*. Šis Komisijos požiūrio nenuoseklumas, kuris yra akivaizdi teisės klaida, ypač ryškus pažeidimų, susijusių su vitaminais A ir E, atveju.
- 277 Ieškovė pabrėžia, kad Komisijos vertinimas dėl jos, kaip organizatorės, vaidmens karteliuose turėjo daug įtakos visos jai skirtos baudos dydžiui, nes remdamasi jo vertinimu Komisija, pirma, 35% (arba daugiau kaip 153 mln. EUR) padidino šios baudos pradinį dydį ir, antra, atsisakė labiau sumažinti baudą ieškovei pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo B arba C skyrius.
- 278 Atsakovė primena, kad Pirmosios instancijos teismas pripažino, jog ji gali nevienodai padidinti pradinius baudų dydžius, norėdama atsižvelgti į skirtingus įmonių vaidmenis (144 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 204 punktas).

Ji pažymi, kad visų šiame ieškinio pagrinde nurodytų pažeidimų atveju *Roche* ir *BASF* vaidmenų skirtumus atspindi skirtingi jų baudoms pritaikyti padidininimai, t. y. 50 % *Roche* ir tik 35 % *BASF*.

279 Atsakovė teigia, jog tinkamai išnagrinėjo turimus įrodymus ir galėjo pagrįstai nuspręsti, kad, atsižvelgus į visas nuorodas ar veiksnius, kiekviename iš nagrinėjamų kartelių *BASF* atliko organizatorės vaidmenį. Šiuo atžvilgiu ji primena, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką sprendimo motyvavimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į šalių elgesį per administracinę procedūrą (1998 m. rugsėjo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *European Night Services ir kt. prieš Komisiją*, T-374/94, T-375/94, T-384/94 ir T-388/94, Rink. p. II-3141, 95 punktas), ir pažymi, kad ieškovė nei savo atsakyme į pranešimą apie kaltinimus, nei per posėdį neginčijo šiame pranešime esančio teiginio, esą ji atliko organizatorės vaidmenį darydama jai inkriminuojamus pažeidimus. Atsakovė pažymi, kad ieškovė net tvirtino sutinkanti su bendroju Komisijos bylos vertinimu.

b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas

Preliminarios pastabos

280 Kaip matyti iš teismų praktikos, jei pažeidimą padarė kelios įmonės, nustatant baudos dydį turi būti išnagrinėtas kiekvienos iš šių įmonių dalyvavimo darant pažeidimą sunkumas (80 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Suiker Unie ir kt. prieš Komisiją* 623 punktas ir 2004 m. sausio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją*, C-204/00 P, C-205/00 P,

C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 92 punktas), t. y. visų pirma turi būti nustatytas kiekvienos iš jų dalyvavimo vaidmuo darant pažeidimą (žr. 86 punkte minėto sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni* 150 punktą ir 1991 m. gruodžio 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Enichem Anic prieš Komisiją*, T-6/89, Rink. p. II-1623, 264 punktą).

- 281 Iš to matyti, kad apskaičiuojant baudos dydį turi būti atsižvelgiama į vienos ar kelių įmonių „vadovaujanti“ vaidmenį kartelyje, nes tokį vaidmenį vaidinusios įmonės dėl to turi turėti išskirtinę atsakomybę, palyginti su kitomis įmonėmis (1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Mayr-Melnhof prieš Komisiją*, T-347/94, Rink. p. II-1751, 291 punktas ir 131 punkte minėto 2004 m. balandžio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 301 punktas).
- 282 Pagal šiuos principus gairių 2 punkte kaip sunkinanti aplinkybė pateikiamas nebaigtinis aplinkybių, kurioms esant gali būti padidintas pagrindinis baudos dydis, sąrašas, kuriame yra būtent „pažeidimo organizatoriaus arba kurstytojo vaidmuo“ (trečia įtrauka).
- 283 Sprendimo 712 konstatuojamojoje dalyje Komisija nusprendė, kad „Roche ir BASF kartu organizavo ir kurstė neteisėtus susitarimus, susijusius su jų gaminamų vitaminų asortimentu“, ir „kad jų vaidmuo darant atskirus pažeidimus turi būti laikomas sunkinančia aplinkybe“. Todėl pagrindiniai jų baudų dydžiai, nustatyti už pažeidimų sunkumą (gairių 1 punkto A dalies prasme) ir trukmę (gairių 1 punkto B dalies prasme), *Roche* buvo padidinti 50 % ir *BASF* – 35 % (sprendimo 718 konstatuojamoji dalis).
- 284 Iš sprendimo 712–717 konstatuojamųjų dalių matyti, jog Komisija pripažino, kad *Roche* ir *BASF* organizatorių bei kurstytojų vaidmenį darydamos aštuonis pažeidimus, už kuriuos buvo skirtos baudos, atliko vadovaudamasi dvejopo pobūdžio motyvais.

- 285 Pirma, sprendimo 712 konstatuojamosios dalies išnašoje nurodomose keliuose konstatuojamosiose dalyse tame sprendimo skyriuje, kur aprašomos su kiekvienu pažeidimu susijusios aplinkybės (1.4 skyrius), yra kelios faktinės aplinkybės, pagrindžiančios Komisijos pateiktą *Roche* ir *BASF* vaidmenų, darant skirtingus pažeidimus, vertinimą.
- 286 Antra, 713–717 konstatuojamosiose dalyse yra bendresnio pobūdžio visiems pažeidimams taikytinų argumentų, grindžiamų ne konkrečiomis faktinėmis aplinkybėmis, bet nauda, kurią dėl plataus jų gaminamų vitaminų asortimento *Roche* ir *BASF* galėjo gauti veikdamos „bendrai“, rengiant ir įgyvendinant neteisėtus susitarimus ir siekiant bendrų tikslų, t. y. panaikinti konkurenciją vitaminų sektoriuje.
- 287 Išnagrinėjęs du preliminarinius klausimus (šio sprendimo 289–293 punktai), Pirmosios instancijos teismas nagrinės sprendimo 713–717 konstatuojamosiose dalyse esančių argumentų reikšmę (šio sprendimo 294–301 punktai), toliau jis nagrinės, kokią reikšmę turi faktinės aplinkybės, kurios sprendime nurodytos kaip įrodymai, kad ieškovė atliko organizatorės ir (arba) kurstytojos vaidmenį, ir koks yra šalių, kurioms skirtas sprendimas, ginčo dalykas kiekvieno konkretaus pažeidimo, atžvilgiu (šio sprendimo 304–463 punktai).
- 288 Be to, svarbu konstatuoti, kad ieškovė ginčija savo, kaip organizatorės arba kurstytojos, vaidmenį darant septynis iš aštuonių pažeidimų, už kuriuos jai buvo paskirta bauda. Ji nepateikia prieštaravimų dėl baudos padidinimo, kuris jai, kaip organizatorei ir kurstytojai, buvo pritaikytas už pažeidimą, susijusį su vitaminu B2.

Dėl pranešimo apie kaltinimus ir sprendimo dėl prieštaravimų, susijusių su kartelių organizatorės vaidmeniu

289 Reikia atmesti ieškovės argumentą, pagal kurį Komisija padarė akivaizdžią teisės klaidą tariamai taikydama skirtingą požiūrį į kartelių organizatorės vaidmenį pranešime apie kaltinimus ir sprendime (žr. šio sprendimo 276 punktą).

290 Šis argumentas akivaizdžiai ir iš esmės nepagrįstas, nes, kaip ir argumentas, kuriuo šio sprendimo 41, 60 ir 61 punktuose buvo siekiama konstatuoti teisės į gynybą pažeidimą ir kurį Pirmosios instancijos teismas jau atmetė, jis yra susijęs su ieškovės vaidmens darant pažeidimą vertinimu. Kaip jau buvo pažymėta šio sprendimo 61 punkte, pranešimo apie kaltinimus 228 punkte aiškiai kalbama apie ieškovės, kaip organizatorės, vaidmenį.

291 Bet kuriuo atveju reikia pažymėti, kad akivaizdu, jog vien tai, kad sprendime Komisija galėjo pakeisti savo teisinį vertinimą dėl kartelių organizatorės vaidmens, palyginti su anksčiau pranešime apie kaltinimus pateiktu vertinimu, negali įrodyti jokios sprendimo esmės klaidos.

Dėl to, kad per administracinę procedūrą ieškovė neginčijo savo, kaip organizatorės, vaidmens

292 Akivaizdžiai neginčydamą šio ieškinio pagrindo priimtimumo, atsakovė vis dėlto pažymi, kad ieškovė nei savo atsakyme į pranešimą apie kaltinimus, nei ją išklausančią per administracinę procedūrą neginčijo šiame pranešime esančio teiginio, kad ji

atliko organizatorės vaidmenį darydama jai inkriminuojamus pažeidimus. Atsakydama į pranešimą apie kaltinimus, ieškovė net tvirtino, kad ji sutinka su bendruoju Komisijos pateiktu bylos vertinimu (žr. šio sprendimo 279 punktą).

²⁹³ Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, jog, kalbant apie aplinkybių teisinio vertinimo klausimą, tai, kad ieškovė paskutiniu administracinės procedūros etapu šio vertinimo neginčijo, netrukdo pateikti tokio prieštaravimo teismo procese. Taigi šis ieškinio pagrindas yra priimtinas.

Dėl bendrųjų argumentų, pateiktų sprendimo 713–717 konstatuojamosiose dalyse

²⁹⁴ Svarbu pažymėti, jog dėl to, kad Komisija sprendime konstatavo kelis atskirus pažeidimus ir už juos nubaudė atskiomis baudomis, norėdama taikyti gairių 2 punkto trečiojoje pastraipoje nurodytą sunkinančią aplinkybę, ji kiekvieno iš šių pažeidimų atveju nurodydama ir įrodydama su kiekviena įmone susijusius faktus, turėjo įrodyti, kad vienas ar kitas iš skirtingų kartelių dalyvių atliko organizatoriaus arba kurstytojo vaidmenį.

²⁹⁵ Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, jog sprendimo 713–717 konstatuojamosiose dalyse esančių argumentų pačių savaimė nepakanka, kad būtų įvykdytas Komisijai keliamas reikalavimas pateikti įrodymus.

296 Dėl 713–716 konstatuojamosiose dalyse nurodytos faktinės aplinkybės, kad *Roche* ir *BASF* gamino „platų vitaminų asortimentą glaudžiai susijusių produktų rinkose“, reikia pažymėti, kad ji visiškai neįrodo, jog šios įmonės atliko organizatorių arba kurstytojų vaidmenį darydamos pažeidimus. Be to, Komisija nei šiose konstatuojamosiose dalyse, nei Pirmosios instancijos teisme nepaaiškino santykio tarp vitaminų asortimento ir darant pažeidimus realiai atlikto vaidmens. Iš esmės iš tų pačių konstatuojamųjų dalių aiškiai matyti, kad, Komisijos nuomone, platus *Roche* ir *BASF* vitaminų asortimentas suteikė joms pranašumą – stipresnę poziciją klientų atžvilgiu, kainodaros, pardavimo skatinimo ir nuolaidų lankstumą, ekonominių pranašumų dėl masto efekto ir asortimento parduodant savo prekes bei tiekiant jas į rinką, grasinimo nutraukti savo tiekimą įtikinėjimą, – kurie padidino jų „bendrą gebėjimą įgyvendinti ir išlaikyti antikonkurencinius susitarimus“.

297 Taigi kalbėdama apie organizatorės ir kurstytojos vaidmenį Komisija šiose konstatuojamosiose dalyse pažymi aplinkybes, kurios negali parodyti, kokį vaidmenį *Roche* ir *BASF* iš tikrųjų atliko, bet negalima paneigti, kad šios aplinkybės galėtų būti pažeidimo sunkumo vertinimo kriterijai gairių 1 punkto A dalies prasme, parodantys faktinę ekonominę pažeidėjų galimybę padaryti pastebimos žalos kitiems ūkio subjektams arba kiekvienos įmonės neteisėtos veikos „specifinę svarbą“.

298 Tačiau negalima preziumuoti, jog dėl to, kad *Roche* ir *BASF* gamino platų vitaminų asortimentą arba kad dėl to turėjo pranašumų, šios įmonės darydamos nagrinėjamus pažeidimus iš tikrųjų atliko organizatorių arba kurstytojų vaidmenį.

299 Taigi norint sužinoti, ar ieškovė atliko organizatorės arba kurstytojos vaidmenį darydama įvairius jai sprendime inkriminuosimus pažeidimus, tai, kad būtų atsižvelgiama į šią aplinkybę arba į tokius pranašumus, leistų nebent suteikti platesnį kontekstą konkreitiems veiksams, kuriuos Komisija pripažino kaip

ieškovės – kartelio organizatorės arba kurstytojos – vaidmens įrodymus. Iš esmės šie įrodymai turi būti vertinami atsižvelgiant į bylos aplinkybes, ypač į įmonių padėtį rinkoje ir jų turimus išteklius (šiuo klausimu žr. 269 punkte minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* 241 punktą).

300 Tas pats pasakytina ir apie labai bendrus Komisijos samprotavimus sprendimo 717 konstatuojamojoje dalyje. Iš esmės *Roche* ir *BASF* veikimas „bendrai“ ir jų tikslas „panaikinti bet kokią realią konkurenciją Bendrijoje ir EEE beveik visam pagrindinių vitaminų asortimentui“ yra veiksniai, kurie gali parodyti šių įmonių motyvus neteisėtuose susitarimuose, kurie patys savaime nerodo, kad įmonių atsakomybė kuriant nagrinėjamus kartelius ir juos įgyvendinant yra ypatinga. Be to, tikslas panaikinti abipusę konkurenciją yra būdingas kiekvienos įmonės dalyvavimui neteisėtame kartelyje, ir ta aplinkybė, kad šis tikslas apėmė visą *BASF* ir *Roche* vitaminų asortimentą, tiesiog parodo šio asortimento dydį ir neturi ypatingos svarbos, bent jau nesant labiau pagrįstų nuorodų.

301 Be to, reikia konstatuoti, kad Pirmosios instancijos teisme atsakovė savo gynybą dėl nagrinėjamos sunkinančios aplinkybės taikymo grindžia iš esmės nurodydama konkrečias faktines aplinkybes, kurios, jos nuomone, gali atskleisti *BASF*, kaip organizatorės ir (arba) kurstytojos, vaidmenį darant skirtingus pažeidimus.

Dėl faktinių aplinkybių, kurias atsakovė nurodo kaip ieškovės organizatorės ir (arba) kurstytojos vaidmens darant kiekvieną pažeidimą įrodymus

302 Reikia pažymėti, kad sprendime Komisija neatliko išsamaus ieškovės vaidmens darant kiekvieną iš aštuonių pažeidimų, už kuriuos ši buvo nubausta, nagrinėjimo,

bet, kaip buvo pažymėta šio sprendimo 285 ir 286 punktuose, rėmėsi bendro pobūdžio argumentais (713–717 konstatuojamosios dalys) ir nuoroda į sprendimo konstatuojamąsias dalis, kuriose aprašant su kiekvienu pažeidimu susijusius faktus yra nurodytos tam tikros faktinės aplinkybės (712 konstatuojamosios dalies išnaša).

303 Tačiau savo rašytinėse pastabose atsakovė bent jau tam tikrų šioje byloje nagrinėjamų pažeidimų atžvilgiu taip pat nurodė papildomas faktines aplinkybes, kurių dauguma minima sprendime ir kurios, jos nuomone, padeda įrodyti ieškovės, kaip organizatorės arba kurstytojos, vaidmenį. Tačiau jei šios aplinkybės nėra nurodytos bent netiesiogiai, t. y. darant nuorodą, toje sprendimo dalyje, kuri susijusi su nagrinėjama sunkinančia aplinkybe, Pirmosios instancijos teismas į jas atsižvelgs tik tuo atveju, jei turės konstatuoti, kad ši sprendimo dalis neteisėta, ir atitinkamai turės įgyvendinti neribotą jurisdikciją EB 229 straipsnio ir Reglamento Nr. 17 17 straipsnio prasme.

2. Ieškovės vaidmens darant skirtingus pažeidimus nagrinėjimas

a) Pažeidimai, susiję su vitaminais A ir E

Šalių argumentai

304 Ieškovė primena, kad sprendimo 712 konstatuojamosios dalies išnašoje, siekiant pagrįsti išvadą, jog *BASF* kartu su *Roche* buvo pažeidimų, susijusių su vitaminais A ir E, organizatorė, yra nurodytos dvi atskiros aplinkybės.

305 Pirmoji sprendimo 183 konstatuojamojoje dalyje nurodyta aplinkybė, t. y. kad *Roche* kartais prašė *BASF* pirma paskelbti apie kainų padidinimą, negali būti prilyginama daugeliui *Roche* veiksmų sumanant, organizuojant ir įgyvendinant kartelį ir daugiausia gali leisti manyti, kad *BASF* galėjo *Roche* prašymu paskelbti apie kelis kainų padidinius, siekdama nuslėpti tai, kad juos išprovokavo *Roche*. Ieškovė pažymi, kad bendra Komisijos išvada, suformuluota sprendimo 569 konstatuojamojoje dalyje, buvo ta, jog *BASF* vykdė *Roche* nurodymus. Taigi toks *BASF* elgesys yra nesuderinamas su organizatorės vaidmeniu.

306 Antroji aplinkybė, nurodyta sprendimo 160 konstatuojamojoje dalyje, yra ta, kad *BASF* dalyvavo diskusijoje dėl susitarimus pagrindžiančio mechanizmo; tai irgi galioja *Aventis* atžvilgiu, tačiau ši nenubausta dėl to, kad nebuvo organizatorė. Todėl, pasak ieškovės, šia aplinkybe negalima remtis, siekiant įrodyti, kad *BASF* buvo organizatorė. Iš tikrųjų *BASF* vaidmuo iš esmės buvo toks pats kaip ir *Aventis*.

307 Taigi ieškovė mano, jog Komisija turėjo padaryti išvadą, kaip visiškai teisingai padarė *Aventis* atveju, kad darydama su vitaminais A ir E susijusius pažeidimus *BASF* buvo dalyvė, bet ne organizatorė.

308 Atsakovė nurodo, kad sprendime yra daugiau *BASF*, kaip organizatorės ir kurstytojos, vaidmens su vitaminais A ir E susijusiuose karteliuose įrodymų, ne tik tie, kuriuos nurodė ieškovė. Šiuo atžvilgiu ji, be kita ko, pažymi ieškovės užduotį paskirti asmenis, kurie paprastai dalyvavo produkto rinkodaros regioniniuose susitikimuose (177 konstatuojamoji dalis). Ji pabrėžia, jog tai, kad *BASF* ir *Roche* buvo šių kartelių organizatorės, pirmosios užmezgė ryšius ir 1989 m. birželio 7 d.

organizavo pirmąjį tarpusavio susitikimą, yra patvirtinta *Aventis* ir *Takeda* pareiškimais per administracinę procedūrą.

309 Atsakovė atmeta ieškovės teiginį, kad *Aventis* ir ieškovės vaidmenys nagrinėjamuose karteliuose buvo panašūs. Ji pabrėžia, kad būtent *BASF* ir *Roche* kartu susisiekė su *Aventis* ir kad apie didelius kainų padidėjimus, nors ir kartais, paskelbdavo *BASF*, o ne *Aventis*.

310 Dublike ieškovė nurodo, kad iš per administracinę procedūrą *Roche* ir *Aventis* pateiktų ataskaitų dėl su vitaminais A ir E susijusių susitarimų matyti, jog *Roche* sumanė bei organizavo šiuos susitarimus ir jog *BASF* ir *Aventis* atliko vienodus pagalbinius vaidmenis. Ji ypač pabrėžia, kad iš *Roche* ataskaitos matyti, jog ši organizavo tam tikrus parengiamuosius susitikimus, kad būtų aptartas susitarimų kontekstas; pirmasis iš šių susitikimų įvyko 1989 m. balandžio 24 d. Bazelyje su *Aventis* ir tik vėliau, 1989 m. birželio 7 d., taip pat Bazelyje įvyko *Roche* ir *BASF* susitikimas. *Takeda* pareiškimai visiškai nepatvirtina atsakovės teiginių, nes nepateikia jokios informacijos apie susitikimų chronologiją ir jų dalyvius, be to, *Takeda* juose nedalyvavo, nes negamina vitaminų A ir E. Bet kuriuo atveju ieškovė tvirtina, esą Komisija turi pateikti organizatoriaus vaidmens įrodymus, o ne grįsti savo teiginius tik susitikimų chronologija.

311 Dėl tariamos užduoties paskirti produkto rinkodaros klausimais organizuotų regioninių susitikimų dalyvius ieškovė pažymi, kad atitinkamoje sprendimo konstatuojamojoje dalyje, t. y. 178 konstatuojamojoje dalyje, nurodoma tik tai, kad tyrimo metu bendradarbiaudama su Komisija *BASF* pateikė jai šių susitikimų dalyvių vardų sąrašą, todėl iš to negalima užtikrintai daryti išvados, kad *BASF* yra atsakinga už šių susitikimų organizavimą.

- 312 Dėl kainų padidinimo paskelbimo ieškovė pažymi, kad *Roche* savo ataskaitoje aiškiai nurodė, jog dalyvių buvo sutarta, kad vienas iš jų pirmas paskelbs apie kainų padidinimą, o kiti jį palaikys. Be to, atsakovės tvirtinimas, kad tik *BASF* ir *Roche* skelbdavo apie kainų padidinius, yra klaidingas, nes iš *Aventis* pareiškimų matyti, kad ši 1997 m. sausio 1 d. pirmoji paskelbė apie kainų padidinimą.
- 313 Triplike atsakovė teigia, kad, kaip nurodyta pačioje *Roche* ataskaitoje, kuria remiasi ieškovė, ši ataskaita negali būti laikoma tiksliai ir objektyviai įvykių aprašymu. Bet kuriuo atveju ši ataskaita visiškai neįrodo, kad *Roche* viena ėmėsi iniciatyvos suvienyti gamintojus arba kad *BASF* ir *Aventis* vaidmuo buvo toks pat antraeilis. Dėl *Aventis* ataskaitos reikia pažymėti, kad ieškovės nuorodos į ją yra pasirinktinės ir netikslios, nes iš šio teksto ypač matyti, jog *BASF*, skirtingai nei *Aventis*, paskelbė kainas daugiau nei vieną kartą.
- 314 1989 m. balandžio 24 d. *Roche* ir *BASF* susitikimas neturi reikšmės nustatant, kas buvo kartelių organizatorius, nes jis įvyko anksčiau nei sprendime užfiksuota kartelio pradžios data (1989 m. rugsėjo mėn.).

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 315 Reikia priminti, kad pagal sprendimą darant su vitaminais A ir E susijusius pažeidimus dalyvavo trys Europos gamintojai – *Roche*, *BASF* ir *Aventis*, o darant su vitaminu E susijusį pažeidimą dalyvavo dar ir Japonijos gamintojas *Eisai Co. Ltd.* Trys Europos gamintojai abu pažeidimus pradėjo daryti 1989 m. rugsėjo mėn., o *Eisai* prie su vitaminu E susijusio kartelio prisijungė tik 1991 m. sausio mėnesį (sprendimo 701–703 konstatuojamosios dalys).

- 316 Kaip ne kartą savo rašytinėse pastabose pažymėjo atsakovė ir kaip matyti iš gairių 2 punkto trečios įtraukos, tiriant ieškovės vaidmenį darant nagrinėjamus pažeidimus reikia pažeidimo organizatorės sąvoką atskirti nuo pažeidimo kurstytojos sąvokos ir nagrinėti jas atskirai, kad būtų patikrinta, ar ieškovė vaidino kurį nors iš šių vaidmenų. Iš esmės kurstytojos vaidmuo yra susijęs su kartelio sudarymu arba išplėtimu, o organizatorės vaidmuo – su kartelio veikimu.
- 317 Atsakovė savo rašytinėse pastabose teigia sprendime įrodžiusi, kad ieškovė dviejuose nagrinėjamuose karteliuose atliko ir organizatorės, ir kurstytojos vaidmenį.
- 318 712 konstatuojamosios dalies išnašoje iš esmės daroma nuoroda pirmiausia į sprendimo 160 ir 183 konstatuojamąsias dalis, kurios yra susijusios atitinkamai su šių kartelių kilme ir veikimu. Taigi darytina išvada, kad ieškovei skirtų baudų pagrindinio dydžio padidinimas 35 % už pažeidimus, susijusius su vitaminais A ir E, yra grindžiamas ieškovės, kaip organizatorės ir kurstytojos, vaidmens darant šiuos pažeidimus konstatavimu.

— Kurstytojos vaidmuo

- 319 Pasak atsakovės, tai, kad ieškovė kartu su *Roche* atliko kurstytojos vaidmenį darant pažeidimus, susijusius su vitaminais A ir E, matyti iš sprendimo 160 konstatuojamosios dalies, kurios ieškovė neginčija ir kurioje aprašoma abiejų kartelių kilmė, be to, tai patvirtina *Aventis* ir *Takeda* pareiškimai per administracinę procedūrą. Yra nustatyta, kad pirmieji kontaktai buvo tarp *Roche* ir *BASF*, o su *Aventis* susisiektą tik vėliau, bendra *Roche* ir *BASF* iniciatyva.

- 320 160 konstatuojamoji dalis yra tarp sprendimo 712 konstatuojamosios dalies išnašoje minimų konstatuojamųjų dalių, todėl joje nurodytos aplinkybės gali būti vertinamos kaip pagrindžiančios Komisijos vertinimą, esą darant pažeidimus, susijusius su vitaminais A ir E, *BASF* atliko kurstytojos vaidmenį; taigi turi būti konstatuota, jog nagrinėjimas šio vertinimo nepatvirtina. Iš esmės minėtos aplinkybės, vertinamos atsižvelgiant į atsakovės nurodomus *Aventis* ir *Takeda* pareiškimus ir ieškovės nurodomus *Roche* pareiškimus, neįrodo, kad *BASF* minėtuose karteliuose atliko tokį vaidmenį.
- 321 Reikia pažymėti, jog tam, kad įmonė būtų vertinama kaip pažeidimo kurstytoja, ji turi versti ar skatinti kitas įmones sudaryti kartelį arba prie jo prisijungti. Tačiau nepakanka vien būti tarp kartelį sudariusių narių. Pavyzdžiui, kartelyje, kurį sudarė tik dvi įmonės, būtų nepagrįsta jų abiejų automatiškai laikyti kurstytojomis. Taip turi būti vertinama tik įmonė, kuri atitinkamu atveju ėmėsi iniciatyvos, pavyzdžiui, paskatindama kitą įmonę manyti, kad slaptas susitarimas yra naudingas, arba bandydama ją įtikinti prie jo prisijungti.
- 322 Sprendimo 160 konstatuojamojoje dalyje yra nurodyti trys 1989 m. susitikimai: pirmasis *Roche* ir *BASF* susitikimas įvyko birželio 7 d. Bazelyje, antrasis – vasarą Ciuriche, dalyvaujant *Aventis*, o trečiasis *Roche*, *BASF* ir *Aventis* susitikimas – rugsėjo mėnesį. Pagal sprendimą (žr. 162 konstatuojamąją dalį) būtent per šį paskutinį susitikimą, kuris taip pat vyko Ciuriche, buvo sudaryti abu karteliai.
- 323 Lemiamą aplinkybę, kuria sprendime yra grindžiamas *BASF*, kaip kurstytojos, vaidmuo karteliuose, susijusiose su vitaminais A ir E, yra tai, kad pirmojo parengiamojo susitikimo dėl šių kartelių dalyvės buvo tik *Roche* ir *BASF*.

324 *Aventis* 1999 m. gegužės 19 d. pareiškimo 3.1 ir 3.2 punktuose, kuriuos mini atsakovė, yra nurodyta, jog devintojo dešimtmečio pradžioje su *Aventis* atstovu susisiekė *Roche* ir *BASF* atstovai, kad susitartų dėl veiklos vitaminų sektoriuje, kad tarp šių trijų įmonių visą devintąjį dešimtmetį buvo palaikomi ryšiai, tačiau nebuvo sudaryta susitarimų, kuriais būtų siekiama daryti įtaką rinkai, ir kad 1989 m. pabaigoje, kai sustiprėjo *Aventis* padėtis rinkoje, *BASF* ir *Roche* pakvietė ją į susitikimą rinkos dydžiui aptarti, per kurį sudaryti antikonkurenciniai susitarimai. Ši informacija neleidžia manyti, kad 1989 m. rugsėjo mėn. ieškovė ėmėsi iniciatyvos sudaryti su vitaminais A ir E susijusius kartelius.

325 Šio pareiškimo 2.5 punkte, kuris, be to, nėra atsakovės nurodytas jos rašytinėse pastabose, nurodyta, kad „1989 m. pabaigoje *Roche* ir *BASF* susisiekė su (*Aventis*) dėl dalyvavimo (antikonkurenciniuose) veiksmuose“.

326 Tačiau savo ataskaitoje dėl su vitaminu E susijusio kartelio – *Roche* 1999 m. liepos 16 d. atsakymo į Komisijos 1999 m. gegužės 26 d. prašymą pateikti informaciją (toliau – *Roche* 1999 m. liepos 16 d. atsakymas) 5 priedas – *Roche* prisiėmė atsakomybę dėl to, kad viena ėmėsi iniciatyvos surinkti šių trijų įmonių atstovus, siekdama sudaryti kartelį, į kurį Japonijos gamintojas *Eisai* įstojo antrajame etape (minėto 5 priedo 2 puslapio 1 punktas).

327 Be to, toje pačioje ataskaitoje *Roche* paminėjo du dvišalius parengiamuosius susitikimus, kurie 1989 m. Balyje (*Roche* būstinė) įvyko kiekvienos įmonės vitaminų sektoriaus aukščiausių vadovų lygiu: 1989 m. birželio 7 d. *Roche* ir *BASF* susitikimas, kuris taip pat minimas sprendimo 160 konstatuojamojoje dalyje, ir ankstesnis 1989 m. balandžio 24 d. *Roche* ir *Aventis* susitikimas (minėto 5 priedo 3 puslapis).

- 328 Iš *Roche* ataskaitos dėl su vitaminu A susijusio kartelio, esančios *Roche* 1999 m. liepos 16 d. atsakymo 1 priede (žr. 2–4 puslapius), matyti, kad šių dviejų susitikimų tikslas taip pat buvo vitaminas A.
- 329 *Takeda* 2000 m. spalio 5 d. atsakymo į pranešimą apie kaltinimus 32 ir 33 punktuose, kuriais atsakovė taip pat remiasi, nėra nuorodų, kurios patvirtintų jos poziciją. Iš esmės iš šio atsakymo matyti tik tai, kad pirmieji antikonkurenciniai susitarimai dėl vitaminų buvo 1989 m. susitarimai tarp *Roche*, *BASF* ir *Aventis* dėl vitaminų A ir E. Tačiau ši aplinkybė, taip pat susijusi ir su *Aventis*, kurios Komisija vis dėlto nevertino kaip sprendimo kurstytojos, anaipol neleidžia nustatyti, ar *BASF* šiuose susitarimuose atliko kurstytojos vaidmenį. Be to, vargu ar *Takeda* galėjo duoti patikimus nurodymus šiuo klausimu, nes, negamindama vitaminų A ir E, ji nedalyvavo su šiais vitaminais susijusiuose susitarimuose. Tačiau šio *Takeda* atsakymo 30 punkte apskritai teigiama, kad „*Roche* <...> aiškiai buvo gamintojų bendradarbiavimo kurstytoja“.
- 330 Taigi atsakovės teiginį, jog *BASF* ir *Roche* kartu ėmėsi iniciatyvos susisiekti su *Aventis* – tvirtinimą, kurį, atrodo, patvirtina *Aventis* 1999 m. gegužės 19 d. pareiškimas, – paneigia susitikimų ataskaita, kurią *Roche* pateikė savo 1999 m. liepos 16 d. atsakyme, ypač dvišalio 1989 m. balandžio 24 d. *Roche* ir *Aventis* susitikimo ataskaita.
- 331 Dėl šio susitikimo atsakovė ginčija, pirma, kad *Roche* ataskaita gali būti tikslus ir objektyvus įvykių apibūdinimas, nes pati *Roche* savo 1999 m. liepos 16 d. atsakyme nurodė, jog „pateiktoje informacijoje nėra visų duomenų, bet ji kiek įmanoma atspindi susijusių *Roche* darbuotojų asmeninius prisiminimus“. Antra, atsakovė teigia, kad šis susitikimas neturi reikšmės siekiant nustatyti, kas buvo kartelių organizatorius, nes jis įvyko anksčiau nei tą dieną, kuri sprendime buvo užfiksuota kaip pažeidimo pradžia (1989 m. rugsėjo mėn.).

332 Šie atsakovės prieštaravimai negali būti priimti.

333 Dėl pirmojo prieštaravimo konstatuotina, kad *Roche* tiksliai nurodė šio dvišalio susitikimo datą (1989 m. balandžio 24 d.), vietą (Bazelis) bei dalyvių vardus ir kad Komisija sprendime neabejojo *Roche* pateiktos informacijos patikimumu ir pripažino, jog, kalbant apie su vitaminais A ir E susijusius pažeidimus (743 konstatuojamoji dalis), *Roche* pateikta informacija yra „esminio pobūdžio“, ir šių pažeidimų atveju jai 50 % sumažino baudą pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo D skyriaus 2 dalies pirmąją įtrauką. Be to, priešingai nei *Aventis*, kuri galėjo būti suinteresuota sumažinti savo vaidmenį sudarant kartelius, pabrėždama *Roche* ir *BASF* atsakomybę šiuo atžvilgiu, *Roche* nebuvo itin suinteresuota išimtinai prisiimti šią atsakomybę.

334 Antrasis prieštaravimas, kuriuo atsakovė, priešaraudama savo įprastam požiūriui, sutapatina organizatoriaus ir kurstytojo sąvokas, yra nepagrįstas, nes ieškovė, kad įrodytų, jog nebuvo kurstytoja, nurodo 1989 m. balandžio 24 d. *Roche* ir *Aventis* susitikimą. Be to, net jei būtų padaryta prielaida dėl šio prieštaravimo tinkamumo, šis prieštaravimas taip pat padarytų negaliojančią atsakovės nuorodą į sprendimo 160 konstatuojamojoje dalyje minimą 1989 m. birželio 7 d. *Roche* ir *BASF* susitikimą, kuris taip pat įvyko prieš darant pažeidimą.

335 Reikia konstatuoti, kad atsakovės pateikti įrodymai neleidžia daryti išvados, jog sudarant su vitaminais A ir E susijusius kartelius ieškovė atliko kurstytojos vaidmenį būtent *Aventis* atžvilgiu.

336 Dėl Japonijos gamintojo *Eisai* įtraukimo į su vitaminu E susijusį kartelį reikia pažymėti, kad galimas ieškovės vaidmuo atsakovės rašytinėse pastabose šiuo atžvilgiu nebuvo nagrinėjamas. Jokia iš sprendimo konstatuojamųjų dalių, aprašančių *Eisai* įsitraukimą (212–220 konstatuojamosios dalys), 712 konstatuojamosios dalies išnašoje nėra minima. Be to, iš 212 ir 234 konstatuojamųjų dalių matyti, kad viena *Roche* ėmėsi veiksmų *Eisai* atžvilgiu, siekdama šios įmonės prisijungimo prie minėto kartelio.

337 Šiomis sąlygomis reikia daryti išvadą, kad sprendime esantis vertinimas, jog ieškovė atliko kurstytojos vaidmenį darant su vitaminais A ir E susijusius pažeidimus, nėra pakankamai pagrįstas.

338 Dėl šio punkto sprendimas yra neteisėtas ir, kadangi Komisija, atsižvelgdama į gairių 2 punkto trečioje įtraukoje nurodytą sunkinančią aplinkybę, ieškovei 35 % padidino pagrindinį baudos dydį, Pirmosios instancijos teismas turi įgyvendinti savo neribotą kompetenciją įvertindamas ieškovės vaidmenį darant nagrinėjamus pažeidimus, kad patvirtintų, panaikintų arba iš dalies pakeistų šį baudos padidinimą. Be sprendimo 160 konstatuojamojoje dalyje nurodytų aplinkybių, atsakovė Pirmosios instancijos teismui nepateikė jokie įrodymo, patvirtinančio ieškovės, kaip kurstytojos, vaidmenį darant du nagrinėjamus pažeidimus, todėl Pirmosios instancijos teismas visą dėmesį skirs tariamam ieškovės, kaip organizatorės, vaidmeniui darant tuos pačius pažeidimus.

— Organizatorės vaidmuo

339 Atsakovė, norėdama pagrįsti savo vertinimą, kad ieškovė atliko organizatorės vaidmenį su vitaminais A ir E susijusiuose karteliuose, daro nuorodą į dviejų rūšių veiksmus, kurių ši ėmėsi įgyvendindama neteisėtus susitarimus ir kurie yra minimi sprendime.

- 340 Pirma, atsakovė pažymi *BASF* užduotį paskirti asmenis, kurie paprastai dalyvavo produkto rinkodaros klausimais regioniniuose susitikimuose, kaip matyti iš sprendimo 177 konstatuojamosios dalies.
- 341 Antra, atsakovė nurodo kainų padidimus, apie kuriuos visuomenei pranešė ieškovė, ir šiuo klausimu nurodo sprendimo 183 ir 224 konstatuojamąsias dalis.
- 342 Dėl tariamos užduoties paskirti tam tikrų susitikimų dalyvius konstatuotina, jog atitinkamoje sprendimo konstatuojamojoje dalyje, t. y. 178 konstatuojamojoje dalyje, nes tai, kad atsakovė cituoja 177 konstatuojamąją dalį, akivaizdžiai yra korektūros klaida, nurodoma, kad „*BASF* paskyrė asmenis, kurie konkrečiu laikotarpiu nuolat dalyvavo susitikimuose“.
- 343 Atsakovė savo rašytinėse pastabose klaidingai aiškino šią konstatuojamąją dalį. Kaip tvirtina ieškovė ir kaip matyti iš administracinės bylos dokumentų, kuriuos atsakovė pateikė vykdydama Pirmosios instancijos teismo nustatytas proceso organizavimo priemonės, sprendimo 178 konstatuojamojoje dalyje tik pažymima, kad ieškovė, vykstant tyrimui bendradarbiaudama su Komisija, nurodė asmenų, atitinkamų įmonių vardu dalyvavusių susitikimuose, pavardes. Atsakovė, iš kurios Pirmosios instancijos teismas pareikalavo pateikti įrodymų, kad ieškovė nagrinėjamuose karteliuose turėjo užduotį paskirti produkto rinkodaros klausimais regioninių susitikimų dalyvius, negalėjo jų pateikti.

344 Dėl ieškovės paskelbtų kainų padidinimų atsakovė, be kita ko, remiasi sprendimo 183 konstatuojamąja dalimi, į kurią, beje, daroma nuoroda 712 konstatuojamosios dalies išnašoje, ir kurioje teigiama: „Jei buvo priimamas sprendimas dėl kainų padidinimo, *Roche* paprastai pirmoji apie tai paskelbdavo (nors kartais ji paprašydavo, kad *BASF* pirmoji paskelbtų apie padidinimą).“

345 Ieškovė neginčija, kad kartais *Roche* prašymu pirmoji paskelbdavo apie sutartus kainų padidinimus vitaminų A ir E atžvilgiu. Tačiau ji teigia, jog iš šios aplinkybės negali būti daroma išvada, kad ji atliko organizatorės vaidmenį šiuose karteliuose.

346 Su šiuo ieškovės teiginiu negalima sutikti.

347 Iš sprendimo 201 konstatuojamosios dalies matyti, kad „vitaminų“ rinkodaros direktoriai per savo reguliarius susitikimus nusprendavo, didinti kainas ar ne ir, jei taip, tai kada ir kiek“. Taip pat 203 konstatuojamojoje dalyje, remiantis *Roche* 1999 m. liepos 16 d. atsakymo 5 priede esančiais teiginiais, kuriuos nurodo ieškovė, yra pažymėta, jog „paprastai šalys susitardavo, kad vienas iš gamintojų pirmasis „paskelbs“ apie padidinimą arba profesiniame leidinyje, arba tiesiogiai pranešdamas pagrindiniams klientams“ ir kad „vienam iš kartelio narių paskelbus apie padidinimą kiti paprastai juo sekdamo“.

348 Tačiau tai, kad dėl kainų padidinimo buvo bendrai susitariama per kartelio narių susitikimus, taip pat kad buvo susitariama dėl jų dydžio, datos ir jų įgyvendinimo

mechanizmo, negali paneigti ypatingos atsakomybės, kurią viena ar kita įmonė prisiima nusprendusi pirmoji realiai imtis įgyvendinti sutartą padidinimą. Imdamasi tokios iniciatyvos įmonė, nebūdama aiškiai ir konkrečiai įpareigota tai daryti susitarimu dėl kainų padidinimo, sudarytu per kartelio narių susitikimą, spontaniškai suteikdavo pagrindinį impulsą vykdyti šį susitarimą, taigi, užuot likęs tik popieriuje, jis darydavo įtaką rinkai.

349 Ieškovė, dėl kurios yra aišku, kad ji ėmėsi šios iniciatyvos daugiau nei vieną kartą, negali išvengti šios atsakomybės tuo pretekstu, kad *Aventis* savo ruožtu mažiausiai vieną kartą ėmėsi tokios iniciatyvos.

350 Iš esmės įrodymas, kuriuo remiasi ieškovė, kad *Aventis* vieną kartą pirmoji paskelbė apie kainų padidinimą, dėl kurio buvo nuspręsta kartelyje, yra pačios *Aventis* 1999 m. gegužės 19 d. pareiškimas (3.4 punktas), kuriame ši įmonė nurodo, kad ėmėsi tokios iniciatyvos „vienintelį kartą“, o tai tokių pažeidimų, kurie, kaip ir nagrinėjamieji, truko aštuonerius ir šešerius metus, atveju iš tikrųjų negali būti pakankamas įrodymas, kad *Aventis* būtų laikoma organizatore.

351 Be to, dėl su vitaminu E susijusio kartelio reikia pažymėti, kad iš sprendime nurodytų faktinių aplinkybių matyti, jog ieškovės vaidmuo negali būti laikomas tokiu pačiu kaip *Aventis* vaidmuo. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, pirma, kad kai *Aventis* gamykloje dėl 1990 m. gruodžio mėn. įvykusio gaisro nutrūko gamyba, ieškovė, kaip ir *Roche*, aprūpino *Aventis* vitaminu E, kol šioje gamykloje buvo atnaujinta gamyba (žr. 216 ir 220 konstatuojamąsias dalis); antra, tai, kad 1997 m. ieškovė, kaip ir *Roche*, papildomai nupirko iš *Aventis* gyvulių pašarui skirto vitamino E, kad leistų *Aventis* išsaugoti jos 16 % rinkos dalį, dėl kurios buvo susitarta, nepaisant padidėjusios paklausos žmonėms vartoti skirto vitamino E sektoriuje, kuriame *Aventis* nedalyvavo (žr. 225 konstatuojamąją dalį). Šios aplinkybės, kurios jau buvo nurodytos pranešime apie kaltinimus (53, 55 ir 58 punktai) ir atsakovės paminėtos atsiliepime į ieškinį (81 punktas) ir kurių neginčija ieškovė, *Aventis* padėtį kartelyje apibūdina kaip

priklausomos *Roche* ir *BASF* pagalbininkės ir rodo šių ryžtą užtikrinti neteisėtų susitarimų stabilumą bei sėkmę.

352 Dėl sprendimo 224 konstatuojamojoje dalyje nurodytos aplinkybės, kad 1994 m. vasario 14 d. profesinėje spaudoje ieškovė paskelbė apie vitaminų A ir E kainų padidinimą 5 %, Komisija nieko nepriduria prie to, kas matyti iš 183 konstatuojamosios dalies, nes net manant, kad šis paskelbimas buvo pirmasis iš tokių pačių kitų kartelio narių paskelbimų – atsakovė to nenurodo ir neįrodo, – tai galėtų būti tik dar vienas konkretus ieškovės elgesio, apie kurį kalbama šioje paskutinėje konstatuojamojoje dalyje, pavyzdys.

353 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia pažymėti, kad Komisija nepadarė vertinimo klaidos, sprendime padariusi išvadą, jog ieškovė atliko organizatorės vaidmenį darydama su vitaminais A ir E susijusius pažeidimus.

— Išvada dėl sunkinančios aplinkybės taikymo pažeidimams, susijusiems su vitaminais A ir E

354 Net jei Komisija, remdamasi savo pateiktais įrodymais, negalėjo pagrįstai padaryti išvados, kad ieškovė atliko kurstytojos vaidmenį darydama pažeidimus, susijusius su vitaminais A ir E, nagrinėdamas bylą šalių argumentų kontekste Pirmosios instancijos teismas, įgyvendindamas neribotą kompetenciją, nusprendžia, kad *BASF* skirtų baudų pagrindinio dydžio padidinimas 35 % už šiuos pažeidimus yra visiškai

pagrįstas atsižvelgiant į organizatorės vaidmenį, kurį juos darydama atliko *BASF* kartu su *Roche*, nors jos vaidmuo ir buvo mažiau svarbus nei *Roche*.

b) Su vitaminu B5 susijęs pažeidimas

Šalių argumentai

355 Dėl pažeidimo, susijusio su vitaminu B5, ieškovė pažymi, kad sprendimo 296 konstatuojamojoje dalyje, pirma, yra tvirtinama, kad kartelį „organizavo, jam vadovavo ir jį kontroliavo *Roche*“, ir, antra, pripažįstama, kad *BASF* nesiėmė iniciatyvos sudaryti neteisėtus susitarimus. Ieškovė pabrėžia, kad *Roche* ir *Daiichi Pharmaceutical Co. Ltd* (toliau – *Daiichi*) per 1990 m. gruodžio mėn. susitikimą kalbėjosi apie kartelio sudarymą ir kainų nustatymo bei kvotų pasiskirstymo mechanizmus ir kad *Daiichi* prašymu *Roche* įtraukė *BASF* (sprendimo 298 konstatuojamoji dalis). *Roche* vaidmuo organizuojant, parengiant ir kontroliuojant kartelį buvo labai aktyvus, ji sukūrė pagrindinę jo struktūrą, organizavo atskirus susitikimus su kiekvienu dalyviu, rinko duomenis apie kiekvieno dalyvio kainas bei apimtis ir skundėsi, kai šalys nesilaikė susitarimo. Sprendime yra minimas tik vienas atvejis, kai *BASF* paskelbė šias kainas, ir nepateikiama jokie įrodymo, kad *BASF* prisiėmė organizatorės vaidmenį arba atliko aktyviai dalyvavo valdant kartelį.

356 Ieškovė mano, kad jos vaidmuo buvo ne didesnis ir greičiausiai mažesnis nei *Daiichi*, kuri nebuvo laikoma organizatore. Šiuo atžvilgiu ji pabrėžia, kad *Daiichi* skatino išplėsti susitarimus priimant naujus narius ir privertė *Roche* įtraukti *BASF* (sprendimo 298 konstatuojamoji dalis). *Daiichi* kartu su *Roche* organizavo visus aukšto lygio ir darbo susitikimus, susijusius su vitaminu B5, tai reiškia, kad ji nuolat ir aktyviai dalijosi atsakomybe su *Roche*.

357 Atsakovės manymu, sprendimas įrodė, kad *BASF* atliko organizatorės vaidmenį su vitaminu B5 susijusiame kartelyje, nors jis ir buvo mažiau svarbus nei *Roche* vaidmuo. Ji pažymi, jog sprendime daroma nuoroda, kad *Roche* ir *BASF* aukšto lygio susitikimas įvyko 1992 m. birželio mėn., t. y. prieš trijų kartelio narių aukšto lygio susitikimus (314 konstatuojamoji dalis). Ji pažymi, jog pranešime apie kaltinimus ir sprendime (319 konstatuojamoji dalis) nurodoma, kad *Roche* arba *BASF* reguliariai *Daiichi* informuodavo, kad viena arba kita jų padidins kainas, pranešdavo padidinimo dieną ir siūlydavo palaikyti šią iniciatyvą. Iš sprendimo taip pat matyti, kad *Roche* ir *BASF* veikė bendrai kitų gamintojų atžvilgiu, nes jame pažymima, kad jos visada galėjo pakelti kainas ir iš tikrųjų tai darė, net jei *Daiichi* prieštaravo padidininimui (321–324 konstatuojamosios dalys).

358 Be to, atsakovė mano, kad *Daiichi* vaidmuo su vitaminu B5 susijusiame kartelyje jokiū būdu negalėjo būti vertinamas kaip organizatorės vaidmuo.

359 Dublike ieškovė ginčija, kad 1992 m. birželio mėn. įvykęs *Roche* ir *BASF* susitikimas gali reikšti, jog *BASF* atliko organizatorės arba kurstytojos vaidmenį. Dėl to, kad *Roche* ir *BASF* pakaitomis paskelbdavo apie kainų padidinius, pažymėtina, jog tai visiškai nerodo, nei kas juos pasiūlė, nei to, ar kitiems nariams, kurie su tuo nesutikdavo, būdavo daromas spaudimas. Taigi siekiant sužinoti, kas vadovavo karteliui, jis neturi reikšmės.

360 Dėl tariamai bendro *Roche* ir *BASF* fronto *Daiichi* atžvilgiu, susijusio su kainų padidininimu, ieškovė pabrėžia, jog bendras kartelių ypatumas yra tai, kad jo nariai nebūtinai turi tuos pačius interesus. Tai, kad *Roche* ir *BASF* interesai kainų atžvilgiu galėjo skirtis nuo *Daiichi* interesų, nesuteikia jokios informacijos dėl kartelio organizatoriaus vaidmens. Be to, tai, koks buvo realus trijų dalyvių elgesys 1998 m. pavasarį pasiūlius padidinti kainas, rodo, kad nebuvo jokio kartelio organizatoriaus,

nes kiekvienas dalyvis, siekdamas savo tikslų, laikėsi tokios politikos, kad šis kainų padidinimas rinkoje nepavyko (sprendimo 323–325 konstatuojamosios dalys). Šiuo atžvilgiu ieškovė pažymi, jog pati atsakovė atsiliepime į ieškinį (95 punktas) pripažįsta, kad kartelio organizatoriaus vaidmuo yra įrodytas tada, kai kartelio veikimas rodo, jog vienos įmonės elgesį rinkoje iš tikrųjų diktuoja kitos įmonės.

- ³⁶¹ Triplike atsakovė pažymi, kad sprendime niekada nebuvo teigiama, jog *BASF* inicijavo su vitaminu B5 susijusį kartelį. Ji priduria, kad organizatorės vaidmuo rinkoje nebūtinai reiškia, jog įmonė veikė ir kaip kartelio kurstytoja. Todėl neturi reikšmės ieškovės argumentai, kad *Roche* ir *Daiichi* buvo kartelio kurstytojos.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- ³⁶² Reikia priminti, kad pagal sprendimą su vitaminu B5 susijusiame kartelyje dalyvavo *Roche*, *BASF* ir Japonijos gamintojas *Daiichi*.

- ³⁶³ Taip pat reikia konstatuoti, kad *BASF* atžvilgiu atsakovė savo rašytinėse pastabose pažymi tik šios įmonės, kaip organizatorės, vaidmenį darant šį pažeidimą, nelaikydama jos kurstytoja.

364 Šiuo atžvilgiu, net jei sprendimo 712 konstatuojamojoje dalyje kalbant apie *Roche* ir *BASF* yra minimas tiek organizatorių, tiek kurstytojų vaidmuo, tai yra daroma apibendrintai, kalbant apie visus pažeidimus, o šios konstatuojamosios dalies išnašoje dėl vitamino B5 daroma nuoroda tik į 319 ir 322 konstatuojamąsias dalis, kurios yra susijusios ne su šio kartelio sudarymu arba išplėtimu, bet su šio vitamino kainų padidinimais, atliktais įgyvendinant kartelį.

365 Taigi reikia daryti išvadą, kad už su vitaminu B5 susijusį pažeidimą ieškovei skirtos baudos pagrindinio dydžio padidinimas 35% grindžiamas tik jos tariamu organizatorės vaidmeniu. Todėl Pirmosios instancijos teismas, prižiūrėdamas šio padidino teisėtumą, turi apriboti savo nagrinėjimą faktinėmis aplinkybėmis, kurios sprendime yra minimos kaip *BASF* organizatorės vaidmens įrodymai ir kurios susijusios su vitamino B5 kainų padidiniu įgyvendinant kartelį.

366 Sprendimo 319 konstatuojamojoje dalyje nurodoma, kad, „pasak *Daiichi*, *Roche* arba *BASF* reguliariai jai pranešdavo, kad viena jų padidins kainas, informuodavo apie šio padidino datą ir pasiūlydavo „sekti“; dažnai šie „skelbimai“ „buvo pateikiami specializuotoje spaudoje“.

367 Sprendimo 321 ir 322 konstatuojamosiose dalyse yra nurodyti bendrieji motyvai, skatinę *Roche* ir *BASF* didinti vitamino B5 kainas: pirma, interesas sumažinti konkurentų maržas pirminių mišinių perdirbimo rinkoje siekiant išstumti juos iš rinkos ir, antra, būtinybė išvengti valiutų kursų nulemtu kainų skirtumo tarp regionų ir vežimo iškraipymų platintojams atliekant perkrovimus. Kaip primena atsakovė, iš sprendimo 323–325 konstatuojamųjų dalių taip pat matyti, kad *Roche* ir *BASF* didino kainas, net jei *Daiichi* prieštaravo padidinimui.

- 368 Ieškovė neginčija konstatuojamosiose dalyse nurodytų aplinkybių, nurodytų šio sprendimo 366 ir 367 punktuose.
- 369 Ji aiškina 319 konstatuojamąją dalį taip, kad *Roche* ir *BASF* pakaitomis paskelbdavo apie kainų padidinimus, ir pažymi, kad ši aplinkybė niekaip neįrodo, kas siūlydavo šiuos padidinimus.
- 370 Taigi iš šios konstatuojamosios dalies, kaip ir iš pranešimo apie kaltinimus 101 punkto trečiosios pastraipos bei atitinkamos 1999 m. liepos 19 d. *Daiichi* pareiškimo ištraukos, kurią atsakovė pridėjo prie bylos vykdydama proceso organizavimo priemones, matyti, kad ieškovė arba *Roche* neapsiribodavo tuo, jog pirmosios paskelbdavo apie padidinimus, jos priimdavo sprendimą dėl šių padidinimų ir apie tai įspėdavo *Daiichi*.
- 371 Priešingai nei vitaminų A ir E atžvilgiu (žr. šio sprendimo 347 punktą), sprendime aprašant su vitamino B5 karteliu susijusias faktines aplinkybes nenurodoma, kad šio kartelio nariai drauge per reguliarius susitikimus nusprendavo apie kainų padidinimą, jo mastą ir įgyvendinimo dieną. Sprendimo 317 konstatuojamojoje dalyje yra minima „keletas susitartų kainų padidinimų“, o 319 konstatuojamojoje dalyje aprašomas mechanizmas, kurį Komisijai atskleidė *Daiichi* ir pagal kurį *Roche* arba *BASF* imdavosi iniciatyvos padidinti kainas ir iš anksto pranešdavo apie tai *Daiichi*, siūlydamos prisidėti. Taigi paaiškėja, kad sutarti padidinimai būdavo konkrečiai įgyvendinami *Roche* arba *BASF* imantis individualios iniciatyvos dėl padidinimo taikymo, masto ir momento.
- 372 Bet kuriuo atveju, net ir darant prielaidą, kad šalys iš anksto susitardavo ne tik dėl mechanizmo, pagrindžiančio susitarimus dėl kainų (individuali iniciatyva, išankstinis pranešimas kitiems gamintojams, šių sekimas), bet taip pat kiekvienu atveju ir dėl

konkreto kainų padidinimo, jo masto ir įgyvendinimo datos, *Roche* arba *BASF* spontaniškos iniciatyvos atžvilgiu jos vis tiek likdavo antrinės (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 348 punkte esančius samprotavimus).

- 373 Atsakomybės tarp *Roche* ir *BASF* pasidalijimas šioje srityje paaiškinamas šių įmonių bendrais interesais, minimais sprendimo 321 konstatuojamojoje dalyje, tiksliau 322 konstatuojamojoje dalyje, ir šių įmonių veikimu bendrai, kuris, be kita ko, pasireiškė per kainų padidinimą, minimą 324 ir 325 konstatuojamosiose dalyse – šie veiksniai apibūdina bylos kontekstą, į kurį atsižvelgiant turi būti vertinami organizatorės vaidmens įrodymai (šiuo klausimu žr. 269 punkte minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* 241 punktą).
- 374 Dėl ieškovės nurodytos aplinkybės, kad *Daiichi*, nepakludama *Roche*, neprisijungė prie minėtų kainų padidinimo ir galutinai žlugo rinkoje (sprendimo 323–325 konstatuojamosios dalys), pažymėtina, kad ji niekaip nesumažina didelės atsakomybės už kartelio dalyvių skatinimą neteisėtai elgtis, kurią ieškovė, kaip ir *Roche*, prisiėmė imdamasi iniciatyvos didinti vitamino B5 kainas pagal sprendimo 319 konstatuojamojoje dalyje aprašytą schemą. Pažymėtina, kad, priešingai nei teigia ieškovė, tai, kad įmonė daro spaudimą ir net diktuoja, kaip turi elgtis kiti kartelio nariai, nėra būtina sąlyga, kad ši įmonė galėtų būti vertinama kaip kartelio organizatorė. Iš esmės pakanka, kad įmonė būtų svarbi varomoji kartelio jėga – tokia išvada gali būti padaryta dėl to, kad ji sugalvodavo ir kartelio nariams pasiūlydavo, kaip jiems elgtis, net jeigu ji neturėdavo tikros galimybės jų priversti.
- 375 Taigi iš sprendimo 319 konstatuojamojoje dalyje nurodytos aplinkybės Komisija teisingai padarė išvadą, kad ieškovė, kaip ir *Roche*, nors ir mažiau, buvo ypač atsakinga už kartelio, susijusio su vitaminu B5, veikimą.

- 376 Ši atsakomybė negali būti ginčijama dėl tos priežasties, kad pati *Daichi* galėjo atlikti kartelio kurstytojos vaidmenį arba organizavo tam tikrus jo susitikimus.
- 377 Taigi reikia pažymėti, kad ieškovė neįrodė, jog Komisijos vertinimas, esą *BASF* kartu su *Roche* atliko organizatorės vaidmenį darydama su vitaminu B5 susijusį pažeidimą, yra klaidingas.
- 378 Kadangi šis ieškinio pagrindas nukreiptas prieš šį vertinimą, jis turi būti atmestas pažymint, kad ieškovė nepateikė jokio konkretaus kaltinimo dėl atitinkamo jai pritaikyto baudos padidینimo.

c) Su vitaminu C susijęs pažeidimas

Šalių argumentai

- 379 Dėl pažeidimo, susijusio su vitaminu C, ieškovė tvirtina, jog sprendime pateikiami įrodymai nepatvirtina, kad ji kartu su *Roche* ėmėsi iniciatyvos sudaryti neteisėtus susitarimus arba kartu su *Roche* vadovavo šiems susitarimams. Sprendime aiškiai nurodyta, kad *Roche* viena vadovavo susitarimams dėl vitamino C. Vieninteliai sprendime pateikiami įrodymai prieš ieškovę yra tai, kad jos patalpose įvyko du susitikimai su kitais kartelio nariais, siekiant aptarti Kinijos gamintojų iššūkį, be to, per šiuos susitikimus *Roche*, o ne *BASF* pasiūlė padidinti kainas ir sumažinti apimtis. Be to, ieškovė tvirtina, kad *Takeda* ne mažiau nei ji, o gal ir daugiau, buvo įsitraukusi į neteisėtų susitarimų dėl vitamino C rengimą ir kurstė juos sudaryti. Ji nurodo, kad *Takeda* vis dėlto nebuvo palaikyta organizatore.

380 Atsakovė teigia, jog vertinimas, kad ieškovė atliko organizatorės vaidmenį darant su vitaminu C susijusį pažeidimą, yra tinkamas atsižvelgiant ir į *Takeda* vaidmenį. Ieškovė pamiršo nurodyti kitas svarbias sprendimo vietas, kuriose įrodoma, kad *Takeda* turėjo atsilaikyti prieš glaudžią Europos gamintojų, tarp jų *Roche* ir *BASF*, sąjungą. Šiuo atžvilgiu atsakovė primena, jog 433 konstatuojamojoje dalyje yra nurodyta, kad būtent *BASF* per vieną iš jos surengtų susitikimų nusprendė prisiimti organizatorės vaidmenį, jog primestų siekiamas nustatyti kainas. Iš esmės iš šios konstatuojamosios dalies matyti, kad, nepaisant *Roche* pasiūlymo dėl kainų, *BASF* norėjo nustatyti 25, 26 ir 27 Vokietijos markių (DEM) kainas antrajam, trečiajam ir ketvirtajam 1993 m. ketvirčiams ir kitiems kartelio nariams aiškiai nurodė, kad ji siekia būti lydere rinkoje taikant šias kainas. Be to, 437 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad *BASF* parengė darbo dokumentus, kurie buvo skirti jos pasiūlymams 1993 m. gegužės 25 d. susitikime pateikti. Pasak atsakovės, ieškovė net sutinka, kad ji vadovavo su vitaminu C susijusiam karteliui, nes ieškinio pareiškimo 149 punkte nurodo, „kad iš tikrųjų kartais *BASF* turėjo atlikti tam tikrą vaidmenį“.

381 Dėl tariamai vienodų *BASF* ir *Takeda* vaidmenų atsakovė pažymi, jog įmonei pripažinti kartelio organizatore nepakanka, kad ji užmegztų ryšius su konkurentais (t. y. atliktų kurstytojos vaidmenį), jei kartelio veikimas rodo, kad elgesį rinkoje iš tikrųjų diktuoja kitos įmonės. Būtent toks yra *Takeda* atvejis. Iš esmės atsakovė nurodo, kad *BASF* sutiko su *Roche* kainų politika (sprendimo 424 konstatuojamoji dalis) ir Europos gamintojai pateikė ultimatumą *Takeda*, kuri turėjo sutikti su savo vitamino C pardavimo sumažinimu, antraip jie būtų pasitraukę iš susitarimo (442 konstatuojamoji dalis). Priešingai, *Roche* ir *BASF* neprisidėjo prie *Takeda* paskelbto kainų padidinimo (425 konstatuojamoji dalis), o Europos gamintojai nuolat atmesdavo *Takeda* pasiūlymus arba jų neįgyvendindavo (sprendimo 446, 447 ir 456 konstatuojamosios dalys). *Takeda*, kurią šios įmonės įtraukė į kvotų nustatymą, nesilaikė jų nustatytų kvotų. Be to, jos tarpusavyje susitikdavo nedalyvaujant *Takeda*.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 382 Primintina, kad pagal sprendimą su vitaminu C susijusiame kartelyje dalyvavo trys Europos gamintojai: *Roche*, *BASF*, *Merck KgaA* ir Japonijos gamintojas *Takeda*.
- 383 Reikia konstatuoti, kad *BASF* atžvilgiu atsakovė savo rašytinėse pastabose nurodo tik *BASF*, kaip organizatorės, vaidmenį darant šį pažeidimą, tačiau nelaiko jos taip pat ir kurstytoja.
- 384 Sprendimo 712 konstatuojamosios dalies išnašoje tarp konstatuojamųjų dalių, patvirtinančių *BASF*, kaip organizatorės ir kurstytojos, vaidmenį darant įvairius pažeidimus, minima ir sprendimo 388 konstatuojamoji dalis, kuri susijusi su minėto pažeidimo kilme. Tačiau reikia konstatuoti, kad 388 konstatuojamojoje dalyje *BASF* net neminima, tačiau ši dalis rodo, kad parengiamieji susitikimai dėl kartelio sudarymo įvyko tarp *Roche* ir *Takeda*. Todėl nuoroda į 388 konstatuojamąją dalį 712 konstatuojamosios dalies išnašoje akivaizdžiai yra korektūros klaida.
- 385 Iš to matyti, kad už su vitaminu C susijusius pažeidimus ieškovei skirtos baudos pagrindinio dydžio padidinimas 35 % grindžiamas tik tariamu jos, kaip organizatorės, vaidmeniu. Todėl Pirmosios instancijos teismas, prižiūrėdamas šio padidinimo teisėtumą, turi apriboti savo nagrinėjimą faktinėmis aplinkybėmis, kurios sprendime yra pateikiamos kaip *BASF* organizatorės vaidmens įrodymai, t. y. tomis, kurios nurodytos 432, 437 ir 439 konstatuojamosiose dalyse, susijusiose su tam tikrų kartelio susitikimų organizavimu ir vykdymo sąlygomis.

- 386 Sprendimo 432 konstatuojamojoje dalyje yra nurodytas susitikimas su *Roche* ir *Merck*, kurį 1993 m. pradžioje ieškovė organizavo savo būstinėje Liudvigshafene, kad būtų aptartos su Kinijos gamintojų konkurencija susijusios problemos. 439 konstatuojamojoje dalyje nurodytas kitas susitikimas, kuris įvyko ieškovės biure Frankfurte ir kuriame dalyvavo keturi kartelio nariai.
- 387 Pažymėtina, jog tai, kad pas ieškovę įvyko du kartelio susitikimai, atrodo nereikšminga atsižvelgiant į tai, kad sprendime minima daug dvišalių *Roche* ir *Takeda* susitikimų, įvykusių Bazelyje (*Roche* būstinė) arba Tokijuje (*Takeda* būstinė) (388, 390, 391, 403, 407, 413, 418, 420, 456 konstatuojamosios dalys), ir į tai, kad nuo 1991 m. iki 1993 m. gegužės mėn. Europos gamintojų ketvirčio susitikimai paprastai vykdavo Bazelyje (415 konstatuojamoji dalis).
- 388 437 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad ieškovė „pateikė (daugiašaliu 1993 m. gegužės 25 d. Ciuricho susitikimo) savo darbo dokumentus, kuriuose išsamiai išdėstyta pasiūlymas 5 % sumažinti (kvotas) ir rastas kompromisas“.
- 389 Dėl tam tikro šio sakinio, kuriuo atsakovė remiasi savo rašytinėse pastabose, dviprasmiškumo Pirmosios instancijos teismas, taikydamas proceso organizavimo priemonės, paprašė, kad atsakovė pateiktų darbo dokumentus ir patikslintų, ar šiuo sakiniu siekiama konstatuoti, kad *BASF* šiuos dokumentus kitiems kartelio nariams pateikė 1993 m. gegužės 25 d. susitikimui.
- 390 Vykdydama šį prašymą atsakovė pateikė dokumentą, kurį jai per administracinę procedūrą perdavė *BASF* ir kuris yra susijęs su 1993 m. vitamino C kvotomis (toliau – 1993 m. dokumentas dėl kvotų). Be to, ji patikslino sprendimo 437 konstatuojamojoje dalyje nesiekusi konstatuoti, kad ieškovė pateikė šį dokumentą kitiems kartelio nariams, tik norėjusi parodyti, kad *BASF* pozicija per 1993 m. gegužės 25 d.

susitikimą buvo palanki kvotų sumažinimui 5 % ir kad *BASF* norėjo pasiūlyti kitiems dalyviams aptarti šį pasiūlymą. Atsakovė pažymi, kad dokumente dėl kvotų, kaip per administracinę procedūrą aiškino *BASF*, 1993 m. spausdintas kvotas nustatė *Roche*, o ranka kvotas įrašė *BASF* atstovas, ir jose atsispindėjo pasiūlytas susitarimas, aptartas per šį susitikimą.

391 Šie atsakovės paaiškinimai yra gana painūs ir neleidžia suprasti, ar *BASF* per 1993 m. gegužės 25 d. susitikimą palaikė *Roche* pasiūlymą, ar ji pati pasiūlė kitiems kartelio nariams alternatyvą – 1993 m. dokumente dėl kvotų ranka įrašytas kvotas. Taip pat iš bylos nėra aišku, kad šias ranka įrašytas kvotas *BASF* atstovas į dokumentą įrašė prieš 1993 m. gegužės 25 d. susitikimą, o ne per jį arba po jo.

392 Tačiau iš sprendimo 436 ir 437 konstatuojamųjų dalių aiškiai matyti, kad per šį susitikimą būtent *Roche* pateikė pasiūlymą dėl bendro kvotų sumažinimo 5 % 1993 m., kad *Takeda* nesutiko su šiuo pasiūlymu ir pateikė priešpriešinį pasiūlymą ir kad buvo priimtas kompromisinis pasiūlymas, t. y. sumažinti Europos gamintojų kvotas 2,5 %, o *Takeda* kvotą – 2,2 %. Aplinkybė, kad *BASF* tokį sprendimą parengė prieš susitikimą ir per susitikimą jį pasiūlė, atsižvelgiant į bendrą jos kontekstą, negali būti svarbus *BASF*, kaip organizatorės, vaidmens įrodymas. Ši situacija iš esmės rodo, kad iniciatyva sumažinti gamybą 1993 m. priklausė *Roche* (šiuo klausimu taip pat žr. sprendimo 432 ir 434 konstatuojamąsias dalis) ir mažiausiai trys gamintojai suformulavo pasiūlymus dėl kvotų sumažinimo. Aplinkybė, kad galiausiai buvo pritarta *BASF* pasiūlymui kaip *Roche* ir *Takeda* pozicijų kompromisui, neleidžia ieškovės laikyti kartelio organizatore.

- 393 Taigi faktinės aplinkybės, nurodytos sprendime kaip įrodymai dėl *BASF*, kaip organizatorės, vaidmens darant su vitaminu C susijusį pažeidimą, net įvertintos atsižvelgiant į bylos kontekstą, neturi tikros reikšmės norint priskirti ieškovei tokį vaidmenį
- 394 Iš to matyti, kad sprendimas šiuo atžvilgiu yra neteisėtas ir Pirmosios instancijos teismas gali įgyvendinti savo neribotą kompetenciją, siekdamas nustatyti, ar, atsižvelgiant į visas svarbias bylos aplinkybes (šiuo klausimu žr. 62 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Michelin prieš Komisiją* 111 punktą ir 2003 m. rugsėjo 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Volkswagen prieš Komisiją*, C-338/00 P, Rink. p. I-9189, 151 punktą), ieškovė vis dėlto gali būti vertinama kaip nagrinėjamo kartelio organizatorė, ir ar už dalyvavimą darant šį pažeidimą jai skirtos baudos pagrindinis dydis turi būti padidintas atsižvelgiant į šią sunkinančią aplinkybę.
- 395 Pagrįsdama savo išvadą, kad ieškovė iš tikrųjų atliko tokį vaidmenį, atsakovė savo rašytinėse pastabose taip pat mini faktines aplinkybes, kurios yra nurodytos sprendimo konstatuojamosiose dalyse, nepaminėtose 712 konstatuojamosios dalies išnašoje.
- 396 Šiuo atžvilgiu dėl, pirma, nuorodos, kurią atsakovė daro į 433 konstatuojamąją dalį, siekdama įrodyti, jog ieškovė prisiėmė organizatorės vaidmenį, kad būtų primestos siekiamos nustatyti kainos, konstatuotina, kad ji neturi reikšmės.
- 397 433 konstatuojamojoje dalyje nurodoma, kad *BASF* pateikė išsamų raštą dėl jos būstinėje Liudvigshafene 1993 m. pradžioje organizuoto susitikimo (žr. šio sprendimo 386 punktą) ir kad šis raštas rodo, kokias kainas buvo siekiama nustatyti trims paskutiniams 1993 metų ketvirčiams.

- 398 Vykdydama Pirmosios instancijos teismo prašymą, pateiktą taikant proceso organizavimo priemones, atsakovė pateikė šį raštą ir pažymėjo, kad jis įrodo *BASF* prisiimtą organizatorės vaidmenį, nes šis raštas priklauso *BASF*, ši jo neginčijo ir iš jo matyti, kad *BASF* norėjo fiksuoti kainas atitinkamai 24, 25 ir 26 DEM kiekvienam iš minėtų ketvirčių.
- 399 Šiuo atžvilgiu patikslinus, kad 433 konstatuojamosios dalies nuoroda, jog šį raštą pateikė *BASF*, akivaizdžiai reiškia, kad ieškovė Komisijai jį pateikė per administracinę procedūrą, o ne kad jis buvo pateiktas kitiems kartelio nariams prieš susitikimą Liudvigshafene kartu su ieškove, pažymėtina, jog 432 konstatuojamojoje dalyje aiškiai nurodyta, kad per tą patį susitikimą būtent *Roche* pasiūlė pakelti kainas per minėtus ketvirčius.
- 400 Be to, atsakovė nepaaiškina, kaip šis raštas, dėl kurio nėra įrodyta, ar jis buvo *BASF* parengtas prieš susitikimą, per jį arba po jo, liudija apie konkretų *BASF* ketinimą kainų lygio atžvilgiu arba apie jos ypatingą vaidmenį nustatant tokias kainas. Pažymėtina, kad pateikdama šį raštą Komisijai kaip savo 1999 m. birželio 23 d. laiško priedą ieškovė aiškinamajame dokumente tik nurodė (administracinės bylos 4428 puslapis), kad šis raštas atspindi „su vitaminu C susijusį susitarimą“.
- 401 Todėl atsakovė klaidingai remiasi sprendimo 433 konstatuojamąja dalimi, teigdama, kad ieškovė per šį susitikimą ketino prisiimti organizatorės vaidmenį, siekdama primesti norimas kainas.
- 402 Antra, dėl aplinkybių, kurios, atsakovės nuomone, rodo tarp Europos gamintojų buvus susitarimą dėl to, kokie turėjo būti kainų ir pardavimo pokyčiai, bei jų konfliktą su *Takeda* (žr. šio sprendimo 381 punktą), pažymėtina, kad interesų, tikslų

ir pozicijų, kurių kartelyje laikėsi jo narių grupė, bendrumas nebūtinai reiškia, kad šios grupės nariams turi būti būtinai priskirtas organizatoriaus vaidmuo ar kad šis vertinimas, kuris, atsižvelgiant į kitas aplinkybes, būtų taikomas vienam iš jų, turi būti išplėstas ir taikomas visiems kitiems. Be to, *Merck* taip pat priklausė šiai Europos gamintojų „glaudžiai sąjungai“, kurią nurodo atsakovė, tačiau ji nebuvo palaikyta organizatore. Tiesa, sprendime yra nurodyta daugiau aplinkybių, pagrindžiančių kaltinimus *BASF*, o ne *Merck*, t. y. dviejų susitikimų organizavimas (žr. šio sprendimo 386 punktą) ir *Roche* duotas pažadas prireikus pakeisti vietos struktūrą, jei *Roche* konstatuotų, kad *BASF* kainos vietos lygiu destabilizuoja rinką (sprendimo 424 konstatuojamoji dalis), bet šios aplinkybės nėra pakankamai svarbios norint iš esmės pateisinti tai, kad *Merck* ir *BASF* nagrinėjamos sunkinančios aplinkybės atžvilgiu iš esmės buvo vertinamos skirtingai. Dėl palyginimo su *Takeda* atliktu vaidmeniu konstatuotina, jog iš sprendimo iš tikrųjų matyti, kad keliais atvejais ji turėjo formaliai sutikti palaikyti pirminius susitarimus dėl kvotų, kaip reikalavo Europos gamintojai, tačiau iš jo taip pat matyti, kad faktiškai *Takeda* nesilaikė šio kompromiso ir kad kitais atvejais (pavyzdžiui, per 1993 m. gegužės 25 d. susitikimą Ciuriche, kuris yra minimas 436 ir 437 konstatuojamosiose dalyse) nesutiko su jai pateiktais pasiūlymais ir pasiekė, kad būtų priimtas kompromisinis sprendimas.

- 403 Bendriau kalbant, reikia pažymėti, kad, kaip tvirtina ieškovė, visos atsakovės nurodytos aplinkybės, susijusios su konfliktu tarp Europos gamintojų ir *Takeda*, tik liudija apie kartelio nestabilumą, kuris jį ištiko dėl nelaukto ir didelio Kinijos gamintojų pardavimo padidėjimo, ir apie derybas, kartais įtemptas, kurias kartelio nariai, atlikdami iš tikrųjų aktyvų, bet ne organizatorių vaidmenį, pradėjo norėdami išspręsti sunkumus, atsiradusius dėl Kinijos konkurencijos. Iš sprendimo 439 ir 440 konstatuojamųjų dalių matyti, pavyzdžiui, kad buvo atvejų, kai kiekvienas iš keturių kartelio narių pateikdavo savo pasiūlymus. Be to, Europos gamintojų ultimatumų *Takeda* (be atsakovės 442 konstatuojamojoje dalyje nurodyto ultimatumo, žr. 444 ir 446 konstatuojamosiose dalyse nurodytą analogišką ultimatumą, kurį *BASF* ir *Merck* pareiškė *Takeda*, tarpininkaujant *Roche*) tikslas buvo ne kokios nors ypatingos sankcijos, bet paprasčiausiai pasitraukimas iš kartelio, ir bet kuriuo atveju iš sprendimo 425 konstatuojamosios dalies matyti, jog *Takeda* taip pat pareiškė ultimatumą *Roche* ir *BASF*, kuriuo buvo siekiama nustatyti „priemonės prieš jas“, jei šios neprišidės prie jos kainų.

404 Tokiomis aplinkybėmis vienintelė įmonė, kuri galbūt galėtų būti palaikyta organizatore, yra *Roche*, kuri organizavo daug susitikimų (415 konstatuojamoji dalis), susitikdama, viena vertus, su *BASF* ir *Merck* (415 ir 432 konstatuojamosios dalys) ir, kita vertus, su *Takeda* (403, 407, 412, 413, 415, 418, 419, 420, 443 ir 456 konstatuojamosios dalys), prisiimdama *BASF* ir *Merck* atstovės vaidmenį derybose su *Takeda* (444 ir 456 konstatuojamosios dalys) ir *Takeda* atstovės vaidmenį per Europos gamintojų ketvirčio susitikimus (416 konstatuojamoji dalis), rinkdavo duomenis apie kartelio narių pardavimą ir jiems nurodydavo kiekvieno įmonės bendrus rezultatus (417 konstatuojamoji dalis). Be to, *Roche* yra kartelio narė, kuri, kaip matyti iš sprendimo, dažniausia suformuluodavo su kartelio veikimu susijusius pasiūlymus (pavyzdžiui., *Roche* pasiūlė kartelio nariams suderinti pozicijas kliento *Coca-Cola* atžvilgiu: 410 konstatuojamoji dalis; per dvišalį susitikimą su *Takeda* 1991 m. gegužės 15 ir 16 d. ji pasiūlė nustatyti pardavimo Europoje kvotas kiekvienai šaliai 1991 metams: 423 konstatuojamoji dalis; per susitikimus 1993 m. pradžioje ir 1993 m. gegužės 25 d. ji pasiūlė sumažinti gamybą ir (arba) padidinti kainas: 432–434 ir 436 konstatuojamosios dalys; per 1993 m. lapkričio 10 d. susitikimą su *Takeda* Tokijuje ji pasiūlė naują kvotų sistemą 1994 metams: 445 konstatuojamoji dalis).

405 Be to, ieškinio pareiškimo 149 punkte esantis tvirtinimas, kad „*BASF* kartais turėjo atlikti tam tikrą vaidmenį“, negali reikšti, kad ieškovė pripažįsta savo, kaip organizatorės, vaidmenį, nes tame pačiame punkte ieškovė pažymi, kad vis dėlto ji nevadovavo susitarimams arba neadministravo jų.

406 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus reikia daryti išvadą, kad nei sprendime, nei Pirmosios instancijos teisme Komisija nepateikė pakankamų įrodymų, jog ieškovė kartu su *Roche* atliko organizatorės vaidmenį darydama su vitaminu C susijusį pažeidimą.

407 Todėl ieškovei skirtos baudos pagrindinio dydžio padidinimas 35 % turi būti panaikintas.

d) Su vitaminu D3 susijęs pažeidimas

Šalių argumentai

- 408 Dėl su vitaminu D3 susijusio pažeidimo ieškovė pažymi, kad sprendimo 461 konstatuojamojoje dalyje pati Komisija pripažino negalinti nustatyti, kas – *Roche*, *BASF* ar *Solvay Pharmaceuticals BV* (toliau – *Solvay*) – buvo šio pažeidimo kurstytoja. Ieškovė pabrėžia, kad vis dėlto ji kartu su *Roche* buvo palaikyta kurstytoja ir organizatore, o *Solvay* nebuvo taip vertinama. Komisija nepateikė nė menkiausio įrodymo, pagrįsdama tokią išvadą dėl ieškovės. Iš esmės sprendimas šiuo atžvilgiu grindžiamas tik 459 ir 460 konstatuojamosiomis dalimis, kurios tik įrodo, kad, viena vertus, *Roche* pareiškė, jog *Solvay* ėmėsi iniciatyvos dėl susitarimų, ir, kita vertus, kad *Solvay* pareiškė, jog ji nesiėmė iniciatyvos, bet buvo paskutinė prie kartelio prisijungusi narė. Tokios aplinkybės neleidžia daryti išvados, kad *BASF* buvo šių susitarimų kurstytoja arba organizatorė.
- 409 Ieškovė pabrėžia, kad jos vaidmuo kartelyje kertasi su aktyvių vadovų vaidmeniu, kurį atliko tiek *Roche*, tiek *Solvay* ir kuris matyti iš kelių sprendime nurodytų aplinkybių.
- 410 Atsakovė pažymi, kad vitamino D3 atveju ji pripažino ieškovės ne kaip kurstytojos, bet daugiau kaip organizatorės vaidmenį, t. y. aktyvų vaidmenį veikiant karteliui. Be to, baudų nustatymo metodo gairėse yra nurodyta, kad bauda kartelio organizatoriui arba kurstytojui gali būti padidinta. Taip pat nėra jokio įrodymo, kad *Solvay* ėmėsi iniciatyvos dėl kartelio, ir net darant prielaidą, kad tokia aplinkybė būtų įrodyta, tai, jog Komisija suklydo nepadidindama baudos *Solvay* už jos tariamą kurstytojos

vaidmenį, nereiškia, kad ji padarė klaidą, padidindama ieškovei skirtą baudą už šios, kaip organizatorės, vaidmenį.

- 411 Ji pažymi, jog sprendimo 472 konstatuojamojoje dalyje yra nurodyta, kad po pirmojo susitikimo 1994 m. sausio mėn. gamintojai apibrėžė „katalogo“ kainas ir minimalias kainas kiekvienam regionui ir kad iš ranka įrašyto komentaro *Solvay* užrašuose matyti, jog *BASF* pirmoji paskelbdavo kainas.
- 412 Be to, *Solvay* savo atsakyme į pranešimą apie kaltinimus pažymėjo *BASF* ir *Roche*, kaip organizatorių, vaidmenį su vitaminu D3 susijusiame kartelyje, o pati *Roche* pripažino, kad šis kartelis prasidėjo užmezgus abipusius ryšius su *BASF*.
- 413 Nagrinėjant kvotų srityje nustatytus tikslus, sprendime yra atsižvelgiama į sąlygiškai silpnesnę *Solvay* poziciją, palyginti su kitais dviem gamintojais (476 konstatuojamoji dalis). Be to, jame nurodoma, kad pirmoji kainas padidino *BASF* ir kad tik vėliau *Solvay* savo ruožtu vieną kartą padidino kainas (472, 473 ir 479 konstatuojamosios dalys). Remdamasi šiais faktais atsakovė nusprendė, kad net jei *BASF*, kaip organizatorės, vaidmuo buvo mažiau svarbus nei *Roche*, jis buvo svarbesnis nei *Solvay* vaidmuo.
- 414 Dublike ieškovė nurodo, kad atsakovės pateikti įrodymai nepatvirtina, jog ji atliko organizatorės vaidmenį darydama su vitaminu D3 susijusį pažeidimą.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 415 Primintina, kad pagal sprendimą su vitaminu D3 susijusiame kartelyje dalyvavo *Roche*, *Solvay*, *BASF* ir *Aventis*.
- 416 Atsakovė savo rašytinėse pastabose pažymėjo, kad šio kartelio atveju ji inkriminavo ieškovei ne kurstytojos, o organizatorės vaidmenį (žr. šio sprendimo 410 punktą). Tačiau ji nurodė, jog *Roche* pripažino, kad kartelis prasidėjo užmezgus abipusius ryšius su *BASF* (žr. šio sprendimo 412 punktą).
- 417 Pažymėtina, kad 712 konstatuojamojoje dalyje *Roche* ir *BASF*, kaip organizatorių ir kurstytojų, vaidmuo apskritai yra nurodytas ir dėl visų pažeidimų, tačiau šios konstatuojamosios dalies išnašoje nėra nuorodos į jokią sprendimo konstatuojamąją dalį, skirtą faktinėms aplinkybėms, susijusioms su vitaminu D3, aprašyti.
- 418 Šiomis sąlygomis konstatuotina, kad ieškovei už dalyvavimą šiame kartelyje skirtos baudos pagrindinio dydžio padidinimas 35 %, atsižvelgiant į sunkinančias aplinkybes, yra nepakankamai motyvuotas, nes jis neleidžia suprasti, ar šis padidinimas buvo nustatytas atsižvelgiant į kurstytojos, ar į organizatorės vaidmenį, ar į abu šiuos vaidmenis, kuriuos *BASF* atliko darydama šį pažeidimą.
- 419 Be to, bet kuriuo atveju motyvavimas grindžiamas tik bendrojo pobūdžio samprotavimais, išdėstytais sprendimo 713–717 konstatuojamosiose dalyse, dėl kurių šio sprendimo 295–300 punktuose jau buvo nuspręsta, kad jie negali pateisinti organizatorės arba kurstytojos vaidmens priskyrimo ieškovei inkriminuojamų pažeidimų atžvilgiu.

420 Taigi nagrinėjamas baudos padidinimas yra neteistas, todėl Pirmosios instancijos teismas turi įgyvendinti savo neribotą kompetenciją, įvertindamas ieškovės vaidmenį darant su vitaminu D3 susijusį pažeidimą, kad patvirtintų, panaikintų arba iš dalies pakeistų šį padidinimą.

— Kurstytojos vaidmuo

421 Kad ir kaip turėtų būti suprantama atsakovės pozicija dėl to, ar ieškovė atliko kurstytojos vaidmenį su vitaminu D3 susijusiame kartelyje, reikia konstatuoti, kad, kaip nurodo ieškovė, joks Pirmosios instancijos teismui pateiktas dokumentas neleidžia patvirtinti, jog ieškovė atliko tokį vaidmenį.

422 Iš sprendimo konstatuojamųjų dalių, susijusių su šiuo karteliu, t. y. 459–463 konstatuojamųjų dalių, visiškai nematyti tokio *BASF* vaidmens, bet yra pateikiami prieštaringi *Roche* ir *Solvay* tvirtinimai dėl to, kuri įmonė ėmėsi iniciatyvos sudaryti kartelį: *Roche* priskiria šią atsakomybę *Solvay*, o ši atmeta šią atsakomybę. 461 konstatuojamojoje dalyje Komisija net aiškiai palieka atvirą klausimą, kas sukūrė kartelį. Atsakovės tvirtinimas, esą *Roche* prisipažino, kad šis kartelis prasidėjo nustačius abipusius ryšius su *BASF*, atrodo akivaizdžiai nepagrįstas skaitant *Roche* pateiktą dokumentą, kuriuo atsakovė grindžia šį tvirtinimą. Iš esmės *Roche* 1999 m. liepos 30 d. laiško Komisijai ištraukoje, kurią šiuo klausimu pateikė atsakovė, nėra tokio *Roche* prisipažinimo, joje greičiau du kartus nurodyta, kad *Duphar* (*Solvay* grupės įmonė) ėmėsi iniciatyvos („*Duphar took the initiative*“; „*Duphar invigorated its attempts to organise a cartel agreement with Roche and BASF*“).

423 Taigi ieškovė pagrįstai tvirtina, jog nėra įrodymų, kad ji atliko kurstytojos vaidmenį su vitaminu D3 susijusiame kartelyje.

— Organizatorės vaidmuo

424 Norėdama pagrįsti savo nuomonę, kad ieškovė kartu su *Roche* nagrinėjamame kartelyje atliko organizatorės vaidmenį, atsakovė iš esmės nurodo keturis elementus.

425 Pirma, ji remiasi tuo, kad per pirmąjį 1994 m. sausio mėn. kartelio susitikimą buvo nustatytos „katalogo“ kaina ir minimalios kainos 1994 m. antrajam ketvirčiui – ši aplinkybė nurodyta sprendimo 472 konstatuojamojoje dalyje. Šiuo atžvilgiu atsakovė pažymi, kad ranka įrašytas komentaras *Solvay* užrašuose, parengtuose šiam susitikimui, rodo, kad „*BASF* paskelbia kainas pirmoji“ ir kad tai buvo pirmasis kartelio kainų padidinimas.

426 Šis įrodymas neturi reikšmės siekiant priskirti ieškovei organizatorės vaidmenį.

427 Iš esmės pažymėtina, jog vien tai, kad kartelio narys pirmasis paskelbė apie naują kainą arba kainos padidinimą, negali būti laikoma jo, kaip kartelio organizatoriaus, vaidmens įrodymu, jei bylos aplinkybės rodo, kad nagrinėjama kaina arba padidinimas buvo iš anksto nustatyti bendrai susitarus su kitais kartelio nariais ir kad šie nusprendė, kuris iš jų pirmasis paskelbs apie kainų padidinimą; tai rodo, jog

pirmasis paskelbimas apie kainą arba padidinimą yra tik griežtas bendru susitarimu nustatytos schemos laikymasis, o ne spontaniška iniciatyva, suteikianti impulsą karteliui.

428 Būtent toks yra dabartinis atvejis, priešingai nei buvo konstatuota dėl *BASF* atliktų kainų padidinimų su vitaminais A, E ir B5 susijusiuose karteliuose (žr. šio sprendimo 348 ir 372 punktus). Iš esmės atsakovės nurodomuose *Solvay* užrašuose, padarytuose per 1994 m. sausio mėn. susitikimą, yra nurodyti sutarti „katalogo“ kainos ir minimalios kainos lygiai, o nagrinėjamas ranka įrašytas komentaras konkrečiai parodo, jog tai, kad *BASF* pirmoji paskelbs apie kainas, buvo aptarta ir nuspręsta per šį susitikimą, todėl negali būti daroma išvada dėl kokio nors ieškovės lemiamo vaidmens.

429 Be to, pažymėtina, kad sprendime (478 ir 479 konstatuojamosios dalys) taip pat atsispindi ir kainų padidinimas, apie kurį pirmoji paskelbė *Solvay*, – šio padidinimo atžvilgiu *Solvay* ir *Roche* susitarė (ir *BASF* sutiko) dėl jo lygio, paskelbimo momento, galiausiai dėl įmonės (*Solvay*), kuri pirmoji paskelbs apie jį (tačiau Komisija nelaikė šios įmonės organizatore).

430 Dėl aplinkybės, kad 472 konstatuojamojoje dalyje nurodytos kainos, kurias pirmoji paskelbė *BASF*, yra naujosios kainos, dėl kurių niekada nebuvo susitarta kartelyje, pažymėtina, kad bet kuriuo atveju vertinant organizatorės vaidmenį ir atsižvelgiant į tokio daugiamečio kartelio, koks nagrinėjamas šioje byloje, įgyvendinimą, ši aplinkybė negali būti panaudota tam, kad ieškovė būtų išskirta iš kitų kartelio narių, pavyzdžiui, *Solvay*, kuri taip pat pirmoji paskelbdavo apie kainų padidinimus.

431 Antra, pateikdama argumentus dėl ryšio tarp nagrinėjamo pažeidimo ir su vitaminais A ir E susijusių pažeidimų, atsakovė nurodo, kad *Roche* ir *BASF*, kaip organizatorių, vaidmuo yra nurodomas *Solvay* 2000 m. spalio 2 d. atsakyme į pranešimą apie kaltinimus.

432 Šiam argumentui negali būti pritarta.

433 Šiame atsakyme *Solvay* nepriskiria organizatorės vaidmens nei *Roche*, nei *BASF*, bet stengiasi įrodyti, kad, priešingai nei savo 1999 m. liepos 30 d. laiško Komisijai 3 priede pareiškė *Roche*, pastaroji įmonė, kaip ir *BASF* bei *Aventis*, tikrai buvo suinteresuota, kad būtų sukurtas ir veiktų vitamino D3 kartelis. Tai nurodydama *Solvay* iš esmės siekė atmesti teiginį, kurį *Roche* pateikė šiame priede, kad *Solvay* ėmėsi iniciatyvos kuriant vitamino D3 kartelį ir kad *Roche*, kuri nebuvo suinteresuota didinti šio vitamino kainos, priešinosi.

434 Savo atsakyme *Solvay* pažymi ryšį, kuris, jos nuomone, buvo tarp kartelių, susijusių, viena vertus, su vitaminais A ir E ir, kita vertus, su vitaminu D3, ir kuris paaiškėjo dėl *Roche* tvirtinimo, esančio minėtame 3 priede, kad „kai *Roche*, *BASF* ir (*Aventis*) organizuodavo trišalius susitikimus dėl vitamino A arba vitamino E, taip pat būdavo apibendrinama kainų politika vitamino D3 atžvilgiu“ („when *Roche*, *BASF* and (*Aventis*) had trilateral gatherings regarding Vitamine A or Vitamine E, the pricing policies of Vitamin D3 were also summarized at these meetings“).

435 Tačiau šie *Roche* žodžiai, kuriuos *Solvay* nurodo norėdama, kad būtų pripažinta, jog jos atsakomybė yra mažesnė, palyginti su kitais trimis gamintojais, dalyvavusiais darant su vitaminu D3 susijusį pažeidimą, nerodo, kad *BASF* vaidino kokį nors organizatorės vaidmenį darant šį pažeidimą, juo labiau kad iš *Roche* pasakojimo jos

1999 m. liepos 30 d. laiško 3 priede netiesiogiai, bet aiškiai matyti, kad su vitaminu D3 susijusi kainų politika buvo apibendrinama per trišalius *Roche*, *BASF* ir *Aventis* susitikimus dėl vitaminų A ir E, tačiau tai nurodoma ne tame kontekste, kad sprendimai dėl vitamino D3 buvo priimami nedalyvaujant *Solvay*, bet norint priminti sprendimus, kurie buvo priimti per su vitaminu D3 susijusius susitikimus, kuriuose nedalyvavo *Aventis*, o jai atstovavo *Solvay*.

436 Trečia, atsakovė tvirtina, jog *Roche* tame pačiame 3 priede pripažino, kad su vitaminu D3 susijęs kartelis buvo pradėtas užmezgus abipusius ryšius su *BASF*. Šis argumentas, dėl kurio šio sprendimo 422 punkte jau buvo nuspręsta, kad jis nėra pagrįstas faktais, taip pat neturi reikšmės norint sužinoti, ar ieškovė buvo šio kartelio organizatorė, nes pati atsakovė aiškiai pabrėžė skirtumą tarp kurstytojo ir organizatoriaus sąvokų.

437 Ketvirta, norėdama parodyti, kad, priešingai nei teigia ieškovė, *BASF* vaidmuo kartelyje buvo svarbesnis nei *Solvay*, atsakovė taip pat nurodo sprendimo konstatuojamąsias dalis, kuriose yra nagrinėjami kvotų srityje nustatyti tikslai (ypač 476 konstatuojamoji dalis), parodantys, jog *Solvay* padėtis buvo sąlygiškai silpnesnė, palyginti su *Roche* ir *BASF*.

438 Šis argumentas nepagrįstas. Iš esmės sprendimo 476 konstatuojamoji dalis, kaip ir sprendimo 463 ir 474 konstatuojamosios dalys, rodo, kad *Solvay* skirtos kvotos, kurios, be to, apėmė *Aventis* dalį (žr. 483 konstatuojamąją dalį), praktiškai yra dukart didesnės nei *BASF* skirtos kvotos – tai atspindi santykį tarp atitinkamų gamintojų rinkos dalių, kurios buvo paskaičiuotos per 1994 m. sausio 11 d. pirmąjį kartelio susitikimą pasiekus susitarimą tarp *Roche*, *BASF* ir *Solvay* (žr. 462 konstatuojamąją dalį).

439 Kaip nurodo ieškovė, reikia pažymėti, kad, kalbant apie organizatoriaus vaidmenį nagrinėjamame kartelyje, sprendime yra svarbesnių tokio *Roche* ir *Solvay* vaidmens įrodymų. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, jog iš 478 konstatuojamosios dalies matyti, kad per dvišalį *Roche* ir *Solvay* susitikimą Bazelyje *Roche* pasiūlė kainų padidinimą, kuriam Europoje turėjo vadovauti *Solvay*, ir kad ši įsipareigojo prižiūrėti, jog kiti kartelio nariai (*BASF* ir *Aventis*) prie jų prisijungtų. Dėl *Solvay* iš sprendimo matyti, kad ji atskirai susitikdavo su susitikimuose nedalyvavusia *Aventis*, iš kurios gaudavo duomenų, skirtų panaudoti per šiuos susitikimus, o paskui pranešdavo *Aventis* apie jų baigtį (468 ir 482 konstatuojamosios dalys). *Solvay* buvo skirtos gamybos kvotos *Aventis* sąskaita (483 konstatuojamoji dalis) ir ji rinko duomenis bei apibendrintus rezultatus paskirstė paskui, kai prasidėjus amerikiečių tyrimams susitikimai baigėsi (480 konstatuojamoji dalis).

440 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, remiantis bylos dokumentais, negali būti daroma išvada, kad ieškovė kartu su *Roche* atliko organizatorės vaidmenį darydama su vitaminu D3 susijusį pažeidimą.

441 Todėl turi būti panaikintas ieškovei skirtos baudos pagrindinio dydžio padidinimas.

e) Su beta karotinu ir karotinoidais susiję pažeidimai

Šalių argumentai

442 Dėl su beta karotinu ir karotinoidais susijusių pažeidimų ieškovė nurodo, kad sprendime nėra pateikta jokie įrodymo, kuris patvirtintų išvadą, kad *BASF* kartu su *Roche* sumanė susitarimus ir ėmėsi iniciatyvos dėl jų bei jiems vadovavo. Iš esmės

įrodymai verčia manyti, kad šiems susitarimams daugiau vadovavo *Roche*, o ne *BASF*.

443 Būtent dėl susitarimų kurstymo ir rengimo ieškovė teigia, kad nors sprendimo 520 ir 521 konstatuojamosiose dalyse yra nurodyti du pradiniai *Roche* ir *BASF* susitikimai, jame nėra nieko, kas rodytų, kuri iš šalių ėmėsi iniciatyvos dėl šių susitikimų. Ji teigia, kad visi pirmojo susitikimo dalyviai nesumanė kartelio ir jo neskatino.

444 Dėl vadovavimo susitarimams ieškovė nurodo keletą sprendime (520–522, 525 ir 526 konstatuojamosios dalys) minimų aplinkybių, kurios įrodo aktyvų *Roche* vaidmenį šiuo atžvilgiu. Ieškovė primena, kad *Roche* organizavo pirmąjį susitikimą, ketvirčių susitikimus, taip pat susitikimą, kuriame turėjo būti išplėstos, kaip ji norėjo, siekdama apriboti *BASF* rinkos dalį, su beta karotinu susijusio kartelio taikymo ribos, kad šis kartelis apimtų raudonuosius karotinoidus. Vadovaujančiąją *Roche* padėtį taip pat atskleidžia sprendimo 525 konstatuojamojoje dalyje nurodyta aplinkybė, kad *BASF* manė, jog ji be *Roche* pritarimo negali patekti į rožinio astaksantino rinką.

445 Atsakovė tvirtina, kad pranešime apie kaltinimus ir sprendime, remiantis ieškovės pareiškimais per administracinę procedūrą, yra nurodyta, jog sutarčių dėl beta karotino ir karotinoidų veikimas atitinka sutarčių dėl vitaminų A ir E struktūrą (522 ir 530 konstatuojamosios dalys). Taigi sprendimo 175–188 konstatuojamosiose dalyse dėstomi samprotavimai dėl su vitaminais A ir E susijusių susitarimų taip pat turi reikšmės susitarimams dėl beta karotino ir karotinoidų. Atsakovė būtent nurodo 183 konstatuojamąją dalį, pažymėdama, kad jei būdavo priimamas sprendimas dėl

kainų padidinimo, paprastai *Roche* pirmoji apie jį paskelbdavo, nors kartais prašydavo, kad pirmoji apie padidinimą paskelbtų *BASF*. Šios aplinkybės, kurių ieškovė neginčija, įrodo, kad *BASF* organizatorės vaidmenį atliko taip pat ir karteliuose, susijusiuose su beta karotinu ir karotinoidais, net jei šis vaidmuo nebuvo pastovus ir mažiau svarbus nei *Roche*.

446 Dublike ieškovė primena, pirma, kad šiame ieškinyje ji ginčija Komisijos vertinimą, pagal kurį ji buvo laikoma su vitaminais A ir E susijusių pažeidimų organizatore.

447 Ji tvirtina, antra, kad institucija nepateikė jai priskiriamo organizatorės vaidmens darant pažeidimus, susijusius su beta karotinu ir karotinoidais, įrodymų. Iš esmės Komisija negali tiesiog surinkti pareiškimų, padarytų kalbant apie kitus pažeidimus, arba nurodyti neteisėto susitarimo veikimo apibūdinimą – ji turėtų konkrečiai įrodyti, kad *BASF* pati atliko tokį vaidmenį.

448 Trečia, ji teigia, kad atsakovės teiginys yra nelogiškas, nes du vieninteliai kartelio nariai negali abu būti organizatoriai: tam, kad vieną galėtum įvardyti kaip organizatorių, reikia, kad bent vienas narys juo sektų.

449 Triplike atsakovė atmeta šį ieškovės tvirtinimą pažymėdama, kad pažeidimų, kurie, kaip yra šioje byloje, tęsiasi ilgai, atveju visai įmanoma, kad skirtingais kartelio veikimo momentais viena arba kita įmonė būtų organizatorė, – tai gali tinkamai atspindėti skirtingi baudų padidinimai, atsižvelgus į skirtingus įmonių vaidmenis (144 punkte minėto sprendimo *LR AF 1998 prieš Komisiją* 204 punktą).

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

- 450 Primintina, kad pagal sprendimą su beta karotinu ir karotinoidais susijusiuose karteliuose dalyvavo tik *Roche* ir *BASF*.
- 451 Atsakovė savo rašytinėse pastabose nurodo tik organizatorės vaidmenį, kurį šiuose karteliuose atliko *BASF*, nepriskirdama jai dar ir kurstytojos vaidmens. Be to, įrodymai, kuriuos ji nurodo siekdama apginti tai, kad ieškovei buvo pritaikyta nagrinėjama sunkinanti aplinkybė, yra susiję su kartelio veikimu, o ne su sukūrimu.
- 452 Pažymėtina, kad 712 konstatuojamosios dalies išnašoje nedaroma nuorodų į jokiais sprendimo konstatuojamąsias dalis, kuriose būtų apibūdintos kartelių faktinės aplinkybės, susijusios atitinkamai su beta karotinu ir karotinoidais.
- 453 Šiomis aplinkybėmis, kaip buvo nuspręsta šio sprendimo 418 punkte dėl su vitaminu D3 susijusio pažeidimo, konstatuotina, kad ieškovei už dalyvavimą šiuose karteliuose skirtų baudų pagrindinio dydžio padidinimas 35 % už sunkinančias aplinkybes yra nepakankamai motyvuotas, nes jis neleidžia suprasti, ar padidinimas jai pritaikytas atsižvelgiant į kurstytojos, ar į organizatorės vaidmenį, ar iš karto į abu šiuos vaidmenis, kuriuos *BASF* atliko darydama šiuos pažeidimus.
- 454 Be to, bet kuriuo atveju padidinimo motyvavimas grindžiamas tik bendro pobūdžio argumentais, pateikiamais sprendimo 713–717 konstatuojamosiose dalyse, dėl kurių šio sprendimo 295–300 punktuose jau buvo nuspręsta, kad jie patys savaime negali

pagrįsti organizatorės arba kurstytojos vaidmens priskyrimo ieškovei dėl šiuo atveju jai inkriminuojamų pažeidimų.

- 455 Taigi ieškovei už su beta karotinu ir karotinoidais susijusius pažeidimus skirtų baudų pagrindinio dydžio padidinimas taip pat yra neteisėtas, todėl Pirmosios instancijos teismas turi įgyvendinti savo neribotą kompetenciją ir įvertinti ieškovės vaidmenį darant kiekvieną iš šių pažeidimų, kad šis padidinimas būtų patvirtintas, panaikintas arba iš dalies pakeistas.
- 456 Kaip buvo pažymėta šio sprendimo 451 punkte, atsakovė netvirtina, kad *BASF* atliko kurstytojos vaidmenį darydama šiuos pažeidimus. Be to, kaip teisingai tvirtina ieškovė, byloje niekas neverčia manyti ją atlikus tokį vaidmenį, pažymint, jog to, kad įmonė kartelyje dalyvavo nuo pat pradžios, nepakanka, kad ji kartu su kitais įkūrėjais taptų kartelio kurstytoja (žr. šio sprendimo 321 punktą).
- 457 Siekdama pagrįsti savo vertinimą, kad ieškovė kartu su *Roche* atliko organizatorės vaidmenį darydama du nagrinėjamus pažeidimus, atsakovė daro nuorodą į sprendimo 175–188 konstatuojamosiose dalyse išdėstytus samprotavimus dėl su vitaminais A ir E susijusių kartelių. Iš esmės atsakovė aiškina, kad, remdamasi *BASF* pareiškimais pranešime, kurį ši 1999 m. birželio 15 d. laišku nusiuntė Komisijai, ji tiek pranešime apie kaltinimus (186 punktas), tiek sprendime (522 konstatuojamoji dalis) nurodė, kad beta karotinui ir karotinoidams, kaip ir vitaminams A ir E, „šalys rengė detalų „biudžetą“, lygino realų pardavimą su kvotomis, rengė prognozes dėl būsimo rinkos augimo ir susitardavo dėl kainų padidinimo grafiko bei lygio“. Sprendime taip pat nurodyta, kad „Balyje vyko ketvirčio susitikimai dėl beta karotino ir karotinoidų toje pačioje vietoje ir tuo pačiu metu kaip ir kartelio susitikimai dėl vitaminų A ir E“ (522 konstatuojamoji dalis) ir kad „susitikimai dėl karotinoidų vyko kiekvieną ketvirtį tuo pačiu laiku kaip ir susitikimai dėl beta karotino, ir iš esmės

juose dalyvavo tie patys asmenys“ (530 konstatuojamoji dalis). Taigi aiškios nuorodos į su vitaminais A ir E susijusių kartelių veikimą leido iš sprendimo 175–188 konstatuojamosiose dalyse nurodytų aplinkybių, įrodančių *BASF*, kaip organizatorės, vaidmenį darant šiuos pažeidimus, padaryti išvadą dėl *BASF*, kaip organizatorės, vaidmens karteliuose, susijusiuose su beta karotinu arba karotinoidais. Atsakovė būtent nurodo 183 konstatuojamąją dalį, susijusią su vitaminų A ir E kainų padidinimais (žr. šio sprendimo 344 punktą).

458 Šie atsakovės argumentai negali būti priimti.

459 Pirma, tai, kad susitikimai, susiję su beta karotinu ir karotinoidais, galėjo vykti tuo pačiu metu kaip ir susitikimai, susiję su vitaminais A ir E, ir kad jų tikslas buvo laikytis tos pačios schemos (kvotų pasiskirstymas, jų laikymosi priežiūra, būsimo rinkos augimo vertinimas, susitarimas dėl kainų), neišsprendžia klausimo, kuri būtent įmonė atliko organizatorės vaidmenį darant kiekvieną pažeidimą. Remiantis šiais dviejų nagrinėjamų kartelių grupių susitikimais, negali būti daroma prielaida, kad *BASF* ir su beta karotinu bei karotinoidais susijusių pažeidimų atžvilgiu pirmoji paskelbdavo apie kainų padidėjimus, – yra nustatyta, kad šito ji kartais imdavosi pažeidimų, susijusių su vitaminais A ir E, atžvilgiu ir tuo buvo pagrįstas ieškovei už dalyvavimą darant šiuos pažeidimus skirtų baudų padidėjimas 35 % (žr. šio sprendimo 344–354 punktus).

460 Antra, kaip nurodo atsakovė, iš tikrųjų tokiais atvejais, kai pažeidimas, kaip yra šioje byloje, tęsiasi ilgai, kartelio nariai gali pakaitomis skirtingais momentais atlikti organizatoriaus vaidmenį, todėl negali būti atmesta, kad kiekvienam iš jų gali būti taikoma sunkinanti aplinkybė dėl organizatoriaus vaidmens, tačiau šiuo atveju konstatuotina, kad atsakovė visiškai neparodė ir neįrodė, jog *BASF* ir *Roche* veikė taip, kad atliktų šį vaidmenį su beta karotinu ir karotinoidais susijusiuose karteliuose, ir kokiais momentais atitinkamai kiekviena iš jų tai darė.

461 Trečia, kaip pažymėjo ieškovė, sprendime aprašant faktines aplinkybes, susijusias su dviem nagrinėjamaisiais pažeidimais (520–534 konstatuojamosios dalys), yra minimos kelios aplinkybės, kurias galima laikyti nuorodomis į *Roche*, kaip organizatorės, vaidmenį. Pavyzdžiui, iš sprendimo matyti, kad daugelis *Roche* ir *BASF* susitikimų, susijusių su beta karotinu ir karotinoidais, vyko Bazelyje, *Roche* būstinėje (520, 522, 526 konstatuojamosios dalys), ir kad ši pateikė *BASF* astaksantiną (karotinoidą), kuris jai būtinas rinkodarai ir bandymams iki gamybos, kol ji statė nuosavą astaksantino gamyklą (528 konstatuojamoji dalis). Tačiau 520–534 konstatuojamosiose dalyse nėra nurodyta jokios konkrečios aplinkybės, kuri galėtų būti ieškovės, kaip organizatorės, vaidmens įrodymas.

462 Šiomis aplinkybėmis reikia daryti išvadą, kad byloje esantys įrodymai neleidžia laikyti ieškovės pažeidimų, susijusių su beta karotinu ir karotinoidais, organizatore.

463 Iš to matyti, kad ieškovei už šiuos pažeidimus skirtų baudų pagrindinio dydžio padidinimas turi būti panaikintas.

3. Išvada dėl ieškovei skirtų baudų pagrindinio dydžio padidinimo, atsižvelgiant į sunkinančias aplinkybes

464 Iš ankstesnio nagrinėjimo matyti, kad ieškovei sprendime skirtų baudų pagrindinio dydžio padidinimas 35 % už jos, kaip organizatorės arba kurstytojos, vaidmenį yra patvirtinamas ne tik su vitaminu B2 susijusio pažeidimo, kuriam šis ieškinio pagrindas nebuvo skirtas, bet ir su vitaminais A, E ir B5 susijusių pažeidimų atžvilgiu ir yra panaikinas pažeidimų, susijusių su vitaminais C ir D3, beta karotinu ir karotinoidais, atžvilgiu.

E — *Dėl šeštojo ieškinio pagrindo, susijusio su pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus ir teisėtų lūkesčių, kuriuos šis pranešimas ieškovei sukėlė, pažeidimu*

1. Šalių argumentai

⁴⁶⁵ Ieškovė tvirtina, kad Komisija padarė klaidą nusprendusi, jog ji neturėjo teisės pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyrių taikyti didesnę baudų sumažinimą. Iš esmės ieškovė mano, kad visų pažeidimų, už kuriuos jai buvo skirta bauda, atžvilgiu ji atitiko visas šio skyriaus a–e punktuose minimas sąlygas, tačiau Komisija nusprendė, kad su vitaminais A ir E susijusių pažeidimų atžvilgiu ji neatitiko b punkto sąlygos, nes savo 1999 m. gegužės 19 ir 25 d. rašytiniais pareiškimais *Aventis* pirmoji pateikė lemiamus šių pažeidimų įrodymus, o kitų pažeidimų atžvilgiu ji neatitiko e punkto sąlygos, nes kartu su *Roche* atliko kartelių organizatorės arba kurstytojos vaidmenį.

⁴⁶⁶ Dėl b punkto sąlygos su vitaminais A ir E susijusių pažeidimų atžvilgiu ieškovė teigia, kad ji kartu su *Roche* buvo pirmoji įmonė, pranešusi Komisijai apie kartelių vitaminų sektoriuje ir pateikusi jai išsamią informaciją apie susijusius vitaminus, dalyvavusias įmones ir kartelio trukmę. Šis įrodymas žodžiu buvo pateiktas Komisijai per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą ir pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto prasme buvo lemiamas, nes vien jo pakako, kad būtų įrodytas kartelio buvimas pagal kriterijų, kurį Komisija pripažino 2000 m. birželio 7 d. Sprendime 2001/418/EB dėl EB sutarties 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūros (byla COMP/36.545/F3 – *Amino rūgštys*) (OL L 152, 2001, p. 24, 409 konstatuojamoji dalis) ir 2001 m. gruodžio 5 d. Sprendime 2002/742/EB dėl EB sutarties 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūros (byla COMP/E-1/36.604 — *Citrinos rūgštis*) (OL L 239, 2002, p. 18, 306 konstatuojamoji dalis, toliau — sprendimas *Citrinos rūgštis*).

467 Ieškovė taip aprašo šio susitikimo kontekstą ir eigą. 1999 m. gegužės 6 d. laišku, adresuotu K. Van Miert, tuometiniam Komisijos nariui, atsakingam už konkurencijos bylas, *BASF* Komisiją informavo, kad vitaminų sektoriuje yra kartelis, nurodė save pačią ir *Roche* kaip neteisėtų susitarimų dalyves ir paprašė susitikti bei aptarti su Komisija šiuos susitarimus, norėdama bendradarbiauti su ja, kad būtų pritaikytas pranešimas dėl bendradarbiavimo. Ieškovė priduria, kad tą pačią dieną J. Scholz iš *BASF* Teisinės tarnybos telefonu susisiekė su K. Van Miert biuru, norėdamas išsamiau aptarti šį klausimą.

468 Patyrus tam tikrų sunkumų ieškant Komisijai tinkamos datos, 1999 m. gegužės 17 d. įvyko *BASF* atstovų, tarp jų ir J. Scholz, *Roche* ir Komisijos, susitikimas. Per susitikimą *BASF* apibūdino keletą slaptų neteisėtų pasaulinio lygio susitarimų vitaminų gamybos sektoriuje, nurodydama susijusius vitaminus, pagrindinių dalyvavusių įmonių pavadinimus ir pažeidimo trukmę. Taip pat ji pareiškė tvirtai ketinanti bendradarbiauti atliekant visus Komisijos tyrimus dėl šių veiksmų, instituciją informavo, kad bus pasirašytas susitarimas dėl jos kaltės pripažinimo („plea agreement“) su Jungtinių Valstijų *Department of Justice* (Teisingumo ministerija), ir išpareigojo pateikti šio susitarimo kopijas, kai tik jis bus pateiktas kompetentingam Jungtinių Valstijų teismui. Ieškovė prie savo ieškinio pridėjo J. Scholz pareiškimą (toliau – Scholz pareiškimas), apibendrinantį per šį susitikimą *BASF* padarytus pareiškimus ir bendradarbiavimo mastą.

469 Ieškovė pabrėžia, kad informacija, kurią ji žodžiu pateikė per šį susitikimą, būtų leidusi Komisijai įrodyti nagrinėjamus pažeidimus, susijusius su vitaminais A ir E, net jei *BASF* nebūtų toliau bendradarbiavusi su institucija. Iš esmės pati Komisija šio sprendimo 466 punkte minėtame sprendime *Citrinos rūgštis* (305 konstatuojamoji dalis) nustatė, kad lemiami įrodymai gali būti pateikti žodžiu. Be to, niekas pranešimo dėl bendradarbiavimo tekste neverčia manyti, kad nagrinėjami įrodymai turi būti pateikti raštu. Iš esmės ieškovė pažymi, kad šio pranešimo B skyrius, kuriame išskiriama „informacija“, „dokumentai“ ir „įrodymai“, leidžia manyti, jog lemiami įrodymai nebūtinai yra rašytiniai. Nėra jokios priežasties, susijusios su teisiniu saugumu arba administraciniu efektyvumu, dėl kurios žodinių įrodymų

nepakaktų. Pasak ieškovės, Komisija gali išsaugoti susitikimų protokolus ir dėl teisinio saugumo parengti šių susitikimų ataskaitą, suderinusi ją su dalyviais.

470 Pasak ieškovės, rašytinės ataskaitos, papildytos pažeidimų detalėmis, pateikimas iškart, kai tik Komisija paprašė, nebuvo svarbiausia taikant pranešimą dėl bendradarbiavimo ir buvo tik administracinis palengvinimas institucijai.

471 Todėl, ieškovės nuomone, Komisija padarė klaidą nusprendusi, kad būtent *Aventis* 1999 m. gegužės 19 ir 25 d. rašytiniuose pareiškimuose buvo pateikti pirmieji lemiami su vitaminais A ir E susijusių pažeidimų įrodymai.

472 Subsidiariai tuo atveju, jei žodinis *BASF* liudijimas per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą neturi būti laikomas lemiamu, ieškovė tvirtina, jog taip yra iš esmės dėl to, kad Komisija primygtinai reikalauja pateikti rašytinių įrodymų, o tai prieštarauja gero administravimo principui.

473 Pirma, ieškovė tvirtina, kad Komisija atsisakė priimti papildomus įrodymus, kuriuos per šį susitikimą pateikė *BASF*, ir, be kita ko, atsisakė priimti papildomus liudijimus, kurie galėjo būti jai pateikti per trumpą laiką. Ji mano, kad susitikimai su pagrindiniais *BASF* darbuotojais, dalyvavusiais vitaminų kartelyje, būtų greitas, veiksmingas ir praktiškas būdas surinkti informaciją apie vitaminų kartelį, o Komisijos noras atsikratyti darbo negali būti panaudotas prieš ją arba negali

paveikti jos teisinės padėties. Be kita ko, Komisija neturėtų atsisakyti priimti įrodymų, kai toks atsisakymas gali sutrukdyti įmonei būti pirmąja, pateikusia lemiamus įrodymus pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo.

474 Antra, ieškovė tvirtina, kad jei Komisija buvo nusprendusi, jog tik rašytiniai pareiškimai yra pakankami taikant pranešimą dėl bendradarbiavimo, ji turėjo informuoti *BASF*, nes gavusi *BASF* 1999 m. gegužės 6 d. laišką ji žinojo, kad ši įmonė norėjo pripažinti savo dalyvavimą vitaminų kartelyje ir bendradarbiauti su Komisija siekdama pasinaudoti minėto pranešimo taikymo pranašumais. Tačiau Komisija niekada nenurodė, kad žodinių pareiškimų, padarytų per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą, nepakanka šiam tikslui, kol jie nėra patvirtinti raštu. Ieškovė pažymi, kad priešingu atveju ji būtų galėjusi nedelsdama raštu patvirtinti per šį susitikimą padarytus pareiškimus. Be to, jei *BASF* prieš susitikimą būtų pranešta, kad Komisija priims tik rašytinius įrodymus, ji jau šiame susitikime būtų pateikusi rašytinį pareiškimą.

475 Dėl e punkte nustatytos sąlygos reikia pažymėti, kad visų pažeidimų, už kuriuos ieškovei buvo skirta bauda, atžvilgiu ieškovė, remdamasi argumentais, pateiktais penktajame ieškinio pagrinde, tvirtina, esą Komisija klaidingai laikė ją kartelių organizatore arba kurstytoja.

476 Atsakovė teigia, kad su vitaminais A ir E susijusių pažeidimų atveju ieškovė nebuvo pirmoji įmonė, pateikusi lemiamų įrodymų pranešimo dėl bendradarbiavimo prasme ir kad ji teisingai nusprendė, jog, atvirkščiai, pirmoji buvo *Aventis*. Iš esmės įrodymai, kuriuos ieškovė teigia pateikusi žodžiu per 1999 m. gegužės 17 d. *Roche*, *BASF* ir Komisijos susitikimą, nėra žodžiu pareikšti lemiami įrodymai šio pranešimo prasme.

- 477 Kaip nurodyta sprendimo 127 konstatuojamojoje dalyje, *Roche* ir *BASF* per šį susitikimą paprasčiausia pranešė apie savo ketinimą bendradarbiauti, nepateikdamos Komisijai įrodymų, būtinų pažeidimų buvimui įrodyti.
- 478 Atsakovė primena, kad ji nusprendė, jog *Aventis*, o ne *BASF* atitiko pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punktą, nes *Aventis* lemiamų įrodymų pateikė 1999 m. gegužės 19 d., t. y. likus maždaug mėnesiui iki tos dienos, kai *BASF* pateikė pirmąjį dokumentą, į kuri gali būti atsižvelgta šio pranešimo kontekste, – 1999 m. birželio 15 d. pareiškimą (sprendimo 125, 132, 741 ir 743 konstatuojamosios dalys).
- 479 Pasak atsakovės, Scholz pareiškimas, ieškovės pateiktas likus dviem dienoms iki jos kreipimosi į Pirmosios instancijos teismą, jokių būdu negali būti 1999 m. gegužės 17 d. susitikimo iššifruota stenograma ir negali pagrįsti ieškovės reikalavimų.
- 480 Paprastas Scholz pareiškime minimas *BASF* pasiūlymas nusiųsti darbuotojus liudyti Komisijoje nėra lemiamas įrodymas, nes jis neleido institucijai įrodyti pažeidimų.
- 481 Atsakovė pažymi, kad 1999 m. gegužės 17 d., kaip ji prisimena susitikimo eigą, ieškovė negalėjo per šį susitikimą nurodyti su vitaminais A ir E susijusių neteisėtų susitarimų turinio. Ieškovė net nurodė, kad kiti dokumentai gali būti pateikti tik tada, kai civiliniuose teismuose bus išnagrinėti grupiniai ieškiniai („class actions“). Todėl susitikime dalyvavę Komisijos atstovai pagrįstai pareikalavo išsamių įrodymų pateikti po susitikimo, nes pati ieškovė pareiškė turinti dokumentus, kuriuos gali pateikti tik vėliau. Kadangi šios aplinkybės Scholz pareiškime nėra, atsakovė prašo, kad Pirmosios instancijos teismas pagal Procedūros reglamento 65 straipsnio

2 dalies a ir c punktus išklausių asmenis, kurie dalyvavo 1999 m. gegužės 17 d. susitikime ir kurie yra minimi ieškinio pareiškimo 179 punkte.

482 Galiausiai dėl pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus e punkto visų pažeidimų, už kuriuos ieškovei buvo skirta bauda, atžvilgiu atsakovė pažymi, pirma, kad ieškove neginčija, jog atliko organizatorės arba kurstytojos vaidmenį su vitaminu B2 susijusiame kartelyje, ir, antra, kad ieškovės, kaip organizatorės arba kurstytojos, vaidmuo darant kitus pažeidimus sprendime pakankamai įrodytas. Šiomis sąlygomis ieškove negali teigti, kad Komisija klaidingai pritaikė pranešimą dėl bendradarbiavimo.

483 Dublike ieškove, remdamasi atsiliepimu į ieškinį, formuluoja tris teiginius, kurie jai atrodo svarbūs. Pirma, ji pabrėžia, kad atsakovė neginčija 1999 m. gegužės 17 d. susitikimo aprašymo, pateikto Scholz pareiškime, esmės ir ypač to, kad *BASF* nurodė svarbią informaciją apie susitarimus, tarp jų ir apie su vitaminais A ir E susijusius susitarimus, šių susitarimų dalyvius ir jų trukmę. Antra, ji pažymi, jog Komisija neprieštaruoja jos teiginiui, kad žodinė informacija gali būti lemiami įrodymai pranešimo dėl bendradarbiavimo požiūriu. Trečia, ji pažymi, kad, priešingai nusistovėjusiai praktikai ir tam, kas buvo nuspręsta 466 punkte minėtoje byloje *Citrinos rūgštis*, yra aišku, jog Komisija neišsaugojo per susitikimą rašyto protokolo ir nedelsdama nesiėmė kokių nors veiksmų, kad kartu su šio susitikimo dalyviais parengtų susitikimo ataskaitą.

484 Dėl lemiamų įrodymų sąvokos ieškove pažymi, kad kai kartelis, kuris yra sudėtinis, gyvuoja ilgai ir turi daug dalyvių, kaip ir sprendimo objektu esantis kartelis, į tai

atsižvelgiant nebūtina, kad viena įmonė žodžiu papasakotų kiekvieno susitikimo detales; pakanka, kad būtų pripažintas ir paaiškintas susitarimo buvimas, jog Komisija, siekdama sužinoti tikslias detales, galėtų įgyvendinti jai Reglamento Nr. 17 suteiktus įgaliojimus. Ieškovė pažymi, kad atsiliepime į ieškinį atsakovė neginčija, jog 1999 m. gegužės 26 d. prašymas pateikti informacijos pagal 11 straipsnį grindžiamas informacija, kurią *BASF* pateikė per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą.

485 Triplike atsakovė pažymi, kad, priešingai nei teigia ieškovė, lemiamas įrodymas turi leisti Komisijai priimti pažeidimą konstatuojantį sprendimą, o ne tik išsiųsti prašymus pateikti informacijos pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnį. Ji nurodo, kad per susitikimą ieškovė paprasčiausia pripažino dalyvavusi kartelyje, paminėdama kitus dalyvius ir nurodydama kelias detales. Tai matyti iš Scholz pareiškimo (9 punktas), taip pat iš už bylą atsakingo asmens vidaus rašytinių užrašų, kurių spausdinta versija yra tripliko D.3 priede ir kurie buvo padaryti po susitikimo ir yra jo rašytinis liudijimas. Pasak atsakovės, per šį susitikimą pateikta informacija leido jai tik išsiųsti prašymus pateikti informacijos pagal Reglamento Nr. 17 11 straipsnį.

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas

486 Šiuo ieškinio pagrindu ieškovė kartu ginčija Komisijos vertinimus, kad, pirma, pažeidimų, susijusių su vitaminais A ir E, atžvilgiu ji neatitiko pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto sąlygos ir kad, antra, aštuonių pažeidimų, už kuriuos Komisija skyrė ieškovei baudą, atžvilgiu ji neatitinka to paties skyriaus e punkto sąlygos.

a) Dėl klausimo, ar ieškovė atitiko pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto sąlygą su vitaminais A ir E susijusių pažeidimų atžvilgiu

487 Visų pirma reikia pažymėti, kad Komisija pranešime dėl bendradarbiavimo apibrėžė sąlygas, kurioms esant įmonėms, bendradarbiaujančioms atliekant tyrimą dėl kartelio, bauda, kuri joms būtų paskirta kitu atveju, gali būti neskiriama arba sumažinama (žr. pranešimo A skyriaus 3 dalį).

488 Kaip yra minėta pranešimo dėl bendradarbiavimo E skyriaus 3 dalyje, šis pranešimas sukelia teisėtų lūkesčių, kuriais gali remtis įmonės, ketinančios pranešti Komisijai apie kartelį. Atsižvelgdama į teisėtus lūkesčius, kurie iš šio pranešimo gali kilti norinčioms bendradarbiauti įmonėms, Komisija turėjo laikytis šio pranešimo, kai nustatydamas ieškovei skirtos baudos dydį vertino šios bendradarbiavimą (šiuo klausimu žr. 227 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją* 608 punktą ir 2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Corus UK prieš Komisiją*, T-48/00, Rink. p. II-2325, 192 ir 193 punktus).

489 Kadangi tai yra patikslinta, reikia pažymėti, kad pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyrių „bauda, kuri būtų skirta, jei įmonė nebūtų bendradarbiavusi, sumažinama mažiausia 75 % arba gali būti visai neskiriama“ įmonei, kuri:

„a) praneša Komisijai apie slaptą kartelį, kol ši, priėmusi atitinkamą sprendimą, atlieka patikrinimą kartelyje dalyvaujančiose įmonėse, ir jei dar neturi pakankamai informacijos, kad įrodytų kartelinio susitarimo, apie kurį pranešama, egzistavimą;

- b) pirmoji pateikė informacijos, turinčios lemiamos reikšmės įrodant kartelinio susitarimo egzistavimą;
- c) nutraukė savo dalyvavimą neteisėtoje veikloje ne vėliau kaip pranešimo apie kartelį momentu;
- d) suteikia Komisijai visą naudingą informaciją, visus turimus dokumentus bei įrodymus apie kartelį ir nuolat bei visapusiškai bendradarbiauja per visą tyrimą;
- e) nevertė kitos įmonės dalyvauti kartelyje ir nekurstė jos atlikti neteisėtų veiksmų bei nebuvo pagrindinė jų vykdytoja.“

⁴⁹⁰ Būtent dėl b punkto sąlygos ieškovė pažymi, kad, kalbant apie su vitaminais A ir E susijusius pažeidimus, ji iš tikrųjų kartu su *Roche* buvo pirmoji įmonė, pateikusi informacijos, turėjusios lemiamos reikšmės įrodant kartelio egzistavimą – ji tai padarė žodžiu per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą su Komisijos tarnybomis, t. y. likus dviem dienoms iki pirmojo rašytinio *Aventis* pareiškimo.

Dėl sąvokos „informacija, turinti lemiamos reikšmės“ pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto prasme

⁴⁹¹ Pasak ieškovės, kuri, atsakydama į rašytinį Pirmosios instancijos teismo klausimą, pateiktą taikant proceso organizavimo priemones, patikslino savo požiūrį šiuo

klausimu, jei Komisijai yra savanoriškai prisipažįstama dėl neteisėto susitarimo buvimo, susijusių produktų, dalyvaujančių įmonių, geografinių pažeidimo ribų ir trukmės, negali būti nė trupučio abejonės, kad pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto prasme ji disponuoja „informacija, turinčia lemiamos reikšmės“ įrodant kartelinio susitarimo egzistavimą. Jos nuomone, „informacijos, turinčios lemiamos reikšmės“ sąvoka apima ne visus būtinus įrodymus, kurie reikalingi Komisijai pažeidimą konstatuojančiam sprendimui parengti, o įrodymus, kurie leidžia institucijai sužinoti apie pažeidimo egzistavimą, pasinaudoti savo įgaliojimais tyrimui atlikti ir bet kokiai papildomai informacijai, jos nuomone, būtinai pranešimui apie kaltinimus, o vėliau – sprendimui, gauti. Atsakovė, atvirksčiai, teigia, kad informacija turi lemiamos reikšmės, kai ji pati savaime leidžia Komisijai priimti pažeidimą konstatuojantį sprendimą, o ne tik, kai paprasčiausiai leidžia Komisijai išsiųsti prašymus pateikti informacijos.

492 Šiuo atžvilgiu laikytina, kad, viena vertus, priešingai nei teigia atsakovė, „informacijos, turinčios lemiamos reikšmės“ sąvoka neapima įrodymų, kurių pačių savaime pakanka įrodyti kartelio egzistavimą, kaip rodo palyginimas su žodžiais, vartojamais pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus a punkte, – jame konkrečiai vartojamas žodis „pakankamai“, kurio, atvirksčiai, nėra šio pranešimo B skyriaus b punkte (šiuo klausimu žr. 70 punkte minėto 2005 m. birželio 15 d. Sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 362 punktą).

493 Kita vertus, nors šio pranešimo B skyriaus b punkte minima informacija nebūtinai turi būti pati savaime pakankama pažeidimui įrodyti, šiuo požiūriu ji turi turėti lemiamos reikšmės. Taigi tai turi būti ne tik orientacinė bazė tyrimams, kuriuos privalo atlikti Komisija, bet ir įrodymai, kuriuos galima tiesiogiai naudoti kaip pagrindinę įrodomąją bazę pažeidimą konstatuojančiam sprendimui.

494 Tai, ar įmonė atitinka pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punktą, turi būti nagrinėjama atsižvelgiant būtent į sąvoką „informacija, turinti lemiamos reikšmės“.

Dėl klausimo, ar informacija, turinti lemiamos reikšmės pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto prasme gali būti pateikta žodžiu

495 Dėl klausimo, ar informacija, turinti lemiamos reikšmės pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto prasme gali būti pateikta žodžiu, atsakovė, atvirai neginčydamą šios galimybės, atsakydama į Pirmosios instancijos teismo klausimą, pateiktą taikant proceso organizavimo priemones, pažymi, kad žodžiu pateikti įrodymai turi būti patvirtinti raštu, jog į juos būtų galima atsižvelgti minėto B skyriaus kontekste. Ši pozicija, kurią atsakovė patvirtino per posėdį ir kuri grindžiama būtinybe suteikti kitoms įmonėms galimybę pareikšti savo požiūrį dėl visų įrodymų, kuriuos Komisija panaudos prieš jas, yra dviprasmiška, nes, be kita ko, atsakovė nepatikslina, ar tam, kad įmonė atitiktų pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto sąlygą, rašytinis patvirtinimas turi būti pateiktas anksčiau nei liudijimai, kuriuos po to, kai ši įmonė pateiks žodinių įrodymų, gali pateikti kitos įmonės, norinčios pasinaudoti minėtu pranešimu.

496 Šiuo atžvilgiu, kaip per posėdį teisingai priminė ieškovė, Pirmosios instancijos teismas 131 punkte minėtame 2004 m. balandžio 29 d. Sprendime *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* (431 punktas), nors ir kalbėdamas apie pranešimo dėl bendradarbiavimo D skyriaus 2 dalies pirmąją įtrauką, patvirtino, kad taikant šiame pranešime numatytas nuolaidas gali būti atsižvelgta į Komisijai žodžiu pateiktą informaciją. Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, jog minėtoje nuostatoje yra numatyta, kad ne tik „dokumentai“, bet ir „informacija“ gali būti laikoma „įrodymais“, padedančiais patvirtinti padaryto pažeidimo buvimą, ir padarė išvadą, kad ši informacija nebūtinai turi būti pateikta dokumentų forma.

497 Šie samprotavimai *mutatis mutandis* galioja kalbant apie pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus taikymą, nes b punkto sąlygoje minima „informacija, turinti

lemiamos reikšmės“, bet ne dokumentai, o d punkto sąlygoje kalbama apie „naudingą informaciją“, „dokumentus“ ir „įrodymus“.

- 498 Be to, tai, kad informacija yra pateikiama žodžiu, teisinio saugumo atžvilgiu nėra joks didelis trūkumas, nes viešosios valdžios institucijai žodžiu per posėdį pateikta informacija paprastai gali būti įrašyta ir išsaugota padarius garso įrašą ir (arba) užfiksuota raštu surašius protokolą.
- 499 Atsakovės per posėdį pateiktas tvirtinimas, kad Komisija neprivalo rašyti savo susitikimų su asmenimis arba įmonėmis protokolų, turi būti patikslintas.
- 500 Tiesa, kad atsakovei nėra nustatytos tokios bendros pareigos (šiuo klausimu žr. 1999 m. balandžio 28 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Endemol prieš Komisiją*, T-221/95, Rink. p. II-1299, 94 punktą ir 47 punkte minėto 2003 m. rugsėjo 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Atlantic Container Line ir kt. prieš Komisiją* 351 punktą).
- 501 Tačiau dėl to, kad nėra protokolo surašymą numatančios konkrečios nuostatos, negalima atmesti, jog tam tikru konkrečiu atveju Komisijai gali kilti pareiga užfiksuoti tokiu aktu jai padarytus pareiškimus. Iš esmės tokia pareiga, atsižvelgus į konkrečias bylos aplinkybes, gali kilti tiesiogiai iš gero administravimo principo, kurį ieškovė mini savo pareiškimuose ir kuris yra viena iš administracinėse procedūrose Bendrijos teisės sistemos suteikiamų garantijų (žr. 192 punkte minėto sprendimo *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* 99 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

- 502 Taigi laikytina, kad kai įmonė kreipiasi į Komisiją dėl bendradarbiavimo, už kurią gali būti atlyginta pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo, ir kai šiomis aplinkybėmis organizuojamas institucijos tarnybų ir šios įmonės susitikimas, turi būti surašytas protokolas, atspindintis per susitikimą padarytų pareiškimų esmę, arba bent jau pagal gero administravimo principą turi būti padarytas garso įrašas, jei atitinkama įmonė to paprašo ne vėliau kaip susitikimo pradžioje.
- 503 Tiesa, žodinė informacija yra nepatogi, nes kad ji būtų pateikta Komisijai, būtinas šios dalyvavimas, ir jos pateikimas priklauso nuo institucijos atstovų tvarkaraščio bei būtinų priemonių prieinamumo (susirinkimo salės, įrašymo prietaisai ir kt.). Tačiau atsakant į klausimą, ar žodinė informacija gali būti priimta norint taikyti pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyrių, šis nepatogumas negali paneigti šios informacijos galiojimo.
- 504 Pirma, kai kelios įmonės prašo susitikimo su Komisijos atstovais, norėdamos bendradarbiauti – dėl to bauda gali būti joms neskirta arba sumažinta, institucija gali ir turi prižiūrėti, kad pati netaptų veiksmu, iškreipiančiu nuo pranešimo dėl bendradarbiavimo neatsiejamas įmonių tarpusavio varžybas.
- 505 Antra, žodinis informacijos pateikimas būtent dėl to, kad reikalingas Komisijos dalyvavimas, turi būti laikomas iš esmės lėtesniu bendradarbiavimo būdu nei informacijos pateikimas raštu, kuriam nereikalingas joks Komisijos dalyvavimas ir kuris dėl to nepriklauso nuo institucijos išteklių prieinamumo. Nusprendusi pateikti informaciją žodžiu, atitinkama įmonė turi žinoti, jog ji rizikuoja, kad kita įmonė pateiks Komisijai informacijos, turinčios lemiamos reikšmės įrodant kartelinio susitarimo egzistavimą, raštu ir anksčiau nei ji.

506 Todėl darytina išvada, kad informacija, turinti lemiamos reikšmės pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto prasme, gali būti pateikta ir žodžiu.

Dėl klausimo, ar ieškovė per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą su Komisijos tarnybomis pateikė lemiamų įrodymų dėl su vitaminais A ir E susijusių kartelių buvimo

507 Prieš pateikdama nuorodą į 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą ieškovė pažymėjo, kad savo 1999 m. gegužės 6 d. laišku, adresuotu K. Van Miert, ji Komisiją informavo, be kita ko, apie neteisėtų kartelinių susitarimų buvimą vitaminų sektoriuje ir kaip šių susitarimų dalyvius nurodė save ir *Roche*. Vien perskaičius šį laišką matyti, jog iš esmės ieškovė tik nurodo, kad Jungtinėse Valstijose tyrimai vitaminų gamintojų, tarp jų ir ieškovės, atžvilgiu yra atliekami „kilus įtarimui dėl neteisėtų susitarimų vitaminų sektoriuje, pažeidžiančių konkurencijos teisę“. Taigi konstatuotina, jog šiuo laišku ieškovė Komisijai nepranešė, kad vitaminų sektoriuje yra neteisėtų susitarimų, kuriuose ji dalyvavo; ji tik pranešė apie „Jungtinėse Valstijose <...> vykdomus <...> tyrimus“ ir apie „įtarimus dėl neteisėtų susitarimų“ – tai visiškai nėra jos pažeidimo pripažinimas. Šio konstatavimo negali pakeisti tai, kad ieškovė taip pat pažymėjo, jog ji padeda tyrimui Jungtinėse Valstijose ir, kaip ir *Roche*, nori pasikalbėti apie bylą su Komisija, „siekdama bendradarbiavimo pagal Bendrijos nuolaidų programą“.

508 Tai patikslinus, reikia nustatyti, kokią informaciją ieškovė pateikė Komisijai per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą.

509 Aišku, kad nei tą pačią dieną, nei vėliau nebuvo parengta jokie šio susitikimo protokolo ir kad per susitikimą nebuvo daroma jokie garso įrašo, kurį būtų galima

užrašyti. Ieškovė skundžiasi, kad Komisija neatliko šių formalumų, tačiau anaipol netvirtina, kad ji iš tikrųjų paprašė institucijos juos atlikti. Tokiomis sąlygomis Komisija negali būti kaltinama, kad nesiėmė šių veiksmų.

510 Be to, šiuo atveju net darant prielaidą, kad toks užrašų nedarymas yra klaida, tai savaime nepateisina ieškovės reikalavimų.

511 Iš esmės iš ieškovės rašytinių pastabų aiškiai matyti, kad (visų pirma žr. ieškinio pareiškimo 180 ir 183 punktus bei dubliko 117 ir 120 punktus) ji teigia, jog per 1989 m. gegužės 17 d. susitikimą pranešė Komisijai apie:

a) neteisėtų susitarimų, susijusių su tam tikrais vitaminais, tarp jų vitaminais A ir E, ir pažeidžiančių EEE rinką, buvimą;

b) pagrindinius šių susitarimų dalyvius, tarp jų keturis su vitaminais A ir E susijusių pažeidimų dalyvius (*Roche, BASF, Aventis ir Eisai*);

c) šių susitarimų pobūdį, t. y. sutartis dėl kainų, pardavimo ir pajėgumų pasiskirstymo;

d) laikotarpį, kurį apėmė šie susitarimai (1989–1999 m.).

- 512 Atsakovė neginčijo, kad ieškovė per minėtą susitikimą jai pateikė šių įrodymų, nors ir mano, kad jie turėjo „lemiamos reikšmės“ pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto prasme.
- 513 Atvirkščiai, ieškovė netvirtino, kad per tą patį susitikimą jos atstovai pateikė Komisijai konkrečios informacijos apie atskleistų kartelių veikimą, gamintojų susitikimus ir tikslų per šiuos susitikimus sudarytų susitarimų turinį. Be to, iš Scholz pareiškimo matyti, kad susitikimas truko tik vieną valandą – tikriausiai tiek laiko nepakanka, kad dvi įmonės galėtų pateikti išsamų kartelių apibūdinimą.
- 514 Taigi pažymėtina, kad atsakovės perrašyti rankraščiniai užrašai, kuriuos per šį susitikimą vidaus tikslais padarė už bylą atsakingas asmuo (toliau – rankraščiniai užrašai), taip pat nerodo, kad 1999 m. gegužės 17 d. susitikime per Komisijos atstovų ir *Roche* bei *BASF* atstovų pokalbį buvo perduota tokia informacija. Pažymėtina, jog ieškovė, nors ir skundžiasi, kad negavo šio dokumento, nepaisant daugybės prašymų, adresuotų Komisijai po ieškinio pareiškimo, neginčijo nei šio dokumento sudarymo, nei jo turinio ir net teigė, kad šis dokumentas keliais aspektais patvirtina jos faktinius ir teisinius teiginius dėl šio susitikimo.
- 515 Be to, rankraščiniai užrašai liudija, kad šis pokalbis, išskyrus tai, kad buvo pateikta 511 punkte minėta informacija, daugiau susijęs su dviejų įmonių teiktino bendradarbiavimo sąlygomis, o ne su nagrinėjamu karteliu. Visų pirma užrašai rodo tam tikrą *Roche* ir *BASF* atstovų atsargumą ir jų pripažintą susilaikymą nuo tikslesnės informacijos arba dokumentų pateikimo Komisijai, kol bus išnagrinėti grupiniai ieškiniai (žr. šio sprendimo 481 punktą), kurie joms pareikšti Jungtinėse Valstijose. Dėl *Roche* iš šių užrašų matyti, jog jos atstovai net paskelbė, kad neturi faktinių įrodymų ir jų gaus iš *Roche* advokatų Jungtinėse Valstijose.

- 516 Kad ir kaip būtų, nebūtina, kad Pirmosios instancijos teismas priimtų sprendimą dėl to, ar ieškovė, kaip tvirtina atsakovė, per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą pranešė, jog negali pateikti dokumentų, kol bus išnagrinėti grupiniai ieškiniai, nes svarbu sužinoti tik tai, kokią informaciją iš tikrųjų pateikė ieškovė ir ar ši informacija gali būti laikoma „turinčia lemiamos reikšmės“ įrodant nagrinėjamų pažeidimų egzistavimą.
- 517 Taigi šiuo atžvilgiu įrodymai, kuriuos ieškovė teigia pateikusi per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą ir kurie nurodyti šio sprendimo 511 punkte, be abejo, suteikė institucijai galimybę išsiųsti prašymus pateikti informacijos arba nurodyti atlikti patikrinimus, tačiau institucija turėjo praktiškai atkurti ir įrodyti visas faktines aplinkybes, nepaisant to, kad ieškovė pripažino savo kaltę, o *Aventis* 1999 m. gegužės 19 d. pareiškime, atvirksčiai, buvo išsamiai aprašyta neteisėta veikla, susijusi su vitaminais A ir E.
- 518 Nėra būtinybės išklaudyti liudytojų parodymų, kaip prašė atsakovė, dėl tariamo ieškovės negalėjimo pateikti dokumentų, kol bus išnagrinėti grupiniai ieškiniai, ir turi būti konstatuota, kad, atsižvelgiant į šio sprendimo 492–494 punktuose išdėstytus samprotavimus, minėta informacija negali būti laikoma „turinčia lemiamos reikšmės įrodant (su vitaminais A ir E susijusių pažeidimų) egzistavimą“ pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto prasme.
- 519 Reikia daryti išvadą, jog ieškovė neįrodė, kad, kalbant apie minėtus pažeidimus, ji atitiko šioje normoje nustatytą sąlygą.

Dėl klausimo, ar Komisija be reikalo uždelsė ieškovės pateiktų įrodymų gavimą

- 520 Papildomus ieškovės argumentus, kad būtent dėl neteisėto Komisijos reikalavimo pateikti rašytinių įrodymų ji negalėjo per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą pateikti lemiamų su vitaminais A ir E susijusių pažeidimų įrodymų (žr. šio sprendimo 472–474 punktus), iš esmės sudaro dvi dalys. Pirma, ieškovė kritikuoja tariamą Komisijos atsisakymą priimti papildomus įrodymus, kuriuos *BASF* pasiūlė per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą, ir, be kita ko, nedelsiant apklausti pagrindinius kartelyje dalyvavusius darbuotojus. Antra, ji kaltina Komisiją neatkreipus jos dėmesio į tai, kad žodinių pareiškimų nepakanka pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punktui taikyti.
- 521 Kaip yra nurodyta šio sprendimo 495–506 punktuose, ši sąlyga prireikus gali būti įvykdyta ir pateikus informaciją žodžiu, todėl ieškovės papildomo argumentavimo antroji dalis neturi dalyko. Kadangi šioje dalyje ieškovė taip pat nori, kad būtų konstatuota, jog bet kuriuo atveju Komisija turėjo jai pranešti, kad per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą pateiktos informacijos nepakanka pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punktui taikyti, atkreipdama jos dėmesį į būtinybę nedelsiant papildyti šią informaciją, kartu su atsakove reiktų pažymėti, kad institucijai tokios pareigos nėra nustatyta. Šio pranešimo E skyriaus 2 dalyje iš esmės patikslinama, kad „tik sprendimo priėmimo momentu Komisija sprendžia, ar yra įvykdytos B, C arba D skyriuose nustatytos sąlygos“.
- 522 Dėl ieškovės papildomo argumentavimo pirmosios dalies visų pirma pažymėtina, jog paties įmonės pasiūlymo dėl jos darbuotojų liudijimo Komisijai, net darant prielaidą, kad institucija turi priimti tokį pasiūlymą, savaime negali pakakti, kad ši įmonė atitiktų pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto sąlygą. Iš esmės ši

sąlyga reikalauja, kad lemiami įrodymai iš tikrųjų būtų pateikti Komisijai – nepakanka vien pasiūlyti juos pateikti arba nurodyti šaltinį, kur jie gali būti gauti.

523 Ieškinio pareiškimo 189 punkte ieškovė teigia, kad „Komisija atsisakė priimti papildomus įrodymus, kuriuos per susitikimą pasiūlė BASF“, tačiau ji nenurodo, kad Komisija per šį susitikimą jos atstovams trukdė pateikti papildomos informacijos, kuri galėtų padaryti jos parodymus lemiamus pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto prasme, arba juos tiesiog įkalbinėjo jos nepateikti. Ieškovė tik patikslina, kad institucija atsisakė greitu laiku gauti papildomus liudijimus, ir cituoja Scholz pareiškimo vietas, kuriose neminimas nei joks kitokio pobūdžio įrodymas, nei pasiūlyti liudijimai. Be to, ieškovė visiškai nepatiksliino, kokio pobūdžio buvo papildoma informacija, kurią galėjo pateikti jos atstovai ir kurios jie realiai nepateikė dėl tariamo Komisijos atstovų reikalavimo pateikti rašytinių įrodymų.

524 Taigi turi būti išnagrinėta, ar dėl atsisakymo išklausti šiuos liudijimus, kurio atsakovė neginčija, galėjo kilti neteisėta pasekmė – tai, kad kita įmonė (*Aventis*) anksčiau nei ieškovė pateikė Komisijai lemiamų nagrinėjamų pažeidimų egzistavimo įrodymų, pažymint, jog šis atsisakymas niekaip negalėjo būti priežastis to, kad ieškovė per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą nepateikė informacijos, turinčios lemiamos reikšmės.

525 Šiuo atžvilgiu nėra būtinybės priimti sprendimo dėl to, ar, kaip tvirtina atsakovė, įgaliojimai, Komisijai suteikti Reglamentu Nr. 17 ir Reglamentu Nr. 2842/98, neapima žodinių liudijimų, kuriuos ieškovė pasiūlė per 1999 m. gegužės 17 d.

susitikimą, ir laikytina, kad Komisijos atsisakymas priimti tokius liudijimus nebuvo nepagrįstas.

526 Iš esmės niekas netrukde ieškovei pačiai apklausti atitinkamų darbuotojų ir nedelsiant pateikti Komisijai taip gautos informacijos. Be to, ieškovei nereikėjo, kad Komisija dalyvautų renkant informaciją iš savo darbuotojų, nes Komisija bet kuriuo atveju negalėjo reikalauti, kad jie atvyktų liudyti. Šiomis sąlygomis Komisija galėjo teisėtai pasiūlyti ieškovei būtent taip ir padaryti, kad pagal ekonomijos ir gero administravimo principus nebūtų be reikalo apsunkintas institucijos darbas. Be to, kadangi nagrinėjami liudijimai, kaip ir informacijos pateikimas per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą, iš esmės yra informacijos pateikimas Komisijai žodžiu ir dėl šio sprendimo 505 punkte nurodytų priežasčių jie turėtų būti laikomi iš esmės lėtesniu informacijos pateikimo būdu nei pateikimas raštu, Komisija negali būti kaltinama, kad pasiūlė atsakovei šį būdą.

527 Taigi šioje byloje niekas neįrodo, kad būtent dėl neteisėto institucijos elgesio *Aventis* anksčiau nei ieškovė pateikė Komisijai lemiamų su vitaminais A ir E susijusių pažeidimų įrodymų.

Išvada

528 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad ieškovė neįrodė, jog Komisija padarė kokią nors vertinimo klaidą, sprendime nusprendusi, kad su vitaminais A ir E susijusių pažeidimų atžvilgiu *BASF* negalėjo būti pritaikytas pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyrius, nes ji neatitinka šio skyriaus b punkto sąlygos.

b) Dėl klausimo, ar ieškovė atitiko pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus e punkto sąlygą aštuonių pažeidimų, už kuriuos jai buvo skirta bauda, atžvilgiu

529 Sprendimo 744 konstatuojamojoje dalyje Komisija nusprendė, kad „Roche ir BASF atliko kurstytojų arba lemiamą vaidmenį neteisėtoje veikloje, susijusioje su vitaminų A, E, B2, B5, C ir D3, beta karotino ir karotinoidų rinkomis, kaip yra nurodyta (567–569 ir 584 konstatuojamosiose dalyse)“, ir padarė išvadą, kad nė viena iš šių dviejų įmonių neatitiko pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus e punkto sąlygos.

530 Argumentai, kuriuos pateikia ieškovė ir atsakovė savo rašytinėse pastabose dėl tokio šiuo ieškiniu ginčijamo Komisijos vertinimo, apsiriboja tik tuo, kad jais nukreipiama į argumentus, kuriuos jos pateikia nagrinėjant penktąjį ieškinio pagrindą, kad atitinkamai paneigtų arba patvirtintų BASF, kaip organizatorės arba kurstytojos, vaidmenį karteliuose, už kuriuos jai skirtos baudos pagrindinis dydis buvo padidintas 35 % (žr. šio sprendimo 475 ir 482 punktus).

531 Tačiau pažymėtina, kad sprendime (744 konstatuojamoji dalis) Komisija motyvavo savo vertinimą, pagal kurį BASF ir Roche neatitiko pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus e punkto sąlygos, nurodydama, kad šios įmonės atliko kurstytojų arba lemiamą vaidmenį darant pažeidimus, kaip aprašyta sprendimo 567–569 ir 584 konstatuojamosiose dalyse, tačiau būtent 712–718 konstatuojamosiose dalyse, nedarydama nuorodos į 567–569 ir 584 konstatuojamąsias dalis, institucija nusprendė, kad BASF ir Roche, kaip organizatorių ir kurstytojų, vaidmuo yra sunkinanti aplinkybė.

532 567–569 ir 584 konstatuojamosiose dalyse, įterptose į kontekstą, kuriame aprašomas „nagrinėjamų pažeidimų pobūdis“, kiek tai susiję su ieškove, yra:

- bendrojo pobūdžio argumentų, pavyzdžiui tokių, kokie išdėstyti 713–717 konstatuojamosiose dalyse (susijusių su tuo, kad *Roche* ir *BASF* buvo du pagrindiniai pasauliniai vitaminų gamintojai, kad *Roche* ir *BASF* „veikė bendrai“ rengdamos ir įgyvendindamos susitarimus ir kad jos turėjo bendrą tikslą pasidalyti skirtingas vitaminų rinkas), taip pat kitų bendrojo pobūdžio argumentų (*Roche* ir *BASF* parduodavo didelę dalį savo produkcijos kaip preliminarinius kelių vitaminų mišinius),

- bendrojo pobūdžio argumentų dėl *Roche* ir *BASF* vaidmens (neteisėtų susitarimų „kurstytoja ir pagrindinė naudos gavėja“ buvo *Roche*; *BASF* „atliko labai svarbų vaidmenį sekdamą *Roche*“),

- faktinių aplinkybių arba su konkrečiai nurodytomis faktinėmis aplinkybėmis susijusių argumentų („pasaulinio lygio kartelis vitaminų B1, B2, B5, B6 ir C bei folio rūgšties atžvilgiu iš tikrųjų prasidėjo tuo pačiu momentu, t. y. per 1991 m. sausio 30 ir 31 d. *Roche* ir *BASF* aukšto rango darbuotojų apsilankymą Japonijoje; (*Roche* ir *BASF*) kartu pasiekė, kad bendrovė *Eisai* prisijungtų prie jų „klubo“ vitamino E atžvilgiu“).

533 Taikant proceso organizavimo priemones, atsakovės paprašius patikslinti, kuo ji rėmėsi norėdama apginti savo vertinimo, kad *BASF* neatitinka pranešimo dėl bendradarbiavimo e punkto sąlygos, pagrįstumą, ji priminė sprendime nurodytas įvairias faktines aplinkybes, kuriomis grindžiama jos gynyba dėl ieškinio penktojo

pagrindo ir kurios pateisina sunkinančios aplinkybės – organizatorės ir (arba) kurstytojos vaidmens – taikymą ieškovei. Atvirkščiai, savo atsakyme ji nepateikė jokios nuorodos į sprendimo 567–569 ir 584 konstatuojamosiose dalyse, į kurias nukreipia 744 konstatuojamoji dalis, esančius argumentus, vertinimus arba faktines aplinkybes.

534 Šiomis sąlygomis konstatuotina, kad atsakovė Pirmosios instancijos teisme pateikė naują savo vertinimo motyvavimą, jog *Roche* ir *BASF* atliko kurstytojų arba lemiamą vaidmenį darydamos nagrinėjamus pažeidimus. Pirmosios instancijos teismas į šį naują motyvavimą atsižvelgs, tik jei turės konstatuoti, kad šis vertinimas, kaip jis motyvuojamas sprendime, yra neteisėtas, ir todėl turės pasinaudoti savo neribota kompetencija.

535 Pažymėtina, kad pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus e punkte pirmiausia yra minimas kurstytojos arba lemiamas vaidmuo neteisėtoje veikloje, o gairių 2 punkto trečioje įtraukoje kaip sunkinanti aplinkybė minimas pažeidimo organizatorės arba kurstytojos vaidmuo.

536 Laikytina, kad šiose dviejose nuostatose atitinkamai vartojami terminai turi iš esmės tą pačią reikšmę. Be to, atsakovė, kuriai, taikant proceso organizavimo priemones, buvo pasiūlyta pareikšti nuomonę šiuo klausimu, nurodė, be kita ko, kad sąvokos „organizatorės vaidmuo“ ir „pagrindinis (vaidmuo)“ sprendime buvo vartojamos kaip sinonimai, ir nepateikė teigiamo atsakymo į Pirmosios instancijos teismo klausimą, ar *BASF* vaidmuo darant nagrinėjamus pažeidimus turi būti laikomas „pagrindiniu“ pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus e punkto prasme net tuo atveju, jei ji negali būti laikoma organizatore.

537 Tačiau, kaip buvo nuspręsta šio sprendimo 296–300 punktuose, bendro pobūdžio argumentų, minimų šio sprendimo 532 punkto pirmoje įtraukoje, nepakanka, kad būtų įrodyta, jog ieškovė atliko kurstytojos arba organizatorės vaidmenį darydama nagrinėjamus pažeidimus.

538 Tas pats pasakytina dėl tvirtinimo, kad *BASF* „atliko labai svarbų vaidmenį sekdamas *Roche*“, kuris, atrodo, atskleidžia, jog ieškovė daugiau buvo sekėja nei organizatorė.

539 Dėl pastabos, kad „kartelis pasauliniu lygiu vitaminų B1, B2, B5, B6 ir C bei folio rūgšties atžvilgiu iš tikrųjų prasidėjo tuo pačiu momentu, t. y. per 1991 m. sausio 30 ir 31 d. *Roche* ir *BASF* aukšto rango darbuotojų apsilankymą Japonijoje“, atrodo, kad ji ne tik prieštarauja sprendime išdėstytam bendram požiūriui, jog buvo atskiri karteliai kiekvienam vitaminui, tačiau, kad ir kaip būtų, neturi reikšmės šiame kontekste, nes tai, jog *Roche* ir *BASF* atstovai 1991 m. sausio mėn. apsilankė Japonijoje, nereiškia, kad šios įmonės buvo su minėtomis prekėmis susijusių pažeidimų kurstytojos arba organizatorės. Be to, ieškovė net nedalyvavo karteliuose, susijusiuose su vitaminu B6 ir folio rūgštimi.

540 Galiausiai dėl teiginio, esą *Roche* ir *BASF* kartu pasiekė, kad *Eisai* prisijungtų prie su vitaminu E susijusio kartelio, šio sprendimo 336 punkte jau buvo konstatuota, pirma, kad Komisija sprendime visiškai nepagrįstai tvirtino, jog ieškovė atliko kurstytojos vaidmenį, pateisinantį baudos padidinimą už sunkinančias aplinkybes, ir, antra, kaip matyti iš sprendimo 212 ir 234 konstatuojamųjų dalių, viena *Roche* ėmėsi veiksmų *Eisai* atžvilgiu, siekdama galimo šios prisijungimo prie minėto kartelio.

- 541 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad motyvai, kurių pagrindu Komisija sprendime padarė išvadą, jog visų nagrinėjamų pažeidimų atžvilgiu ieškovė neatitinka pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus e punkto sąlygos, yra neteisėti ir šiuo atžvilgiu neteisėtas yra ir sprendimas.
- 542 Savo neribotą kompetenciją įgyvendindamas po to, kai buvo konstatuotas sprendimo neteisėtumas, Pirmosios instancijos teismas turi atsižvelgti į nurodytas faktines aplinkybes, kurias atsakovė jam nurodė norėdama, kad būtų įrodyta, jog darydama nagrinėjamus pažeidimus ieškovė atliko kurstytojos arba pagrindinį vaidmenį, arba, kitais žodžiais tariant, kurstytojos arba organizatorės vaidmenį, ir todėl neatitiko minėtos sąlygos.
- 543 Pirmosios instancijos teismas jau išnagrinėjo šias aplinkybes nagrinėdamas penktąjį ieškinio pagrindą (žr. šio sprendimo 304–463 punktus) ir padarė išvadą, kad jos suteikia pakankamai įrodymų, jog ieškovė atliko organizatorės arba kurstytojos vaidmenį darydama pažeidimus, susijusius su vitaminais A, E ir B5, tačiau jos nesuteikia pakankamai teisinių įrodymų, kad ieškovė atliko organizatorės arba kurstytojos vaidmenį darydama pažeidimus, susijusius su vitaminais C, D3, beta karotinu ir karotinoidais. Be to, nėra parodyta ir iš bylos nematyti, kad ieškovė vertė kitas įmones dalyvauti darant su vitaminais C, D3, beta karotinu ir karotinoidais susijusius pažeidimus.
- 544 Priminus, kad ieškovė šiuo ieškiniu neginčija savo, kaip organizatorės arba kurstytojos, vaidmens darant pažeidimą, susijusį su vitaminu B2, darytina išvada, kad pažeidimų, susijusių su vitaminais A, E, B2 ir B5, atžvilgiu ji neatitiko pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus e punkto sąlygos, tačiau ji šią sąlygą atitiko pažeidimų, susijusių su vitaminais C, D3, beta karotinu ir karotinoidais, atžvilgiu.

545 Reikia daryti išvadą, kad pažeidimų, susijusių su vitaminais A, E, B2 ir B5, atžvilgiu ieškovei negali būti taikomas minėto pranešimo B skyrius.

546 Tačiau pažeidimų, susijusių su vitaminais C, D3, beta karotinu ir karotinoidais, atžvilgiu Pirmosios instancijos teismas, įgyvendindamas savo neribotą kompetenciją, turi įvertinti, ar ieškovė atitinka visas kitas sąlygas, nustatytas pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriuje, norint pagal tą patį skyrių ieškovei taikyti atleidimą nuo baudos arba „labai didelį“ baudos dydžio sumažinimą.

c) Dėl klausimo, ar ieškovė pažeidimų, susijusių su vitaminais C, D3, beta karotinu ir karotinoidais, atžvilgiu atitiko pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus a–d punktų sąlygas

Dėl a, c ir d punktų sąlygų

547 Dėl pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus c punkto sąlygos konstatuotina, kad, remiantis sprendime esančia informacija apie šių pažeidimų trukmę, kiekvieno pažeidimo, susijusio su vitaminais C, D3, beta karotinu ir karotinoidais, atžvilgiu ji atrodo akivaizdžiai įvykdyta. Be kita ko, iš sprendimo rezoliucinės dalies 1 straipsnio 2 dalies matyti, kad visi šie pažeidimai jau buvo pasibaigę vėliausiai 1998 m. gruodžio mėn., t. y. prieš ieškovei pradendant tyrimo metu bendradarbiauti su Komisija.

548 Dėl šio skyriaus a ir d sąlygų atsakovė, vykdydama Pirmosios instancijos teismo skirtas proceso organizavimo priemones, nurodė, kad ieškovė jas atitinka keturių nagrinėjamų pažeidimų atžvilgiu. Neatrodė, kad jei Pirmosios instancijos teismas nesilaikytų šio vertinimo, tai būtų galima pagrįsti kuriuo nors bylos elementu.

Dėl b punkto sąlygos

549 Galiausiai dėl pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto reikia priminti, kad sprendimo 743 konstatuojamosios dalies pirmame sakinyje Komisija nusprendė, jog „Roche ir BASF, nuo 1999 m. birželio 2 d. iki 1999 m. liepos 30 d. jos tarnyboms perdavusios dokumentus, buvo pirmosios įmonės, pateikusios lemiamų neteisėtų susitarimų, susijusių su vitaminų B2, B5, C ir D3, beta karotino ir karotinoidų rinkomis, buvimo įrodymų“. Šios frazės formuluotė neleidžia suprasti, ar Komisija nusprendė, kad Roche ir BASF kartu atitinka B skyriaus b punkto sąlygą kiekvieno iš minėtų pažeidimų atžvilgiu. Be to, šiuo sakiniu siekiama tik pagrįsti išvadą, suformuluotą 745 konstatuojamosios dalies pirmame sakinyje, kad kitos suinteresuotosios įmonės negalėjo atitikti šios sąlygos.

550 Tačiau, atsižvelgiant į pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto formuluotę, esą bauda gali būti gerokai sumažinta tik vienai įmonei, kuri iš tikrųjų „pirmoji“ pateikė informacijos, turinčios lemiamos reikšmės (šiuo klausimu žr. 70 punkte minėto 2005 m. birželio 15 d. Sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 365 punktą), negali būti teigiama, kad Roche ir BASF kartu atitiko B skyriaus b punkto sąlygą kiekvieno pažeidimo, susijusio su vitaminais C ir D3, beta karotinu ir karotinoidais, atžvilgiu, nes iš bylos matyti, kad jos negalėjo tokios informacijos pateikti tą pačią dieną.

551 Iš esmės, pirma, kaip buvo nuspręsta šio sprendimo 517 ir 518 punktuose dėl su vitaminais A ir E susijusių pažeidimų, remiantis argumentais, taikytiniais ir kitiems nagrinėjamiems pažeidimams, per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą Komisijoje, kuriame *Roche* ir *BASF* dalyvavo kartu, jos nepateikė informacijos, turinčios lemiamos reikšmės įrodant kokio nors pažeidimo egzistavimą. Antra, iš bylos matyti, kad per laikotarpį nuo 1999 m. birželio 2 d. iki liepos 30 d., kuris nurodytas sprendimo 743 konstatuojamojoje dalyje, *BASF* ir *Roche* nebuvo pateikusias informacijos tą pačią dieną.

552 Taigi Pirmosios instancijos teismas, įgyvendindamas savo neribotą kompetenciją, turi patikrinti, kas pirmoji – ieškovė ar *Roche* – pateikė informacijos, turinčios lemiamos reikšmės įrodant su vitaminais C, D3, beta karotinu ir karotinoidais susijusių pažeidimų egzistavimą.

— Su vitaminu D3 susijęs pažeidimas

553 Iš bylos medžiagos matyti, kad vienintelė informacija apie su vitaminu D3 susijusį pažeidimą, kurią *BASF* pateikė Komisijai po 1999 m. gegužės 17 d. susitikimo institucijos biuruose, yra 1999 m. birželio 15 d. pareiškimas, kurį Komisija gavo tą pačią dieną. Tai informacija apie pažeidimo trukmę (1993–1997 m.) ir 16 kitų eilučių, iš kurių tik 9 skirtos karteliui, ir iš jų, be šios trukmės, galima sužinoti tik apie kartelio dalyvius ir „bendrą (kartelio) sumanymą“, t. y. rinkos dalių nedidinimą. Yra nurodytos trijų dalyvavusių įmonių atstovų pavardės, bet nėra jokios informacijos apie konkrečias faktines aplinkybes, kurios gali būti laikomos faktinėmis pažeidimo aplinkybėmis. Be to, faktinių aplinkybių, susijusių su šiuo karteliu, aprašymas sprendimo 459–483 konstatuojamosiose dalyse iš esmės grindžiamas įrodymais, kuriuos pateikė *Roche* ir ypač *Solvay*.

554 Šiomis sąlygomis reikia konstatuoti, kad ieškovė neįrodė, jog per administracinę procedūrą Komisijai pateikė informacijos, turėjusios lemiamos reikšmės įrodant su vitaminu D3 susijusio pažeidimo egzistavimą.

555 Taigi reikia nuspręsti, kad šio pažeidimo atžvilgiu ieškovė neatitiko pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto sąlygos ir negali pasinaudoti šiuo skyriumi.

— Pažeidimai, susiję su vitaminu C, beta karotinu ir karotinoidais

556 Pažymėtina, kad po 1999 m. gegužės 17 d. susitikimo pirmasis ieškovės laiškas Komisijai buvo datuotas 1999 m. gegužės 21 d. ir jį institucija gavo tą pačią dieną; kaip sutarta per minėtą susitikimą, jame buvo pateikta susitarimo dėl savo kaltės pripažinimo, 1999 m. gegužės 20 d. oficialiai sudaryto su Jungtinių Valstijų teisingumo ministerija, kopija (žr. šio sprendimo 468 punktą) ir su juo susijęs aiškinamasis memorandumas.

557 Tačiau šiuose dokumentuose ieškovė nepateikė Komisijai informacijos, turinčios lemiamos reikšmės dėl kartelių, susijusių, be kita ko, su vitaminu C, beta karotinu ir karotinoidais.

558 Iš esmės, pirma, 1999 m. gegužės 21 d. laiške tik skelbiama, kad *BASF* pradėjo rengti išsamią ataskaitą dėl su Europos rinka susijusių neteisėtų veiksmų ir kad kai ši ataskaita bus baigta, ji susisieks su Komisija. Antra, susitarimas dėl savo kaltės pripažinimo ir jo aiškinamasis memorandumas – net norint į juos atsižvelgti šiame kontekste, nepaisant to, kad Jungtinių Valstijų teisingumo ministerija nuo 1999 m. gegužės 20 d. paskelbė jų turinį, kaip liudija tripliko D 4 ir D 5 prieduose esantys

pranešimai spaudai, atskleidžia tik inkriminuojamų neteisėtų veiksmų pobūdį, taip pat jų trukmę ir susijusius vitaminus (tarp kurių, kad ir kaip būtų, nėra karotinoidų), netiesiogiai kelių dalyvavusių *BASF* darbuotojų pavardes, tačiau nėra nurodyta net menkiausia konkreti faktinė pažeidimo aplinkybė.

559 Tačiau reikia pažymėti, kad pateikusi informaciją vėliau, t. y. 1999 m. birželio 15 d. pareiškimu, ieškovė institucijai pateikė, be kita ko, su vitaminu C, beta karotinu ir karotinoidais susijusių pažeidimų egzistavimo įrodymų – šie įrodymai buvo susiję su pažeidimų dalyviais, pobūdžiu ir trukme, taip pat su konkrečiomis pažeidimą sudariusiomis faktinėmis aplinkybėmis.

560 Iš esmės, kalbant apie su vitaminu C susijusį pažeidimą, šiame pareiškime, be kartelio dalyvių ir atitinkamo pažeidimo laikotarpio, nurodomas tam tikras skaičius susitikimų, jų vietos ir dalyviai, pateikiamas kartelio raidos aprašymas ir konkrečiai nurodomas pokalbių per įvairius nuolat rengiamus susitikimus turinys (kartu su skirtų kvotų skaičiais), taip pat atsispindi *Takeda* ir Europos gamintojų priešprieša.

561 Dėl kartelių, susijusių su beta karotinu ir karotinoidais, *BASF* 1999 m. birželio 15 d. pareiškimu pateikti kiekvieno iš dviejų pažeidimų įrodymai – tai bendras kartelio aprašymas, patikslinantis, be kita ko, kartelio dalyvius ir trukmę, situaciją rinkoje kartelio sudarymo metu, šalių motyvus, susitikimo, per kurį buvo sudarytas kartelis, dieną, vietą ir dalyvius, šia proga sudarytą susitarimą dėl pardavimo kvotų (patikslinant skirtų kvotų skaičius), vėlesnių susitikimų dažnumą, vietą, bendrą dalyką ir dalyvius.

- 562 Atsakovė neginčija, kad visi įrodymai Komisijai buvo pateikti savanoriškai, ir tai negali būti ginčijama, nepaisant Komisijos 1999 m. gegužės 26 d. prašymo, kad ieškovė pateiktų informacijos. Iš esmės *BASF* 1999 m. birželio 15 d. pareiškimas buvo padarytas po pareiškimo per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą, per kurį jau buvo minimas kartelių, susijusių, be kita ko, su vitamino C ir beta karotino rinkomis, buvimas. Be to, Komisijos 1999 m. gegužės 26 d. prašymas pateikti informacijos nebuvo susijęs su karotinoidų karteliu. Kaip aprašyta šio sprendimo 556 punkte, 1999 m. gegužės 21 d. laiške Komisijai *BASF*, be kita ko, patvirtino, kad ji pradėjo rengti išsamią ataskaitą dėl su Europos rinka susijusių pažeidimų ir kad kai tik ši ataskaita bus baigta, ji susisieks su Komisija.
- 563 Be to, iš bylos matyti, kad vienintelė *Roche* informacija po 1999 m. gegužės 17 d. susitikimo, perduota Komisijai iki 1999 m. liepos 15 d., yra *Roche* 1999 m. birželio 2 d. pareiškimas, kurį Komisija gavo 1999 m. birželio 4 dieną.
- 564 Tačiau šio pareiškimo, kurio nekonfidencialią versiją atsakovė pridėjo prie bylos vykdydama Pirmosios instancijos teismo per posėdį skirtas proceso organizavimo priemonės, objektas nėra su vitaminais A, E ir C susiję pažeidimai.
- 565 Kadangi *Roche* 1999 m. birželio 2 d. pareiškime nėra jokio kartelių, susijusių su beta karotinu ir karotinoidais, įrodymo, konstatuotina, kad 1999 m. birželio 15 d. pareiškimu ieškovė iš tikrųjų pirmoji pateikė lemiamų šių kartelių buvimo įrodymų. Todėl su šiais produktais susijusių pažeidimų atžvilgiu ji atitinka pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punktą.

566 Reikia konstatuoti, kad ieškovei, kaip ji pati teigia, šių pažeidimų atžvilgiu šis skyrius gali būti pritaikytas.

567 Tačiau dėl su vitaminu C susijusio pažeidimo turi būti padaryta kitokia išvada, nes, atsižvelgiant į nekonfidencialią *Roche* 1999 m. birželio 2 d. pareiškimo versiją, kurią pateikė atsakovė, turi būti konstatuota, kad *Roche* šiuo pareiškimu pirmoji pateikė lemiamą su šiuo vitaminu susijusio kartelio buvimo įrodymų.

568 Kalbant apie šį kartelį, reikėtų pažymėti, kad minėtame *Roche* pareiškimе yra neabejotinai mažiau informacijos nei *BASF* 1999 m. birželio 15 d. pareiškimе, tačiau ji taip pat atskleidė tam tikrus susitikimus, jų vietą ir dalyvius, nurodydama, nors ir labai neaiškiai, šių susitikimų dalyką. Tačiau priminus, kad „informacijos, turinčios lemiamos reikšmės“ sąvoka negali būti aiškinama kaip įrodymai, kurių pačių savaime pakanka pažeidimui įrodyti (žr. šio sprendimo 492 punktą), laikytina, jog dėl to, kad *Roche* šiuo pareiškimu nurodė konkrečias faktines aplinkybes, sudarančias pažeidimą, ji buvo pirmoji įmonė, kuri su vitaminu C susijusio pažeidimo atžvilgiu pateikė lemiamų įrodymų pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto prasme.

569 Pažymėtina, kad pati ieškovė savo pastabose dėl su *Roche* bendradarbiavimu susijusių dokumentų, kuriuos per posėdį pateikė atsakovė, subsidiariai darydama prielaidą, kad Pirmosios instancijos teismas gali nepripažinti pagrindinio teiginio, jog informaciją, turinčią lemiamos reikšmės, per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą *BASF* ir *Roche* pateikė kartu, tarp pažeidimų, kurių atžvilgiu ji turi būti laikoma pirmąja, pateikusia informacijos, turinčios lemiamos reikšmės, nenurodo su vitaminu C

susijusio pažeidimo, nes šį kartelį jau apėmė *Roche* 1999 m. birželio 2 d. pareiškimas. Ieškovė neginčija, kad *Roche* bendradarbiavimas pateikiant šį pareiškimą buvo savanoriškas, ir dėl tų pačių priežasčių, kurios šio sprendimo 562 punkte yra nurodytos dėl *BASF* 1999 m. birželio 15 d. pareiškimo, jam negali turėti įtakos *Roche* adresuotas Komisijos 1999 m. gegužės 26 d. prašymas pateikti informacijos.

570 Todėl, kadangi ieškovė su vitaminu C susijusio pažeidimo atžvilgiu neatitiko pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b sąlygos, kalbėdama apie šį pažeidimą ji negali remtis šiuo skyriumi.

d) Pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus taikymas ieškovei pažeidimų, susijusių su beta karotinu ir karotinoidais, atžvilgiu

571 Norėdamas užtikrinti teisėtus lūkesčius, kurie ieškovei galėjo kilti iš pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus, įgyvendindamas savo neribotą kompetenciją Pirmosios instancijos teismas turi nustatyti, kiek ieškovei pagal šį skyrių turi būti sumažinta bauda už pažeidimus, susijusius su beta karotinu ir karotinoidais (šiuo klausimu žr. 190 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tate & Lyle ir kt. prieš Komisiją* 162–166 punktus; 192 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* 244, 245, 260 ir 261 punktus; 2003 m. liepos 9 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Daesang ir Sewon prieš Komisiją*, T-230/00, Rink. p. II-2733, 144 ir 145 punktus ir 131 punkte minėto 2004 m. balandžio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* 416–418, 440 ir 455 punktus).

572 Šiuo atžvilgiu Pirmosios instancijos teismas pažymi, kad ieškovė pirmoji kreipėsi į Komisiją gerokai po to, kai Jungtinių Valstijų konkurencijos institucijos neteisėtų veiksmų sektoriuje pradėjo tyrimą ir prieš pat sudarant susitarimą dėl savo kaltės pripažinimo. Taigi *BASF* bendradarbiavimas, nors ir savanoriškas, nes nebuvo Komisijos įgaliojimų vykdyti tyrimą įgyvendinimo ieškovės atžvilgiu pasekmė, buvo vykdomas dėl spaudimo, atsiradusio pasirašant susitarimus dėl savo kaltės pripažinimo, ir dėl pavojaus, kad paskui Komisija imsis veiksmų. Tiesa, priešingai nei neteisėti su beta karotinu susiję veiksmai, kurių atžvilgiu Jungtinėse Valstijose tiesiogiai vykdytas tyrimas, kaip matyti ir iš prie susitarimo pridėto aiškinamojo memorandumo 3 ir 4 puslapių, su karotinoidais susiję neteisėti veiksmai nepateko į Jungtinių Valstijų teisingumo ministerijos akiratį, tačiau nebuvo galima atmesti tikimybės, kad jie bus atskleisti per galimą Komisijos tyrimą, inicijuotą sudarius ir paskelbus susitarimus dėl kaltės pripažinimo.

573 Be to, kalbant apie du nagrinėjamus pažeidimus, reikia atsižvelgti į tą aplinkybę, kad nors *BASF* vaidmuo negalėjo sutrukdyti jai atitikti pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus e punktą, jo svarba karteliui, kurį sudarė tik dvi įmonės, yra akivaizdi. Be to, aktyvus *BASF* vaidmuo darant šiuos pažeidimus aiškėja, be kita ko, iš tos aplinkybės, kad kai buvo konstatuota, jog viršijusi bendrąją beta karotinui skirtą kvotą ji atliko kompensacinius pirkimus iš *Roche* (žr. *BASF* 1999 m. birželio 15 d. pareiškimo 15 ir 16 puslapius ir sprendimo 521 konstatuojamąją dalį), ir iš to, kad jai pavyko susitarti su *Roche* dėl savo patekimo į astaksantino, rožinio karotino, rinkos segmentą (žr. 1999 m. birželio 15 d. *BASF*. pareiškimo 16 ir 17 puslapius ir sprendimo 525 ir 527 konstatuojamąsias dalis).

574 Atsižvelgdamas į šias aplinkybes, Pirmosios instancijos teismas mano, kad pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyrių ieškovei už su beta karotinu ir

karotinoidais susijusius pažeidimus skirtų baudų dydis, apskaičiuotas iki šio pranešimo taikymo, turi būti sumažintas 75 %.

e) Išvada dėl šeštojo ieškinio pagrindo

575 Išnagrinėjęs šį ieškinio pagrindą ir po šio nagrinėjimo turėjęs įgyvendinti savo neribotą kompetenciją, Pirmosios instancijos teismas, pirma, turi patvirtinti, kad ieškovei su vitaminais A, E, B2, B5, C ir D3 susijusių pažeidimų atžvilgiu neturėjo būti taikomas pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyrius, ir, antra, pagal šį skyrių turi būti 75 % sumažintas ieškovei už su beta karotinu ir karotinoidais susijusius pažeidimus skirtų baudų dydis, apskaičiuotas iki šio pranešimo taikymo.

F — *Dėl septintojo ieškinio pagrindo, susijusio su tuo, kad, neatsižvelgiant į pranešimą dėl bendradarbiavimo, ieškovei bauda už bendradarbiavimą nepakankamai sumažinta*

1. Šalių argumentai

576 Ieškovė Komisiją kaltina, kad ši, neatsižvelgdama į pranešimą dėl bendradarbiavimo, neskyrė jai didesnio baudos sumažinimo už bendradarbiavimą, kuris, atliekant Komisijos tyrimą, jos žodžiais, buvo pavyzdinis, t. y. ankstyvas, visiškas ir nuolatinis.

577 Ji pažymi, kad buvo pirmoji įmonė, kuri pradėjo bendradarbiauti iki Komisijos tyrimo pradžios ir visiškai bendradarbiavo su ja per visą tyrimą, be kita ko, pasiūlė, kad nedelsiant liudytų BASF aukšto rango darbuotojai, pateikė išsamią ir detalią

ataskaitą dėl neteisėtos veiklos, taip pat naudingų išsamesnių paaiškinimų ir informacijos, kurios net nebuvo prašoma, išsiuntė Komisijai kruopščiai parengtas ataskaitas, kurios tapo didelių sprendimo dalių pagrindu. *BASF* pateiktų įrodymų reikšmė buvo pripažinta įvairiose sprendimo vietose, o jo 745 konstatuojamojoje dalyje aiškiai pripažinta, kad jie buvo lemiami įrodant su vitaminais A, E, B2, B5, C ir D3, beta karotinu ir karotinoidais susijusius pažeidimus. Be to, ieškovė primena, kad ji padarė gerokai daugiau, nei iš jos buvo reikalaujama pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo B ir C skyrius, nes ėmėsi precedentų neturinčios iniciatyvos atleisti kelis aukšto rango tiesiogiai už kartelį atsakingus darbuotojus ir sukūrė papildomas programas, kuriomis siekiama sąmoningo konkurencijos normų laikymosi – tai buvo kur kas daugiau nei jos pastangos, jos teigimu, jau didelės, kurių šioje srityje yra ėmusi anksčiau.

578 Ji primena, kad Pirmosios instancijos teismui yra suteikta neribota kompetencija pakeisti baudų dydį ir jis nėra saistomas gairių arba pranešimo dėl bendradarbiavimo, ir šiuo atžvilgiu daro nuorodą į šio sprendimo 190 punkte minėtą sprendimą *Tate & Lyle ir kt. prieš Komisiją* (163 punktas). Ypač ji pažymi, kad šiame sprendime (165 punktas) Pirmosios instancijos teismas nusprendė, jog baudos, kuri būtų paskirta nesant bendradarbiavimo, dydžio sumažinimas 50 %, pritaikytas *Tate & Lyle*, nebuvo pakankamas, atsižvelgiant į jos bendradarbiavimo reikšmę ir pobūdį – tęstinį ir visišką, ir 60 % sumažino baudos dydį, nepaisant to, kad *Tate & Lyle* kartelyje atliko svarbų vaidmenį ir jos bendradarbiavimas pasižymėjo tam tikrais trūkumais. Taigi ieškovė prašo, kad Pirmosios instancijos teismas įgyvendintų savo diskreciją ir už jos bendradarbiavimą su Komisija daugiau sumažintų jai skirtų baudų dydį.

579 Atsakovė mano, jog ieškovės prašymas, kuriuo siekiama, kad jos bauda, nepaisant pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymo ribų, būtų sumažinta daugiau kaip 50 %, yra nepagrįstas, nes, pirma, sprendime į ieškovės elgesį jau buvo atsižvelgta sumažinant jai baudą pagal šio pranešimo D skyrių ir, antra, ieškovė bet kuriuo

atveju neverta to, kad jai skirtos baudos būtų sumažintos, nepaisant pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymo ribų.

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas

580 Pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo A skyriaus 3 dalies pirmąjį sakinį šiame pranešime „išdėstytos sąlygos, kurioms esant įmonėms, bendradarbiaujančioms su Komisija per kartelio tyrimą, baudos, skirtinos nebendradarbiaujant, gali būti neskiriamos arba sumažinamos“. Pranešimo D punkto 1 dalyje nustatyta, kad suinteresuotai įmonei „bauda, kuri jai būtų skirta, jei nebūtų bendradarbiavusi su Komisija“, sumažinama 10–50 %.

581 Ieškovė, kuriai visų pažeidimų, už kuriuos buvo skirta bauda, atžvilgiu pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo D skyrių bauda buvo sumažinta 50 %, iš esmės prašo, kad Pirmosios instancijos teismas įvertintų jos bendradarbiavimą ir atlygintų už jį, nepaisydamas šio pranešimo, kuris Pirmosios instancijos teismo nesaisto, nuostatų.

582 Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad Pirmosios instancijos teismo priežiūra, vykdytina sprendimo, kuriuo Komisija konstatuoja EB 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimą bei skiria baudas, atžvilgiu – tai tik šio sprendimo teisėtumo priežiūra, o neribota kompetencija, kurią Pirmosios instancijos teismas turi pagal EB 229 straipsnį ir Reglamento Nr. 17 17 straipsnį, gali būti įgyvendinama tik atitinkamu atveju, konstatavus sprendimo neteisėtumą, kurį suinteresuotoji įmonė

skundžia savo ieškiniu, kad būtų ištaisyta šio neteisėtumo įtaka baudos dydžiui, prireikus panaikinant arba pakeičiant šią baudą.

583 Tačiau šioje byloje šiuo ieškinio pagrindu ieškovė Komisijos nekaltina, kad ši padarė pažeidimų klaidų, pranešimo dėl bendradarbiavimo atžvilgiu įvertindama jos bendradarbiavimą per administracinę procedūrą, ir juo labiau ji nesiremia šio pranešimo, dėl kurio aišku, jog Komisija pritaikė jį ieškovei, neteisėtumu.

584 Be to, ieškovė negali kaip argumentu remtis šio sprendimo 190 punkte minėtu sprendimu *Tate & Lyle ir kt. prieš Komisiją*. Iš esmės šiame sprendime Pirmosios instancijos teismas iš tikrųjų nusprendė, kad (žr. 157–165 punktus) tai, kiek Komisija sumažino baudą *Tate & Lyle*, nebuvo pakankama atsižvelgiant į šios įmonės bendradarbiavimo reikšmę, tęstinumą ir besąlygiškumą, ir kad šio sumažinimo koeficientą reikėjo padidinti iki 60 %, tačiau taip buvo dėl Komisijos klaidos, padarytos taikant pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto sąlygą. Minėtas sprendimas, kuriame buvo nuspręsta, kad pranešimo dėl bendradarbiavimo atžvilgiu Komisija tinkamai neįvertino suinteresuotosios įmonės bendradarbiavimo lygio, visiškai negali būti laikomas precedentu, kai Pirmosios instancijos teismas nepaisė šio pranešimo taikymo ribų, kad savo nuožiūra įvertintų šios įmonės bendradarbiavimą ir atlygintų už jį.

585 Tačiau pažymėtina, kad galimybė įmonei, kuri bendradarbiavo su Komisija procedūros dėl konkurencijos normų pažeidimo metu, baudą sumažinti daugiau nei numatyta pranešime dėl bendradarbiavimo yra numatyta gairių 3 punkto šeštoje įtraukoje, kurioje nustatyta, kad kaip į lengvinančią aplinkybę gali būti atsižvelgiama

į „aktyvų įmonės bendradarbiavimą tyrimo metu, nepatenkanti į (pranešimo dėl bendradarbiavimo) taikymo sritį“.

586 Tačiau net darant prielaidą, kad šis ieškinio pagrindas, nors jame ir nėra tiesiogiai nurodoma gairių 3 punkto šešta įtrauka, gali būti aiškinamas kaip nurodytas siekiant pripažinimo, jog Komisija pagal šią nuostatą turėjo daugiau sumažinti baudą ieškovei, konstatuotina, jog nagrinėjami pažeidimai patenka į pranešimo dėl bendradarbiavimo taikymo sritį – šio pranešimo A skyriaus 1 dalies pirmoje įtraukoje minimi slapti susitarimai dėl kainų, gamybos ir pardavimo kvotų nustatymo, rinkų pasidalijimo arba importo ar eksporto draudimų. Todėl ieškovė negali pagrįstai kaltinti Komisijos kaip į lengvinančią aplinkybę už pranešimo dėl bendradarbiavimo teisinio konteksto ribų neatsižvelgus į jos bendradarbiavimo lygį (šiuo klausimu žr. 227 punkte minėto sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją* 609 ir 610 punktus, patvirtintus, be kita ko, šiuo klausimu 48 punkte minėto sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 380–382 punktais).

587 Taigi šis kaltinimas negalėtų būti nukreiptas prieš Komisiją, net jei reikėtų pripažinti, kad už horizontalius kainų kartelius ir pardavimo pasidalijimą gali būti atlyginta pagal gairių 3 punkto šeštą įtrauką.

588 Iš esmės tokiu atveju baudos sumažinimas pagal šią nuostatą tikrai reiškia, kad už nagrinėjamą bendradarbiavimą negalėjo būti atlyginta pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo ir kad jis buvo naudingas, t. y. kad jis palengvino Komisijos užduotį konstatuoti Bendrijos konkurencijos normų pažeidimus ir nubausti už juos (269 punkte minėto sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją* 300 punktas ir 95 punkte minėto sprendimo *Mannesmannröhren-Werke prieš Komisiją* 308 punktas).

589 Tačiau šiuo atveju ieškovė nurodo, pirma, aplinkybes – ataskaitas, paaiškinimus ir įrodymus, pateiktus procedūros metu, dėl kurių, kaip teisingai pažymi atsakovė, bauda jai jau buvo maksimaliai sumažinta, kiek galima pagal pranešimo dėl bendradarbiavimo D skyrių (50%), ir, antra, kitas aplinkybes – kelių kartelyje dalyvavusių aukšto rango darbuotojų atleidimą ir papildomas programas, skirtas konkurencijos normų sąmoningam laikymuisi užtikrinti, kurios negalėjo palengvinti Komisijos užduoties konstatuoti ir nutraukti nagrinėjamus pažeidimus. Be to, pasiūlymas, kad Komisijai liudytų aukšto rango darbuotojai, neturi jokios ypatingos reikšmės, nes gali būti manoma, kad informacija, kurią jie būtų galėję pateikti Komisijai tokiomis aplinkybėmis bet kuriuo atveju galėjo būti ieškovės įtraukta į institucijai procedūros metu pateiktas ataskaitas.

590 Tokiomis sąlygomis šis ieškinio pagrindas turi būti atmestas.

G — Dėl aštuntojo ieškinio pagrindo, susijusio su profesinės paslapties ir gero administravimo principo pažeidimu

1. Šalių argumentai

591 Ieškovė tvirtina, kad Komisija pažeidė EB 287 straipsnyje nustatytą pareigą saugoti profesinę paslaptį ir savo gero administravimo užduotį, iki sprendimo priėmimo atskleidusi žiniasklaidai svarbias sprendimo dalis dėl bendros BASF skirtos baudos. Iš esmės labai tikslus pranešimas apie rekordišką baudą, kuri turėjo būti paskirta BASF, buvo paskelbtas *Financial Times* 2001 m. lapkričio 21 d. rytą, t. y. prieš komisarų kolegijos susitikimą. Dieną prieš tai tas pats straipsnis buvo paskelbtas

Financial Times interneto puslapyje. Kiti panašūs straipsniai paskelbti 2001 m. lapkričio 20 ir 21 dienomis.

- 592 Ieškovė primena, jog Pirmosios instancijos teismas 2000 m. liepos 6 d. Sprendime *Volkswagen prieš Komisiją* (T-62/98, Rink. p. II-2707, 281 punktas) nusprendė, kad procedūrose, kuriose gali būti paskirta bauda, siūlomos sankcijos pobūdis ir *quantum* pagal savo prigimtį laikomi profesine paslaptimi, kol bauda nėra galutinai patvirtinta ir paskelbta. Ji priduria, kad pagal šį sprendimą šis principas, be kita ko, kyla iš būtinybės gerbti suinteresuotojo asmens reputaciją ir orumą, kol jis nėra nubaustas, ir sutampa ne tik su pareiga gerbti profesinę paslaptį, bet ir su gero administravimo pareiga.
- 593 Ieškovė primena, kad pagal teismų praktiką iš anksto atskleidus baudą gali būti panaikintas atitinkamas sprendimas, jei įrodoma, kad, nesant šio pažeidimo minėto sprendimo turinys būtų kitoks (80 punkte minėto sprendimo *Suiker Unie ir kt. prieš Komisiją* 91 punktas; 1994 m. liepos 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dunlop Slazenger prieš Komisiją*, T-43/92, Rink. p. II-441, 29 punktas ir 592 punkte minėto Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Volkswagen prieš Komisiją* 283 punktas). Tačiau šioje byloje būtų neprotinga nustatyti ieškovei tokią įrodinėjimo našta, nes ji nedalyvavo komisarų susitikime ir neturėjo galimybės susipažinti su protokolais arba dokumentais, atspindinčiais per šį susitikimą vykusius pokalbius. Todėl ieškovė pažymi, kad labiau tiktų – antraip kiltų pavojus panaikinti bet kokį Teisingumo Teismo ir Pirmosios instancijos teismo praktikos šiuo atžvilgiu veiksmingumą – įpareigoti Komisiją įrodyti, jog ankstesnis informacijos paskelbimas žiniasklaidoje niekaip nepaveikė sprendimo priėmimo proceso.

- 594 Bet kuriuo atveju tai, kad anksčiau buvo atskleistas visos *BASF* skirtinos baudos dydis, yra procedūros pažeidimas, dėl kurio komisarų kolegija negalėjo tinkamai ir nepriklausomai įvertinti bylos. Iš esmės, pasak ieškovės, dėl tokio paskelbimo komisarų kolegijai buvo labai sudėtinga paskirti mažesnę baudą, nes baudos dydžio pakeitimas privalėtų būti paaiškintas ir sukeltų rūpesčių jų kolegai – Komisijos nariui, atsakingam už konkurencijos bylas.
- 595 Atsakovė, pirma, pažymi, kad ištraukos iš įvairių internete paskelbtų laikraščių straipsnių, kurias ieškovė pridėjo prie bylos, visiškai nerodo, jog su ieškove susijusios sprendimo vietos buvo paskelbtos anksčiau. Jos nuomone, šios ištraukos yra tik paprasta nekonkreči nuoroda į dviem pagrindiniams gamintojams, *Roche* ir *BASF*, skirtų bendrų baudų galutinį dydį.
- 596 Antra, atsakovė teigia, jog ieškovė, remdamasi Pirmosios instancijos teismo pozicija, kurios šis laikėsi šio sprendimo 592 punkte minėtame sprendime *Volkswagen prieš Komisiją* (283 punktas), turi įrodyti, kad jei ši informacija nebūtų buvusi atskleista žiniasklaidoje, sprendimo turinys būtų buvęs kitoks. Tačiau ieškovė neįrodo, kad šiuo atveju Komisijos sprendimo priėmimo procesui įtakos turėjo tai, jog iki sprendimo priėmimo buvo paskelbtos nekonkrečios nuorodos dėl baudų.
- 597 Dublike ieškovė pažymi, kad prie ieškinio pareiškimo pridėti spaudos straipsniai yra labai panašūs ir neprieštarauja vienas kitam, pateikdami bendrą baudos dydį, kuris jai bus skirtas, ir jų pasekmė – šios baudos paskelbimas visuomenei iki sprendimo

priėmimo. Daugelyje straipsnių buvo minima „beveik 300 mln. EUR“ bauda, o viename straipsnyje net buvo nurodytas 296 mln. EUR dydis.

598 Triplike atsakovė nurodo, jog dublike ieškovė pirmą kartą pažymi, kad EB 287 straipsnio pažeidimas yra būtent numatytos baudos atskleidimas žiniasklaidai, o ne, kaip ji teigė ieškinio pareiškime, sprendimo dalių arba svarbių ištraukų atskleidimas. Atsakovė mano, jog dėl to, kad šis teiginys gali būtų laikomas naujuoju ieškinio pagrindu, jis pagal Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalį turi būti pripažintas nepriimtiniu.

599 Dėl esmės atsakovė, be kita ko, nurodo, jog ieškovė negalėjo įrodyti, kad spaudoje paskelbtos informacijos apie baudas šaltinis, kaip ji tvirtina, yra Komisija, o būtent toks šaltinis kalbant apie iš anksto atskleistą informaciją buvo nustatytas byloje, kurioje priimtas šio sprendimo 592 punkte minėtas 2000 m. liepos 6 d. Sprendimas *Volkswagen prieš Komisiją*.

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas

600 Visų pirma kaip akivaizdžiai nepagrįstą reikia atmesti prieštaravimą dėl nepriimtimumo, kurį pagal Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalį atsakovė iškėlė dėl ieškovės argumento, kad bendro baudos dydžio atskleidimas žiniasklaidai yra EB 287 straipsnio pažeidimas.

601 Priešingai nei teigia atsakovė, šis argumentas nebuvo pirmą kartą pateiktas ieškovės dublikė. Tiesa, ieškinio pareiškime ieškovė kai kur (204 ir 205 punktai) mini sprendimo „dalių“, susijusių su *BASF* skirta bauda, atskleidimą. Tačiau skaitant ieškinio pareiškimo 204–208 punktus akivaizdu, kad ieškovė iškėlė šį ieškinio pagrindą ne tiek dėl to, jog buvo cituojamos sprendimo ištraukos, kiek dėl to, jog buvo nurodytas jai paskirtos visos baudos dydis (šiuo klausimu žr.šio ieškinio pagrindo pavadinimą prieš 204 punktą („Komisija atskleidė žiniasklaidai *BASF* paskirtą baudą“), poskyrio pavadinimą prieš 205 punktą („Žiniasklaida žinojo tikslias detales apie *BASF* paskirtą baudą“) ir 207 punkto pirmąjį sakinį („Tikslių detalių dėl „rekordiškos“ baudos, kuri turi būti paskirta *BASF*, atskleidimas <...>“)).

602 Taip pat kalbant apie esmę matyti, kad nepriimtina atsakovės pastaba, esą ieškovės pateiktos spaudos straipsnių ištraukos įrodo ne tai, jog buvo iš anksto paskelbtos su ieškove susijusios sprendimo ištraukos, o tai, jog buvo paskelbtas apytikslis galutinis ieškovei skirtų baudų dydis.

603 Iš tikrųjų atsakovė neginčijo aplinkybės, jog iš anksto buvo atskleista, kad numatyta *BASF* skirti baudą ir – labai tiksliai – koks numatytas bendros baudos dydis, todėl reikia išnagrinėti, kokios pasekmės turi būti siejamos su šia aplinkybe.

604 Primintina, kad kol sankcija nėra galutinai patvirtinta ir paskelbta, rungimosi procese, kuriame gali būti paskirtos nuobaudos, siūlomos sankcijos pobūdis ir *quantum* pagal savo prigimtį laikomos profesine paslaptimi. Šis principas kyta, be kita ko, iš būtinybės gerbti suinteresuotojo asmens reputaciją ir orumą, kol jis nėra nubaustas. Be to, Komisijos pareiga neatskleisti spaudai tikslios informacijos apie numatytą sankciją sutampa ne tik su jos pareiga gerbti profesinę paslaptį, bet ir su

gero administravimo principu (592 punkte minėto 2000 m. liepos 6 d. Sprendimo *Volkswagen prieš Komisiją* 281 punktas, apeliacinėje instancijoje patvirtintas 394 punkte minėtu 2003 m. rugsėjo 18 d. Sprendimu *Volkswagen prieš Komisiją*).

605 Tačiau šioje byloje nėra įrodyta, kad Komisijos tarnybos yra atsakingos už informacijos nutekėjimą, kurį buvus liudija ieškovės nurodyti spaudos straipsniai. Toks nutekėjimo šaltinis negali būti preziumuojamas.

606 Bet kuriuo atveju, net ir darant prielaidą, kad Komisijos tarnybos yra atsakingos už šį informacijos nutekėjimą, dėl tokio pažeidimo pagal nusistovėjusią teismų praktiką nagrinėjamas sprendimas gali būti panaikintas, tik jei įrodoma, kad jeigu šio pažeidimo nebūtų buvę, priimto sprendimo turinys būtų kitoks (žr. 80 punkte minėto sprendimo *Suiker Unie ir kt. prieš Komisiją* 91 punktą; 593 punkte minėto sprendimo *Dunlop Slazenger prieš Komisiją* 29 punktą; 188 punkte minėto 1998 m. gegužės 14 d. Sprendimo *Cascades prieš Komisiją* 58 punktą; 592 punkte minėto 2000 m. liepos 6 d. Sprendimo *Volkswagen prieš Komisiją* 283 punktą ir 227 punkte minėto sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją* 370 punktą). Pagal tą pačią teismų praktiką ieškovė turi pateikti bent tokią išvadą patvirtinančias nuorodas.

607 Priešingai nei teigia ieškovė, kriterijaus, pagal kurį dėl to, kad iš anksto buvo atskleista tam tikra informacija, sprendimas gali būti panaikintas, tik jei įrodoma, kad jei nebūtų šio pažeidimo, sprendimo turinys būtų kitoks, pasekmė nėra tai, kad už tokio pobūdžio pažeidimus beveik nebaudžiama. Iš esmės neatsižvelgdamas į galimybę pasiekti, kad nagrinėjamas sprendimas būtų panaikintas, jei pažeidimas turėjo įtakos sprendimo turiniui, suinteresuotasis asmuo gali pagrįstai reikalauti atitinkamos institucijos atsakomybės už žalą, kuri jam buvo padaryta šiuo pažeidimu (394 punkte minėto 2003 m. rugsėjo 18 d. Sprendimo *Volkswagen prieš Komisiją* 165 punktas).

608 Tačiau šiuo atveju, remdamasi savo raštuose nurodytais logika grindžiamais argumentais, ieškovė neįvykdė jai nustatytos įrodinėjimo pareigos.

609 Ji teigia, jog tai, kad iš anksto buvo paskelbta tiksli informacija apie bendrą baudą, kuri turi būti jai skirta, sutrukdė komisarų kolegijai tinkamai ir nepriklausomai įvertinti bylą. Iš esmės, pasak ieškovės, dėl tokio atskleidimo komisarų kolegijai buvo labai sudėtinga nustatyti mažesnę baudą, nes baudos dydžio pakeitimas privalėtų būti paaiškintas ir dėl jo jų kolegai – už konkurencijos bylas atsakingam Komisijos nariui – kiltų rūpesčių.

610 Akivaizdu, pirma, kad niekas nevertė komisarų pagrįsti galimo mažesnio, nei buvo paskelbta spaudoje, baudos dydžio pasirinkimo. Antra, kadangi Komisijos sprendimams taikomas kolegialumo principas, kaip teisingai nurodė atsakovė, negali būti preziumuojama, kad komisarų vertinimo laisvė priklausytų nuo netinkamo solidarumo su savo kolega, atsakingu už konkurencijos bylas, jausmo.

611 Todėl, kadangi niekas neverčia manyti, kad jei nebūtų atskleistas numatytas ieškovei skirtinos bendros baudos dydis, komisarų kolegija būtų pakeitusi siūlomą baudos dydį arba sprendimo turinį, šis ieškinio pagrindas negali būti priimtas.

H — *Išvada dėl ieškovei skirtų baudų dydžio*

⁶¹² Išnagrinėjus ieškovės nurodytus ieškinio pagrindus ir atitinkamais atvejais įgyvendinus neribotą kompetenciją, reikia:

- patvirtinti baudų, kurios sprendimo 3 straipsnio b punkte ieškovei buvo skirtos už pažeidimus, susijusius su vitaminais A, E, B2 ir B5, dydį,
- pakeisti baudų, kurios jai buvo skirtos už pažeidimus, susijusius su vitaminais C ir D3, dydį panaikinant pagrindinio dydžio padidinimą 35 %, pritaikytą už sunkinančias aplinkybes;
- pakeisti baudų, kurios buvo skirtos už pažeidimus, susijusius su beta karotinu ir karotinoidais, dydį, panaikinant pagrindinio dydžio padidinimą 35 %, pritaikytą už sunkinančias aplinkybes, ir nuo 50 % iki 75 % padidinant baudos sumažinimą, pritaikytą pagal pranešimą dėl bendradarbiavimo.

⁶¹³ Atlikus šiuos pakeitimus baudų, kurios buvo skirtos ieškovei sprendimo 3 straipsnio b punkte už su vitaminais C ir D3, beta karotinu ir karotinoidais susijusius pažeidimus, dydis sumažinamas taip:

- su vitaminu C susijęs pažeidimas: 10,875 mln. EUR,
- su vitaminu D3 susijęs pažeidimas: 5,6 mln. EUR,

— su beta karotinu susijęs pažeidimas: 16 mln. EUR,

— su karotinoidais susijęs pažeidimas: 15,5 mln. EUR.

Dėl tam tikrų sprendime esančių duomenų konfidencialumo

⁶¹⁴ Pažymėtina, kad paskelbtos redakcijos sprendimo 123 konstatuojamojoje dalyje tam tikri duomenys apie su atitinkamais produktais susijusią pasaulinę apyvartą per paskutinius visus kalendorinius pažeidimo metus ir rinkos dalis, priklausiusias pažeidimo laikotarpiu, yra nenurodomi arba pakeisti tam tikromis verčių ribomis, kad būtų išsaugota verslo paslaptis. Konkrečiai kalbant, tai yra duomenys apie vitaminų A, E, B5, beta karotino ir karotinoidų rinkas.

⁶¹⁵ Nei ieškovė, nei Komisija iš pradžių neprašė Pirmosios instancijos teismo saugoti šių duomenų konfidencialumo.

⁶¹⁶ 1994 m. kovo 3 d. Nurodymų Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teismo kancleriui (OL L 78, 1994, p. 32) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2002 m. birželio 5 d. (OL L 160, 2002, p. 1), 17 straipsnio 4 dalyje yra numatyta, kad „vienos iš šalių prašymu arba teismo sprendimu <...> tam tikri duomenys gali būti neskelbiami su byla susijusiuose dokumentuose, jei yra teisėtas interesas, kad <...> šie duomenys būtų laikomi konfidencialiais“, todėl skirdamas proceso organizavimo priemones Pirmosios instancijos teismas paprašė šalių pareikšti nuomones dėl klausimo, ar jos mano, kad yra teisėtas interesas skelbiant su šia byla susijusius dokumentus šio sprendimo 614 punkte nurodytus duomenis laikyti konfidencialiais.

- 617 Ieškovė atsakė, jog dėl to, kad su ja susiję duomenys nebesvarbūs, su šia byla susijusiuose Pirmosios instancijos teismo skelbiamuose dokumentuose jų nereikia laikyti konfidencialiais. Atsakovė, savo ruožtu reikšdama sutikimą dėl su ieškove susijusių duomenų galimo paskelbimo, kadangi ieškovė su tuo sutinka, patikslino, kad su kitomis įmonėmis susiję duomenys negali būti skelbiami, nes jie sudaro verslo paslaptį ir šios įmonės prašė skelbiant sprendimą laikytis konfidencialumo.
- 618 Nagrinėjami duomenys yra susiję su laikotarpiais (iki 1998 m.), pasibaigusiais mažiausiai prieš šešerius metus, ir neturi jokios strateginės vertės, todėl Pirmosios instancijos teismas, manydamas, kad jie pasidarė nebesvarbūs (šiuo klausimu žr. 1996 m. birželio 19 d. Pirmosios instancijos teismo nutarties *NMH Stahlwerke ir kt. prieš Komisiją*, T-134/94, T-136/94–T-138/94, T-141/94, T-145/94, T-147/94, T-148/94, T-151/94, T-156/94 ir T-157/94, Rink. p. II-537, 25 ir 32 punktus), nusprendė, kad su šia byla susijusiuose sprendimuose jie neturi būti laikomi konfidencialiais. Todėl tam tikri duomenys, susiję su vitaminų A, E, B5, beta karotino ir karotinoidų rinkomis, taip pat susiję ir su kitomis įmonėmis, ne tik ieškove, gali būti šiame sprendime arba tiesiogiai išplaukti iš šio sprendimo, be to, jie padeda suprasti Pirmosios instancijos teismo argumentus dėl šio ieškinio trečiojo pagrindo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 619 Pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusi šalis turi atlyginti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 3 dalį Pirmosios instancijos teismas gali paskirstyti bylinėjimosi išlaidas arba nuspręsti, kad kiekviena šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas, jei dalis jos reikalavimų atmetama.

620 Kadangi šioje byloje didelė ieškovės reikalavimų dalis yra atmesta, bylos aplinkybės bus teisingai įvertintos nusprendus, kad ieškovė turi atlyginti keturis penktadalius savo bylinėjimosi išlaidų ir keturis penktadalius Komisijos išlaidų, o Komisija – vieną penktadalį savo bylinėjimosi išlaidų ir vieną penktadalį ieškovės bylinėjimosi išlaidų.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (ketvirtoji kolegija)

nusprendžia:

- 1. Nustatyti tokį baudų, kurios 2001 m. lapkričio 21 d. Komisijos sprendimo 2003/2/EB, susijusio su EB sutarties 81 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio taikymo procedūra (byla COMP/E-1/37.512 – Vitaminai), 3 straipsnio b punkte buvo skirtos ieškovei už pažeidimus, susijusius su vitaminais C ir D3, beta karotinu ir karotinoidais, dydį:**

— su vitaminu C susijęs pažeidimas: 10,875 mln. EUR,

- su vitaminu D3 susijęs pažeidimas: 5,6 mln. EUR,
- su beta karotinu susijęs pažeidimas: 16 mln. EUR,
- su karotinoidais susijęs pažeidimas: 15,5 mln. EUR.

2. Atmesti likusią ieškinio dalį.

3. Nurodyti ieškovei atlyginti keturis penktadalius savo bylinėjimosi išlaidų ir keturis penktadalius Komisijos išlaidų, o Komisijai – atlyginti vieną penktadalį savo bylinėjimosi išlaidų ir vieną penktadalį ieškovės bylinėjimosi išlaidų.

Legal

Mengozzi

Wiszniewska-Białecka

Paskelbta 2006 m. kovo 15 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris

Pirmininkas

E. Coulon

H. Legal

Turinys

Ginčo aplinkybės	II - 517
Procesas ir šalių reikalavimai	II - 523
Dėl reikalavimų, susijusių su panaikinimu ir bendros baudos dydžio sumažinimu	II - 525
A — Dėl pirmojo ir antrojo ieškinio pagrindų, susijusių su teisės į gynybą pažeidimu	II - 526
1. Šalių argumentai	II - 526
a) Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su teisės į gynybą pažeidimu iš anksto nepranešus apie Komisijos vertinimą, kad egzistavo keletas atskirų kartelių	II - 526
b) Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su teisės į gynybą pažeidimu, pranešime apie kaltinimus nepakankamai paaiškinus kriterijus, į kuriuos Komisija numatė atsižvelgti apskaičiuodama baudas	II - 528
2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 530
B — Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su proporcingumo ir vienodo požiūrio principų pažeidimu nustatant tam tikrų ieškovei skirtų baudų pradinį dydį ...	II - 548
1. Šalių argumentai	II - 548
2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 553
a) Preliminarios pastabos	II - 553
b) Dėl bendrųjų pradinių dydžių diferencijavimo atsižvelgiant į atitinkamos rinkos dydį	II - 556
c) Dėl konkrečių ieškovei nustatytų pradinių dydžių	II - 560
Vitaminas E	II - 566
Vitaminai B5 ir C	II - 571
Beta karotinas ir karotinoidai	II - 573
	II - 707

C — Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su ieškovei nustatytų baudų pradinių dydžių padidinimu siekiant atgrasančio poveikio	II - 575
1. Šalių argumentai	II - 575
a) Pirmoji dalis: padidinimas 100 % „siekiant atgrasančio poveikio“ nėra pakankamai motyvuotas	II - 576
b) Antroji dalis: ieškovės atveju nereikėjo jokio padidinimo „siekiant atgrasančio poveikio“	II - 577
c) Trečioji dalis: padidinimas 100 % „siekiant atgrasančio poveikio“ prieštarauja gairėms ir iš jų kylantiems teisėtiems lūkesčiams	II - 579
d) Ketvirtoji dalis: padidinimas 100 % „siekiant atgrasančio poveikio“ yra per didelis ir neproporcingas	II - 580
e) Penktoji dalis: atgrasantis poveikis turi būti vertinamas atsižvelgiant į bendrą baudą, o ne į pradinį baudos dydį	II - 580
2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 581
a) Dėl pareigos motyvuoti laikymosi (pirmoji dalis)	II - 581
b) Dėl to, ar pagrįstas padidinimas 100 % siekiant atgrasančio poveikio (antra–penkta dalys)	II - 586
Dėl antros ir penktos dalių	II - 586
— Dėl atsižvelgimo į atgrasymo būtinybę nustatant baudos dydį	II - 586
— Dėl atsižvelgimo į įmonių dydį arba bendruosius išteklius siekiant užtikrinti atgrasantį baudų poveikį reikalingumo	II - 590
— Dėl baudos apskaičiavimo etapo, kuriame, siekiant atgrasančio poveikio, turi būti atsižvelgta į įmonių dydį ir bendruosius išteklius	II - 591
— Dėl būtinybės siekiant atgrasančio poveikio padidinti ieškovei baudą, atsižvelgus į jos dydį ir bendruosius išteklius	II - 593

Dėl trečiosios ir ketvirtosios dalių	II - 594
Išvada dėl sprendimo 699 konstatuojamojoje dalyje numatyto padidinimo koeficiento taikymo	II - 599
Dėl aplinkybių, kurios tariamai įrodo esant nedidelę tikimybę, kad ieškovė padarys pakartotinį pažeidimą	II - 600
— Dėl priemonių, kurių ieškovė ėmėsi, kad užkirstų kelią pakartotiniam pažeidimui	II - 600
— Dėl bendradarbiavimo su Komisija tyrimo metu	II - 601
— Dėl trečiojoje šalyse skirtų nuobaudų	II - 601
— Išvada dėl ieškovės nurodytų aplinkybių	II - 602
c) Išvada dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo ir dėl ieškovei nustatytų pagrindinių baudų	II - 602
D — Dėl penktojo ieškinio pagrindo, pagrįsto vertinimo klaidomis, priskiriant ieškovei organizatorės ir kurstytojos vaidmenį darant pažeidimus, susijusius su vitaminais A, E, B5, C ir D3, beta karotinu ir karotinoidais	II - 603
1. Bendrojo pobūdžio preliminarūs klausimai	II - 603
a) Šalių argumentai	II - 603
b) Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 605
Preliminarios pastabos	II - 605
Dėl pranešimo apie kaltinimus ir sprendimo dėl prieštaravimų, susijusių su kartelių organizatorės vaidmeniu	II - 608
Dėl to, kad per administracinę procedūrą ieškovė neginčijo savo, kaip organizatorės, vaidmens	II - 608
Dėl bendrųjų argumentų, pateiktų sprendimo 713–717 konstatuojamosiose dalyse	II - 609
Dėl faktinių aplinkybių, kurias atsakovė nurodo kaip ieškovės organizatorės ir (arba) kurstytojos vaidmens darant kiekvieną pažeidimą įrodymus	II - 611
	II - 709

2. Ieškovės vaidmens darant skirtingus pažeidimus nagrinėjimas	II - 612
a) Pažeidimai, susiję su vitaminais A ir E	II - 612
Šalių argumentai	II - 612
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 615
— Kurstytojos vaidmuo	II - 616
— Organizatorės vaidmuo	II - 621
— Išvada dėl sunkinančios aplinkybės taikymo pažeidimams, susijusiems su vitaminais A ir E	II - 625
b) Su vitaminu B5 susijęs pažeidimas	II - 626
Šalių argumentai	II - 626
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 628
c) Su vitaminu C susijęs pažeidimas	II - 632
Šalių argumentai	II - 632
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 634
d) Su vitaminu D3 susijęs pažeidimas	II - 641
Šalių argumentai	II - 641
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 643
— Kurstytojos vaidmuo	II - 644
— Organizatorės vaidmuo	II - 645
e) Su beta karotinu ir karotinoidais susiję pažeidimai	II - 649
Šalių argumentai	II - 649
Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 652

3. Išvada dėl ieškovei skirtų baudų pagrindinio dydžio padidinimo, atsižvelgiant į sunkinančias aplinkybes	II - 655
E — Dėl šeštojo ieškinio pagrindo, susijusio su pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus ir teisėtų lūkesčių, kuriuos šis pranešimas ieškovei sukėlė, pažeidimų	
1. Šalių argumentai	II - 656
2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 662
a) Dėl klausimo, ar ieškovė atitiko pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto sąlygą su vitaminais A ir E susijusių pažeidimų atžvilgiu	II - 663
Dėl sąvokos „informacija, turinti lemiamos reikšmės“ pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto prasme	II - 664
Dėl klausimo, ar informacija, turinti lemiamos reikšmės pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus b punkto prasme gali būti pateikta žodžiu	II - 666
Dėl klausimo, ar ieškovė per 1999 m. gegužės 17 d. susitikimą su Komisijos tarnybomis pateikė lemiamų įrodymų dėl su vitaminais A ir E susijusių kartelių buvimo	II - 669
Dėl klausimo, ar Komisija be reikalo uždelsė ieškovės pateiktų įrodymų gavimą	II - 673
Išvada	II - 675
b) Dėl klausimo, ar ieškovė atitiko pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus e punkto sąlygą aštuonių pažeidimų, už kuriuos jai buvo skirta bauda, atžvilgiu	II - 676
c) Dėl klausimo, ar ieškovė pažeidimų, susijusių su vitaminais C, D3, beta karotinu ir karotinoidais, atžvilgiu atitiko pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus a–d punktų sąlygas	II - 681
Dėl a, c ir d punktų sąlygų	II - 681
	II - 711

Dėl b punkto sąlygos	II - 682
— Su vitaminu D3 susijęs pažeidimas	II - 683
— Pažeidimai, susiję su vitaminu C, beta karotinu ir karotinoidais	II - 684
d) Pranešimo dėl bendradarbiavimo B skyriaus taikymas ieškovei pažeidimų, susijusių su beta karotinu ir karotinoidais, atžvilgiu	II - 688
e) Išvada dėl šeštojo ieškinio pagrindo	II - 690
F — Dėl septintojo ieškinio pagrindo, susijusio su tuo, kad, neatsižvelgiant į pranešimą dėl bendradarbiavimo, ieškovei bauda už bendradarbiavimą nepakankamai sumažinta	II - 690
1. Šalių argumentai	II - 690
2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 692
G — Dėl aštuntojo ieškinio pagrindo, susijusio su profesinės paslapties ir gero administravimo principo pažeidimu	II - 695
1. Šalių argumentai	II - 695
2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas	II - 698
H — Išvada dėl ieškovei skirtų baudų dydžio	II - 702
Dėl tam tikrų sprendime esančių duomenų konfidencialumo	II - 703
Dėl bylinėjimosi išlaidų	II - 704